

VÄNERSBORGS SÖNERS GILLE

Å R S S K R I F T 2004

Sjuttiotredje årgången

Tryck: CW Carlssons Eft. Tryckeri AB,
Vänersborg 2004
Bokbinderi: Wickströms Bokbinderi, Uddevalla

Vänersborgs Flickskola

av Gunnar Ekman

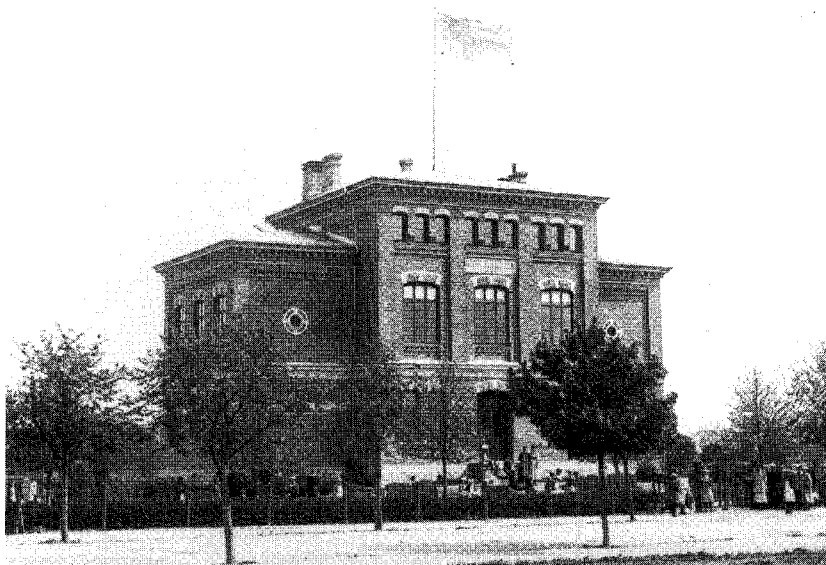
Under första hälften av 1800-talet växte ett läroverk upp i Vänersborg. År 1858 blev det ett fullständigt elementarläroverk med reallinje, och den första studentexamen ägde rum 1864. Men det skulle dröja ända till 1924, innan flickor fick tillträde till den statliga högre utbildningen i staden.

Den kvinnliga ungdomen var länge hänvisad till privatundervisning eller till enskilda pensionsinrättningar. Bland föreståndare till sådana märks särskilt Anna Sofia Lundqvist (död 1854). Hon var mycket uppskattad. Under 1860-talet verkade först Ottilia Fellenius och sedan Fredrika Psilander. De samarbetade med läroverkets lärare, och Ottilia anställde en tid även en infödd fransk lärarinna.

De enskilda skolorna hade svårt att få ekonomisk bärkraft, och behovet av en flickskola på säkrare grund blev allt kännbarare. I början av år 1875 beslutade därför stadsfullmäktige att utreda frågan genom en kommitté, som bestod av kyrkoherde Warholm, rektor Bergman och doktor Wersander. Kommitténs förslag om en kommunal flickskola antogs. Villkoren för ett statsbidrag på 3000 kronor var dels 10 friplatser, dels en årsavgift på högst 50 kronor. - Redan i juni samma år beslutade fullmäktige om ett årligt anslag på 1500 kronor samt ett engångsanslag på 700 kronor till undervisningsmateriel. En beräknad inkomst på 2000 kronor i form av elevavgifter förutsattes. Detta betydde att minst 40 elever måste tas in.

När skolan började den 15 september 1875 var antalet elever 58, varav 10 var frielever. Men redan 1877 hade elevantalet i tre förberedande och sex elementarskoleklasser stigit till 107. Skolan åtnjöt alltså snabbt allmänhetens förtroende.

Skolans officiella namn blev år 1876 "Wenersborgs Elementarskola för flickor". Enligt stadsfullmäktiges protokoll var skolans uppgift "att fylla de anspråk på bildning, som vår tid ställer på qvinnan, samt göra henne skicklig att intaga en aktad plats inom samhället och familjen." Man tillade: "Att den bildning, som meddelas, måste vara af god

Vänersborgs flickskola 1885

beskaffenhet samt inom utstakade gränser fullständig, och att i skolans uppgift äfven ingår att vänja sig vid ordning och ett godt uppförande, faller af sig sjelft.”

Men allt var inte frid och fröjd! År 1877 nedsattes mot all förmodan statsbidraget från 3 000 till 2 000 kronor, ”hvilket kom så mycket olägligare, som styrelsen derigenom blef nödsakad att midt under pågående läsår höja skolafgifterna. Vål gick styrelsen vid denna förhöjning så varsamt som möjligt”, men resultatet blev en fördubbling av avgiften i högsta klassen. Risker var stor att elever måste tas ur skolan av privatekonomiska skäl., och styrelsen betonade att inför kommande läsår måste bidraget återställas, eftersom man föreslog en budget på 10 000 kronor. År 1878 lämnade staten ett bidrag på 3 000 kronor, och lugnet var återställt.

Lokalerna

När skolan startade inrymdes den i en på tre år förhyrd övervåning bestående av sex rum i häradshövding Ljungs fastighet i hörnet av Kyrko- och Gasverks gatorna. Redan följande år var denna lokal så trång att nya lokaler i närheten måste hyras. Tio år efter det att skolan inrättades fick den äntligen egna lokaler. Den 3 september 1885 invigdes den

skolbyggnad på Vallgatan, som fortfarande bär namnet KOMMUNAL FLICKSKOLA på fasaden. I dag disponeras huset av AB Vänersborgs-bostäder.

Skolan kostade 28 000 kronor att bygga. Stadsfullmäktige anslog 9 000 kronor, Vänersborgs Sparbank skänkte 6 000, och stadens frikostige donator Johan Adolf Andersohn beviljade ett bidrag på 15 000 kronor från sin donationsfond. Men redan i den notis, där Tidning för Wenersborgs stad och län berättar om den nya skolan inför invigningen, står det: "Lärosalarne, framför allt gäller detta om samlingssalen, förefalla oss dock vara väl små." I ett protokoll finns uppgiften, att högst 130 elever skulle kunna undervisas i den nya byggnaden. Det skulle med åren bli ett återkommande problem, när elevantalet växte. År 1924 nåddes toppsiffran 266. Men just det året öppnades det högre allmänna läroverket för flickorna, och tio år senare hade antalet sjunkit till under 100.

År 1950, när Flickskolan fyllde 75 år, var antalet elever 186. Provisoriska, hyrda lokaler i den närmaste omgivningen blev lösningen. Men 1960 måste något göras. Inför läsåret 1960/61 väntade 342 elever, och fullmäktige beslutade om en paviljong på skoltomten med fyra salar och biutrymmen. Den sammanlagda summan för lokaler och inventarier uppgick till 176 000 kronor. Byggnaden togs i bruk i början av vårterminen 1961, och när Flickskolan mot slutet av 1960-talet samordnades med Torpaskolans högstadium flyttades skolpaviljongen till Blåsutskola, där den fortfarande används.

Problemet med belysning i det nya skolhuset hörde under de första årtiondena till de mera svårlösta. I december 1899 väckte skolans inspektör ett förslag om "att något skulle göras i och för åstadkommande af belysning i klassrummen under den mörkare årstiden." Ett år senare beslöt styrelsen "på förslag af skolans föreståndarinna att – så länge icke något kan göras för vinnande af belysning i skolan – under den mörkaste delen af läsåret framflytta lektionstiderna så, att en half timme vunnes på bekostnad af det långa frukostloftet." Först 1906 fick skolan någon belysning, nämligen gas i stora salen, lärarrummet och korridorerna. År 1910 inleddes elektriskt ljus.

Lärarinnorna

Under de första åren, när det fanns för få utbildade lärarinnor, var det ofta svårt att få goda lärarkrafter. Men flickskolans styrelse tycks alltid ha varit mån om att få de bästa möjliga. År 1877 kunde den enda sökanden till föreståndarinnebefattningen endast uppvisa ett intyg, som

hon fått 19 år tidigare. Då står det i protokollet: ”Eftersom intyget icke var sådant, att man deraf fick någon kunskap om sökandens insigter, kunde styrelsen icke fästa något afseende vid hennes ansökan.”

Då skolan startade år 1875 anställdes fyra lärarinnor. Enligt en notis i Tidning för Wenersborgs stad och län var två ”födda utländningar, talande den ena tyska och den andra fransyska som modersmål.” - När man 1882 anställde en svenska som språklärarinna uttryckte styrelsen en önskan ”att hon måtte i utlandet förkofra sig i språkens talande”. Flera gånger hittar man i styrelseprotokollen uppgifter om att man försäkrat sig om lämplig lärarinna genom att kalla henne till tjänsten. – Redan år 1877 omfattade lärarpersonalen sju ordinarie och sex extra lärare.

Driftsutgifterna var ofta ett stort problem för styrelsen. Men sparbanksdirektionen var vid flera tillfällen välvillig till donationer för att rädda dåliga bokslut. Om styrelseordförandens ambitionsnivå vittnar hans reservation till ett sparbeslut år 1888: ”Höga aflöningar förskaffa skolan skickliga lärarinnor och detta jemte låga terminsafgifter utgöra grundvalen för skolans framtid.”

En lång rad av föreståndarinnor och lärare har tjänstgjort vid skolan. Men det är iögonenfallande att skolan stått under ledning av två kvinnor med ovanligt långa tjänstgöringstider. Det är Signe Hjertén (1913 – 1936) och Svenborg Fredén (1936 – 1963), alltså 23 resp. 27 år. Den sistnämnda deltog vid den allra sista årsavslutningen på Torpaskolan 1970.

Skolans organisation

Först år 1927 beslöt riksdagen, att kommunala flickskolor skulle inrättas, och 1939 förklarades Vänersborgs flickskola för kommunal enligt statliga regler. Men den flickskola som grundades i Vänersborg 1875 var ju faktiskt redan från början kommunal, dvs den ägdes av staden.

Skolan var från början sexårig med tre förberedande klasser. En sjunde klass tillkom 1884. År 1907 blev skolan åttaårig. Samma år fick den ett nytt namn: ”Vänersborgs högre läroverk för kvinnlig ungdom”.

Under alla år från starten fram till 1931 innefattade skolan också tre förberedande klasser. Till dessa intogs även gossar, som sedan prövade in till högre allmänna läroverket

När skolan fr.o.m. 1939 organiserades enligt de statliga reglerna blev det officiella namnet ”Kommunala Flickskolan i Vänersborg”. Den omfattade både sjuårig lärokurs, som byggde på folkskolans fjärde klass,

och sexårig lärokurs, byggd på folkskolans sjätte klass. Godkänt avgångsbetyg från högsta klass medförde s.k. normalskolekompetens. Sådan hade Flickskolan i Vänersborg redan tidigare ägt rätt att utfärda. Övergång till högre allmänna läroverket kunde ske från både femte och sjätte klass – till fyraårigt resp. treårigt gymnasium.

Under 1960-talet byggdes den nioåriga grundskolan upp över hela landet, och ett nytt gymnasium med två- och treåriga linjer planerades. Studentexamen skulle tas bort, och med den skulle också normalskolekompetensen försvinna. Sista intagningen till Flickskolan i Vänersborg ägde rum 1963, och i samband med uppbyggnaden av en högstadieskola på Torpaområdet fördes den krympande flickskolan in under Torpaskolans rektor våren 1966.

Den 12 juni 1970 lämnade de sista 26 flickorna Torpaskolan med sin normalskolekompetens. Det var då 95 år sedan skolan grundades, och under dessa år hade omkring 3000 flickor från Vänersborg, Trollhättan och trakten häromkring fått en gedigen och mycket användbar grundutbildning inte minst för yrken inom skola, vård och omsorg.

Ur skolans historia

Vid Flickskolans 75-årsjubileum den 18 november 1950 berättade skolans föreståndarinna Svenborg Fredén om episoder ur skolans äldre historia. Jag överlämnar ordet till henne:

”År 1891 beslöt styrelsen att till den stundande årsexamen – för att förekomma trängsel eller andra störande uppträdanden – tillhandahålla ett begränsat antal biljetter för målsmän och anhöriga.

Kontakt med lärjungarnas föräldrar sökte man tidigt vinna genom föräldramöten. År 1897 diskuterade man på ett sådant inrättande av en åttonde klass. - Man inbjöd ofta föräldrar och målsmän till årsexamen samt sång- och gymnastikuppvisningar. Så heter det i Tidning för Wenersborgs stad och län redan 1878: ”Uppvisningen försiggick uti friskolans lokal. Ett ej obetydligt antal af elevernas föräldrar och målsmän hade infunnit sig wid densamma. De sånger som derwid afsjüngos wittnade fördelaktigt om lärarinnans insigter och undervisningsförmåga. Gymnastikuppvisningen omfattade enklare arm- och benrörelser.”

I skolans redogörelse för läsåret 1886-87 finns ett avtryck av en artikel, skriven av den kända pedagogen Anna Sandström och kallad En fråga till hemmen. Det gäller barnens hemarbete, som hade ”stegrats till ett mått, som de flesta äro eniga om att kalla öfvermått” och föräldrarnas klagomål: ”Barnen får aldrig tid till något annat, aldrig tid till ett lugnt familjelif. Vi mista våra barn.” Sedan artikeln ingående behandlat frågan

om hemarbete och barnens sysselsättande, slutar den med en fråga, som tydligen också Vänersborgs flickskola ville rikta till sina elevers hem: "Om skolarbetet, som troligt är, kommer att betydligt minskas, huru viljen I då använda barnens dyrbara lediga tid?"

När man läser skolstyrelsens protokoll, märker man dess intresse för rent pedagogiska frågor, och man lägger märke till vilken frihet styrelsen hade att experimentera sig fram till den timplan och den kursplan, som man ansåg bäst. Ett år beslutar man, att undervisningen i det grundläggande språket franska skall börja i första klassen, ett annat år att den skall börja i andra klassen för att senare på nytt besluta, att den skall börja i första klassen. År 1890 diskuterar man nackdelarna av att de främmande språken inträder i undervisningen med endast ett års mellanrum och 1891 beslutar man, att det skall vara två års mellanrum.

År 1896 "dryftade styrelsen frågan om tyskans införande som ett för alla obligatoriskt grundläggande språk." År 1898 beslöt man, att tyska skulle vara grundläggande språk. - Man överlade ofta om huruvida ett ämne skulle vara valfritt eller ej. De första åren av skolans tillvaro var åtskilliga ämnen valfria. Inte förrän år 1890 blev undervisningen i handarbete obligatorisk i skolans sex nedre klasser.

När lärarinnan i matematik i december 1908 framställt önskan, att geometrin skulle göras valfri, heter det i protokollet: "Efter diskussion, varunder framhölls, att detta är det enda ämne vid flickskolorna, där de tvingas till ett följdriktigt och fullt logiskt tänkande, avsågs denna framställning." Ett halvår senare har styrelsen övervunnit sina betänkligheter och beviljar matematiklärarinnans anhållan.

Långt innan svensk skolungdom fick läxfria måndagar, beslöt styrelsen för Vänersborgs flickskola, att "eleverna skulle åtnjuta befrielse från alla lexor en dag i hvarje sådan vecka, der eljest ingen lofdag förekommer." Detta var år 1886.

Styrelsen beviljade i allmänhet de inköp av undervisningsmateriel och inventarier, som föreslogs av föreståndarinnan eller vederbörande lärare. År 1879 beslöt styrelsen "att låta i gymnastiklokalen uppsätta en ribbstol och en häfplanka för åstadkommande af ändamålsenligare gymnastiköfningar." Men man skyndade sig att tillfoga "för hvilka dock inga gymnastikdräkter behöfva anläggas." - År 1888 föreslog gymnastikläraren "anordnande af en skridskobana på skolgården, hvilket förslag styrelsen beviljade, dock med förbehåll att kostnaden ej skulle öfverstiga 15 kronor."

I september 1890 väcktes förslag om inrättande av ett s.k. lärungebibliotek, och i september 1891 beslöts inrättandet av ett sådant.

Varje låntagande elev skulle erlägga en mindre årsavgift och "därest intresset från elevernas sida visade sig tillräckligt stort," skulle styrelsen för sin del bidra med 25 kronor samt med inköp av ett erforderligt bokskåp. Föreståndarinnan åtog sig att sköta såväl kassan som biblioteket. I december 1891 anmälde föreståndarinnan att "det tillämnade lärjungebiblioteket af skolans elever omfattats med det största intresse."

Redan läsåret 1892/93 hade lärjungebiblioteket omkring 100 band, och det ökades sedan med några få band varje år för att läsåret 1913/14 omfatta 250 band med 230 boklån. Lsåret 1938/39 utgjordes biblioteket av 880 band med 1302 boklån. I dag, 1950, omfattar lärjungebiblioteket 2135 band och senaste läsåret utgjorde elevernas boklån 5737. Biblioteket omfattas alltså av skolans elever med det största intresse.

Kurserna har skiftat, organisationsformerna har ändrats, men kvar står skolans ursprungliga mål, så som de formulerades i stadsfullmäktiges protokoll år 1875 "att fylla de anspråk på bildning, som vår tid ställer på qvinnan, samt göra henne skicklig att intaga en aktad plats inom samhället och familjen."

Så slutade Svenborg Fredén sin historik den 18 november 1950.

Källor

Gösta Hasselberg, Vänersborgs historia, del 2 (1834 – 1944).

Elfsborgs läns annonsblad, 23 maj och 13 juni 1970.

Ur Vänersborgs kommunarkiv: Flickskolans elevkataloger, årsredogörelser och styrelseprotokoll.

Gunnar Ekman, född i Hedemora 1928. Fil.mag. i Uppsala 1955. Läroverksadjunkt. Efter rektorstjänster i Arboga och Fagersta rektor vid Gymnasieskolan i Vänersborg 1978-1984, skolinspektör vid Läns skolnämnden i Älvsborgs län 1985-1991 och därefter länsexpert i utbildningsfrågor vid Länsstyrelsen i Älvsborgs län till sin pensionering 1993.

Tenngjutaren Nicolas Lake och tre förnämliga förvärv till Vänersborgs museums samlingar

av Peter Johansson

Ett sockerskrin, en bägare och ett fat, samtliga av tenn, förvärvades under 2003-2004 till Vänersborgs museums samlingar. De tre pjäserna förmedlar gemensamt ett värdefullt stycke lokal hantverks- och släkt-historia då såväl skrinet som bägaren och fatet är tillverkade under 1700-talet i Vänersborg av tenngjutarmästaren Nicolas (Niclas) Lake.

Tenngjutarna, eller som hantverkarna tidigare benämndes ”kann-gjutarna”, var i antal mästare aldrig talrikt i Sverige. De tidigaste kanngjutarna finns omtalade under 13-1400-talen och då i Stockholm. Huvudstaden skulle också vara säte för landets enda tenngjutarämbete, dit samtliga tenngjutare i landet var anslutna, tills man år 1748 öppnade ett ämbete i Göteborg.

Det är just i Göteborg historien om nämnda tre tennföremål tar sin början. År 1721 föddes Nicolas Lake i staden som son till Niclas Lake och dennes hustru Catarina Wohlfart. Föräldrarna tillhörde borgerskapet i Göteborg där fadern Niclas vunnit burskap (rätten att bedriva näring) som handelsman i september 1709. Nicolas synes ha haft tre äldre syskon; Anna Margareta (gift med styrmannen Johan Örn), Olof Fredrik (ägde hus i Östra Haga med tillhörande kål- och trädgård) samt Catarina (gift med en snickare Kjerstedt). Hantverkartraditionen är att finna på Nicolas Lakes möderne. Morfadern var en från Nürnberg invandrad kopparslagare vid namn Caspar Wohlfart (1640-1702) som i sin tur lärt yrket av sin far Hans Wohlfart.

Det var i hemstaden Göteborg som Nicolas Lake började sin karriär, som tenngjutarelärning hos någon av stadens mästare. Kanske hade han

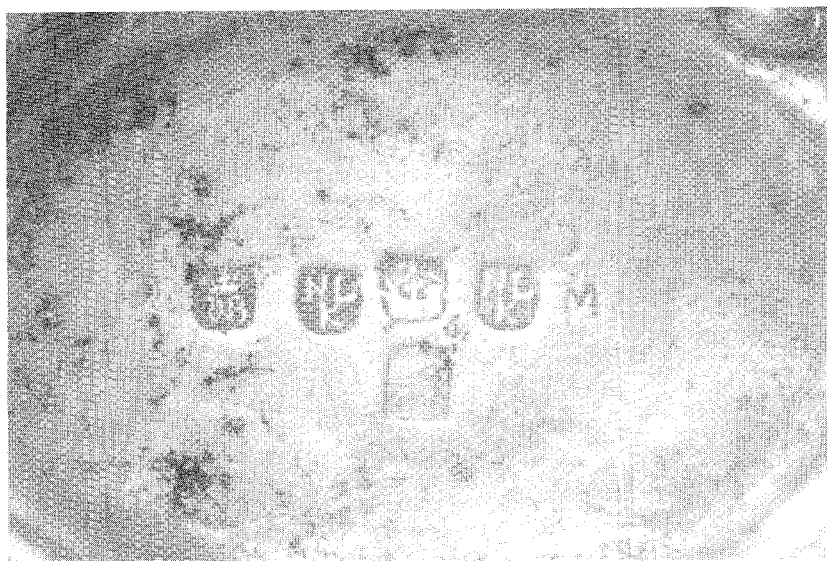
Sockerskrin tillverkat av Nicolas Lake i Vänersborg 1753 (höjd 10 cm. bredd 13,5 cm). Skrinet är ett för landsorten ovanligt tidigt exempel på tennföremål i rokokostil. De fyra fötterna, vilka förgrenar sig i två klor, är ett kvardröjande stildrag från senbarocken. Föremålets utsökta former och höga kvalitet kan tyda på att Lake lånat gjutform av någon Göteborgsmästare. Sockerskrinet inköptes till Vänersborgs museums samlingar 2003. (Foto: Ann-Charlott Öberg)

sin lärare i Jonas Ingemarsson Boström, Göteborgsämhetets förste ålderman. Efter fullbordad lära sökte Lake mästarskap under Göteborgs-ämnetet 1751. Den 5 september granskades hans mästerstycke som ”befants wara wäl och förswarligen giordt”. Nicolas Lake erhöi mästartitel och vann samma år burskap i residensstaden Vänersborg.

Lake kom att verka i Vänersborg i hela 30 år. Han är utan jämförelse den mest produktive tenngjutaren i stadens historia då han står för över 80% av det tenn som göts i Vänersborg från 1750-talet till 1830-talet. Sammanlagt räknar man Lakes totalproduktion till närmare 52 000 skålpund tenn, motsvarande 22 100 kilo. Enligt riksomfattande forskning skulle medelvikten på svenska tennföremål ligga på omkring

ett skålpund, det vill säga 425 gram. Därför skulle man utifrån Lakes totalproduktion kunna gissa sig till att hans verkstad framställde över 1 700 tennpjäser om året. Utmärkande var kanske året 1777 då en betydande del av tillverkningen bestod av så kallade drankslangar till det kronobränneri som året innan uppförts vid Brinkebergskulle. Från slutet av 1750-talet skall Lake så gott som alltid ha haft en lärning i verkstaden. Åtminstone en av dessa lärpojkar vann så småningom mästarskap – Nicolas Röding som hade verkstad i Åmål 1764-1776.

Enligt gällande förordningar skulle svenskt tenn stämplas med mästarstämpel som angav tillverkaren, stadsstämpel som angav tillverkningsort, årsbokstav som angav tillverkningsår samt kontrollstämpel

Stämplarna i sockerskrinet botten. De två mästarstämplarna med bokstäverna NLK visar på tillverkaren Nicolas Lake. Stadsstämpeln för Vänersborg förekommer här i två varianter – en bojort (stadens vapen) samt ett krönt WB. De fyra stämplarna betecknar högsta tennkvalitet 97%, så kallat fyrstämplat tenn. Årsbokstaven M, i antikva versal, betecknar tillverkningsåret 1753. Skrinet bär även den kontrollstämpel, sköld med tre kronor, som kom i bruk först 1754. Detta bör kunna förklaras av att Lake tillverkat flera skrin av denna modell 1753 och därför hade dem i lager även följande år då kravet på kontrollstämpel trädde i kraft. Eventuellt kan en kund önskat få skrinet kontrollstämplat i efterhand för att garantera kvalitet och värde. (Foto: Ann-Charlott Öberg)

som var en statlig kvalitetsgaranti. Den äldsta traditionen finner man i mästarstämplingen vilken omnämns i den äldsta bevarade skråordningen för Stockholms kanngjutare 1545. Från 1622 stadgas att tennprodukterna även skall förses med stämpel som anger tillverkningsort. Genom att dessa två typer av stämplat kunde slås ett varierande antal gånger på tennföremålen angav de även tennets kvalitet. Den lägsta kvaliteten (66,66% tenn och övrigt bly) stämplades med en mästarstämpel och en stadsstämpel – tvåstämpelat tenn. Den högre och även den vanligaste kvaliteten (83% tenn och övrigt bly) stämplades med två mästarstämplar och en stadsstämpel – trestämplat tenn. Slutligen den högsta kvaliteten (97% tenn övrigt antimon, vismut eller koppar) försågs med två mästarstämplar och två stadsstämplar – fyrstämpelat tenn. Från och med 1754 beslutades om en statlig kvalitetskontroll av allt svensktillverkat tenn. Varje tennföremål skulle granskas och som ett tecken på godkänd kvalitet slogs en kontrollstämpel i form av lilla riksvapnet – en sköld med tre kronor. Förutom nämnda stämplat försågs svenskt tenn från och med 1694 med en bokstavsstämpel som angav tillverkningsår.

Nicolas Lake som tillverkade tre- och fyrstämpelat tenn anklagades under sitt näst sista år som mästare för att ha tillverkat underhaltigt tenn. Det hade kommit till Kungl. Kontrollverkets överdirektör Axel Bergenstiernas (1739-1782) kännedom att ett flertal underhaltiga föremål från Lakes verkstad i Vänersborg hade upptäckts. Det rörde sig om en såld men icke kontrollstämpelat dryckeskanna, en ljusplåt med fem procentig underhalt, en fyrstämpelat "soppskål" vars öron innehöll för mycket bly samt åtta bordsskedar och en mjölkskål vilka alla innehöll mindre tenn än vad stämplingen angav. Skedarna och mjölkskålen angavs vara sålda på marknaden i Karlstad redan 1773. Av magistraten i Vänersborg dömdes Lake att böta 50 daler silvermynt. De beslagtagna tennföremålen skulle han emellertid återfå.

Lake tycks tidvis ha levt under förhållandevis knappa ekonomiska förhållanden. Det framgår att han hade stora skulder till handelsmän i Göteborg, skulder som ökade genom borgensåtagande i hemstaden. De ekonomiska problemen löstes genom att Lake gjorde inteckningar i sin fastighet. Det är något oklart var i Vänersborg som Lakes verkstad låg. År 1787 uppges hans änka Sara Margaretha Paulin (ca 1706-1790) äga en fastighet i kvarteret Rosen i nordöstra hörnet av Drottning- och Kyrkogatorna. Om detta även är platsen för Lakes verkstad är osäkert.

Sista gången Nicolas Lake stämplar tenn är den 20 december 1781. En dryg månad senare är han död. Under ett besök i Åmål drabbas han av ett slaganfall och avlider den 29 januari 1782. Det långa avståndet till hemstaden avgör att han också begravs i Åmål. Dödsfallet innebar inte ett omedelbart slut för Lakes tenngjutarverkstad. Rörelsen kom att drivas vidare inom familjen under ännu några år.

Nicolas Lakes hustru, Sara Margaretha, var omkring 15 år äldre än han själv. Troligen tillhörde hon en släkt Paulin vilken räknade sin härkomst från en Paulus Erics vilken blev kyrkoherde i Markaryd 1611. Av allt att döma hade hon före äktenskapet med Lake varit gift med en Göran Smedberg. Sara Margaretha uppges nämligen haft en dotter, Margaretha även kallad Anna Greta. Hennes efternamn anges växlande vara Göransdotter eller Smedberg. Hon var född 1733 (död 1805) och kan således inte vara dotter till Nicolas Lake som vid hennes födelse endast var 12 år gammal. Anna Greta gifte sig senare med möbelsnickarmästaren Håkan Fundberg och blev mor till den omtalade, i södra Dalsland kringvandrande, möbelsnickaren Johannes Fundberg (1774- ca 1845).

Nicolas Lake och Sara Margaretha tycks dock ha haft åtminstone två gemensamma barn – dottern Anna Catarina (gift med faktorn A. Holst vid Trollhättan) och sonen Niclas, även kallad Nils. Han var född i Vänersborg 1754 (död 1831) när modern Sara Margaretha i så fall skulle vara omkring 48 år (!). Niclas Lake gick i lära hos sin far. Även om verkstaden efter Nicolas Lakes död drevs vidare i ankans namn var det sonen som stod för produktionen.

Tenngjutarverkstaden drevs fram till i november 1786. Samma månad anhöll Niclas Lake om burskap för att öppna en hökerihandel (matvaruhandel) då han menade att tenngjuteriet inte var ekonomiskt bärkraftigt. Magistraten i Vänersborg var emellertid av en annan åsikt och menade att Lake d.y. borde bli vid sitt hantverk och försöka erhålla mästartitel. För att höja sin avsättning anmodades han att utöka sin försäljning genom att uppsöka marknader i andra städer. Lake d.y. menade att hantverket ändå inte skulle vara lönande varför magistraten biföll hans önskan om att öppna handel. Förmodligen gav inte heller hökerirörelsen någon fullgod avkastning eftersom Lake d.y:s yrke senare anges vara timmermärkare. Niclas Lake hade sin fastighet i nordvästra hörnet av Krono- och Kyrkogatorna.

Niclas Lake gifte sig med Cajsas Lisa (även kallad Catharina) Magnell (1761-1825). Cajsas Lisa härstammade från den värmländska prästsläkten Magnell eller Magnelius. Tillsammans hade hon och Niclas Lake tio barn, inklusive en fosterdotter. Av söner blev Olof Fredrik (1782-1862) handlare och rådman i Mariestad och Eric Niklas (1786-1850) målarmästare i Vänersborg. Eventuellt gick tenngjutarhantverket vidare

Bägare och fat av tenn skänkta till Vänersborgs museum av Folke Lindgrens dödsbo. Bägaren (höjd 14,4 cm. diameter 12,5 cm.) har slitna och otydliga stämplat. Stadsstämpel för Vänersborg går dock att urskilja. Stämpeln i kombination med bägarens stildrag, typiska för 1700-talet, gör att den kan knytas till Nicolas Lakes verkstad.

Tennfatet (diameter 23 cm.) är stämplat av Lake i Vänersborg år 1755.

(Foto: Ann-Charlott Öberg)

till en tredje generation, till sonen Carl Jacob Lake (1804-1851). Enligt en av Nils Sandberg upprättad förteckningen över elever vid Vänersborgs skola 1669 – 1821 skall Carl Jacob Lake ha varit tenngjutare innan han, som sin far, övergick till timmermärkarsysslan. Något annat belägg för en tredje generation tenngjutare inom släkten Lake finns emellertid inte. Kanske kan Carl Jacob Lake en tid varit lärling hos den finlandsfödde Gustaf Ekelöf (1773-1833) vilken var tenngjutarmästare i Vänersborg från 1815 fram till sin död.

Trots Nicolas Lakes rika produktion är det förhållandevis sällsynt att i dag träffa på föremål från hans verkstad. Förutom att tenn är en mjuk metall som lätt skadas kan en stor del av Lakes tennpjäser ha skattat åt förgängelsen i två större stadsbränder. Redan under Lakes verksamma tid ödelades stora delar av centrala Vänersborg av brand i september 1777. När den röde hanen nästa gång kom lös, i oktober 1834, lades nära nog hela staden i aska och ruin och stora mängder lösöre skattade åt förgängelsen.

Källor

Anrep, Gustaf, *Svenska adelns ättar-taflor*. Stockholm 1858.

Bruzelli, Birger, *Tenngjutare i Sverige under kontrolltiden 1754 – 1912. Verksamhet föremål, stämplat samt upplysningar om äldre mästare*. Stockholm 1967.

Cedergren, Karl Gustav, *Ur Vänersborgs stads hävder. Bidrag till Vänersborgs historia*. Vänersborg 1926.

Edestam, Anders, *Karlstads stifts herdaminne från medeltiden till våra dagar. IV Nordmarks kontrakt, Gillbergs kontrakt, Nors kontrakt*. Karlstad 1970.

Granat, Stellan, *Något om brännvinsbränningen på Onsjö säteri och Brinkebergskulle. Ingår i: Vänersborgs Söners Gilles årsskrift 1986*. Vänersborg 1986.

Ljung, Olof, *Johannes Fundberg – möbelkonstnär på Dal*. Särtryck ur Hembygden 1979.
Åmål 1979.

Sandberg, Nils, *Elever vid skolan i Vänersborg 1669-1821*. Stencilupplaga.

Arkiv

Kyrkoböcker för Vänersborgs stad

Kyrkoböcker för Göteborgs stad

Kyrkoböcker för Åmåls stad

Vänersborgs museums arkiv: Karl Gustav Cedergrens privatarkiv.

Peter Johansson född 1963 i Vänersborg. Fil.kand 1990 med ämnena arkeologi, historia, konstvetenskap och etnologi. Fil.mag 1998. Doktorand vid Göteborgs Universitet sedan 1991. Antikvarie vid Älvsborgs länsmuseum sedan 1990.

A. Johan Larssons maskinaffär – Ett familjeföretag under 90 år

av Bengt Carlén

Historien om A.Johan Larssons maskinaffär speglar hur ett familjeföretag växer och utvecklas i takt med bilismens framväxt i Sverige. När A.Johan på 1970-talet började sälja Ford förväntade sig Ford, med anor från 1903, en viss vördnad från den nya försäljaren.

-Självklart kände vi respekt och vördnad, säger Stig Larsson, men förväntade oss i gengäld att de kände likadant för vårt företag som startat två år tidigare!

Historien om A. Johan Larssons Maskinaffär går tillbaka till år 1901 då Anders Johan Larsson, ditintills anställd hos skomakare Berntsson på Kronogatan, öppnar eget på Edsgatan 7, allt uti Vänersborg. Med åren

Från tidernas begynnelse. A.Johan Larsson i verkstaden tillsammans med systersonen Gustaf Karlsson. Att A.Johan lagade vapen är ingen skröna - titta längst upp till höger, där hänger två revolverar.

hade Vänersborgarna lärt sig att hos skomakare Berntsson fanns en man som de med förtroende kunde lämna sin trilsande symaskin, otäta boll eller rentav krånglande revolver till. Det var knappast för dessa färdigheter som A.Johan anställdes hos skomakaren men med tiden hade hans tekniska anlag gjort sig gällande. Från åren 1893 och fram till sekelskiftet finns noggrant förda kassanoteringar som visar detta och mycket annat. Under åren närmast sekelskiftet figurerar också cyklar och cykelreparationer allt mer och det är just cykeln som företeelse som får den unge A.Johan att starta eget på Edsgatan 7, dvs den fastighet om än i nyare skepnad som äldre Vänersborgare fortfarande ser som A.Johans.

Påföljande år gifte sig A.Johan med Alma, född Aurell. Trots att han dagen till ära klätt sig i högtidsläder fick han på bröllopsdagen inte vara i fred för påträngande kunder och som den servicemänniska han var hade han även svårt för att säga ifrån. Kunderna tycktes gå före allt. Till slut såg några vänner till att låsa ytterdörren så att paret till slut kunde viga i lugn och ro.

Vind i seglen

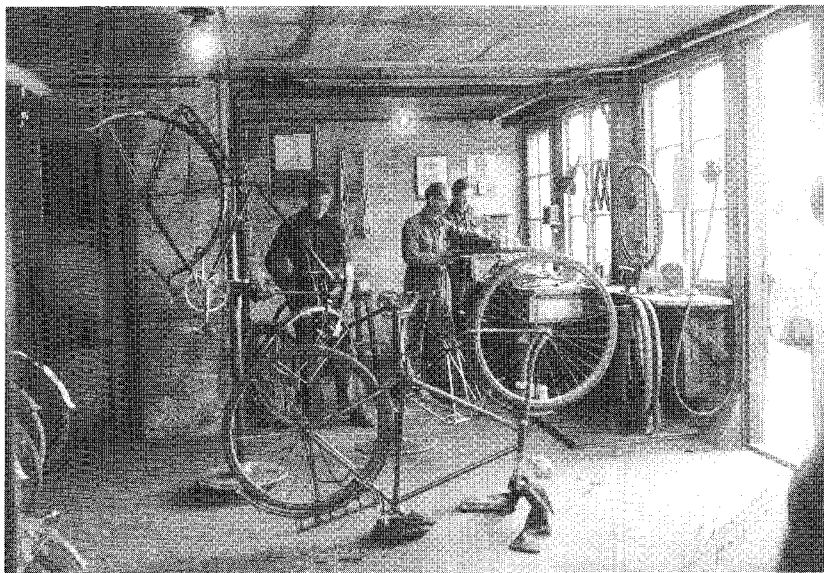
Det skulle snart visa sig att A.Johan hade vind i seglen. Cykeln blev allt vanligare även om den med dåtida mått kostade en rejäl slant. Rörelsen växte och en man vid namn Eklöf fick anställas. Nästa steg i utvecklingen kom 1904 då A.Johans systerson, den då 14-åriga Gustaf Karlsson, anställdes. Trots sin ungdom visade Gustaf, precis som sin morbror, påfallande tekniska anlag och i den lilla verkstaden experimenterade han friskt med allehanda mekaniska ting. Gustaf Karlsson stannade i 14 år hos sin morbror och nästan lika lång blev tjänstgöringen för Gustaf Friberg som anställdes 1907. Både Gustaf Karlsson och Gustaf Friberg kom sedan att ägna sig åt bilar och bilreparationer och i synnerhet Gustaf Karlsson var som bilreparatör verksam långt upp i hög ålder.

Verkstaden på Edsgatan 7 blev snart också ett kärt tillhåll för många unga pojkar och i synnerhet då A.Johans egna som s.a.s. föddes in i motorbranschen. Åren runt 1910 uppenbarade sig de första motorcyklarna och just detta år köpte A.Johan själv en sådan. Det var en dansk maskin som gick under namnet Ellehammer; en märklig maskin med motorn monterad under sadeln. Naturligtvis kunde Gustaf Karlsson inte låta den vara ifred och A.Johan lät honom hållas. Gustaf ändrade, förändrade och förbättrade allt efter eget huvud.

Sortimentet breddas

Det var också omkring 1910 som de första bilarna uppenbarade sig hos A.Johan men det skulle dröja många år innan A.Johans blev en renodlad bilfirma. Än så länge var A.Johans i första hand en reparationsverkstad även om försäljning givetvis också förekom. Men kring 1912 fann A.Johan att affärsverksamheten nog borde exponeras ut mot Edsgatan. Huset mot gatan ägde han redan och det var detta som han lät Byggnadsfirman Bröderna Lindgren bygga om till butik med skyltfönster. Nu breddade A.Johan också sitt sortiment och började handla med såväl grammfoner som grammfonskivor, vapen, ryggsäckar m.m. utöver cyklar och motorcyklar av Husqvarnas fabrikat som han redan sålde och så kom att göra i många år framåt.

1916 är det år då A.Johan personligen köper sin första bil, en fransk Darraque som i familjen kom att kallas för "Grälle". Hela 1.700 kronor kostade bilen men den genererade också en och annan intäkt. Bl.a. en resa till Rånnum, dvs Vargön, som beställaren fick betala 5 kronor för. Allt finns prydligt och noggrant infört i bokföringen. En resa till Trollhättan, som på den tiden åtminstone upplevdes ligga betydligt längre bort än idag, inbringade hela 18 kronor.

När hovfotograf Eiserman besökte cykelverkstaden jobbade där fr.v. Henry Persson, Gustaf "Klas" Andersson och Lars Lundberg.

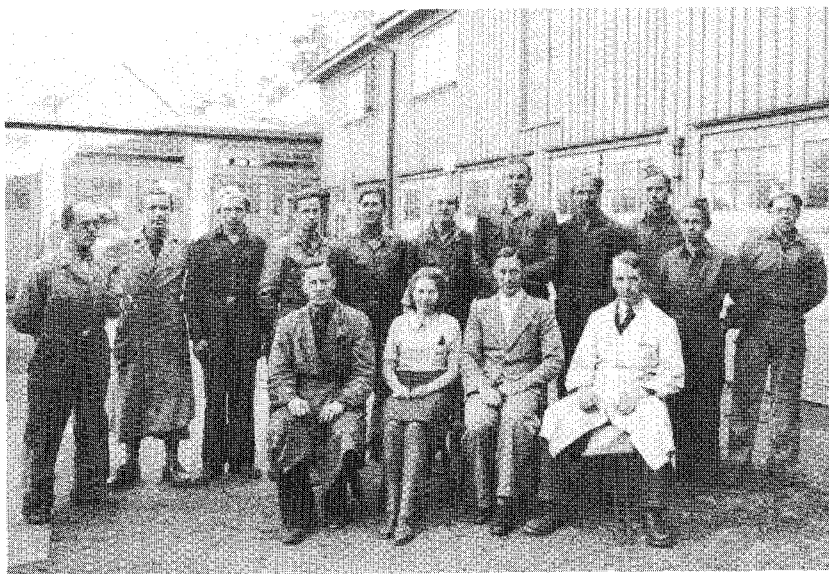
A.Johans bil, dvs den franska Darraque av okänd årsmodell, fick under resten av första världskriget för det mesta ta igen sig på grund av bensinbrist men 1918 blev det fart igen. Påföljande år startade A.Johan körskola med Grälle och bland namnkunniga vänersborgare som han lärt köra bil finns bl.a. Viktor Johansson(Johanssons Express), Ernst Petré, doktor Kindström m.fl.

Startar bilförsäljning

Kring 1922 knyts fastare band till den gryende bilismen när A.Johan blir underåterförsäljare för Svenska Maskinaffären i Trollhättan som sålde Ford. Hur snabbt bilbeståndet växte visar väl också myndigheternas strävan att organisera och strukturera alla frågor kring medborgarnas bilinnehav. Nu, dvs 1924, gick det inte längre för sig att offentligt utbilda bilförare hur som helst, nu krävdes det tillstånd av Kungl. Majestäts Befallningshavare, dvs länsstyrelsen. Det fick A.Johan och samtidigt passade han på att ansöka om att få förvara bensin i en s.k. fatkiosk inne på gården. Det var den första bensintappen som efter några år kom att flyttas ut på trottoaren mot Edsgatan och där blev kvar ända fram till 1963.

Verkstadslokalerna, som från början inrättats efter de förhållandevis blygsamma behov som cykelreparationerna förde med sig och senare i omgångar anpassats efter bilreparationer, de visade sig nu allt mer påtagligt vara alldeles otidsenliga. Men det skulle av olika skäl ändå dröja till 1931 innan man kom till skott. Arkitekt Harry Andreasson, som senare ritade även för Höijs och Stålheims bilfirmor, ritade ett förslag till verkstad samt garage- och lagerlokal som godkändes av byggnadsnämnden i juni 1931. Men det var inte A.Johan förunnat att få ta del i byggandet. Han hade drabbats av ohälsa och den 27 juli 1931 avled han, 76 år gammal.

Äldste sonen Hjalmar, född 1901, var när A.Johan gick ur tiden utbildad civilingenjör och hade nyligen tillträtt en tjänst vid Husqvarna Vapenfabrik. Men han lämnade Husqvarna och en till synes lovande framtid som konstruktör för att komma hem och hjälpa syskonen att föra familjeföretaget vidare. I fortsättningen stod Hjalmar med bröderna David och Axel i ledningen för företaget men av de andra syskonen fanns även Harry och Anders med. Och av totalt åtta syskon var det bara två som inte arbetade i familjeföretaget. Erik, lovande mc-förare med fabrikskontrakt för Husqvarna, omkom dock redan 1928, endast 22 år gammal, i en tävlingsolycka på Saxtorp i Skåne.

Personalen år 1944. Stående fr.v. Gustaf Andersson, Ove Eriksson, Göte Johansson, Sven Dahllöf, Karl Gustaf Nyqvist, Henry Andersson, Tage Angsæus, Sven Thulin, Anders Larsson, Kjell Hjelm, Hugo Broman. Sittande fr.v. David Larsson, Karin Andersson, Hjalmar Larsson, Axel Larsson.

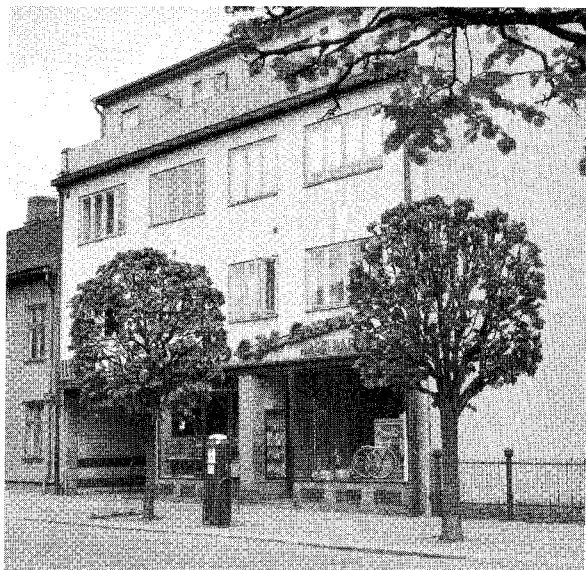
När A.Johans söner nu fått nya verkstads- och lagerlokaler framstod efter hand den gamla butiken vid Edsgatan även den som otidsenlig. Hela 30-talet kännetecknades av ständigt ökande försäljning och ett större nybygge av butik, kontor och bostäder blev angeläget. I början av 1938 pågick byggandet av Edsgatan 10 för Viking Wahlin, dvs fastigheten som än idag inrymmer Saga-biografen. Ingenjör Gunnar Fränne var byggmästare och gjorde så väl ifrån sig att han fick förtroendet att även svara för Edsgatan 7. I början av september 1938 påbörjades schaktningen för nybygget och på försommaren 1939 kunde man ta det i bruk.

Gengasen blev räddningen

Precis som för alla andra bilfirmor innebar andra världskriget en stor omställning för A.Johan Larssons Maskinaffär. I stället för bensin och diesel blev gengasen räddningen för i första hand den yrkesmässiga trafiken även om en och annan privatbilist kom till A.Johan för att få monterat ett gengasaggregat. Så även om biltrafiken under krigsåren var tämligen blygsam innebar dock de nya förhållandena goda tider för

*Edsgatan 7 med
huset som stod klart
1938.*

*Bensinpumpen stod
kvar fram till 1963
då den försvann
eftersom den
ansågs utgöra ett
hinder i trafiken.*

A.Johans. Förklaringen var de nära band som man då och senare hade med Wulf & Co ute på Tenggrenstorp. Familjen Wulf drev inte bara tegelbruk, de hade även en sida av sitt familjeföretag som sysslade med bilimport och annat som hörde till den branschen. Gengasaggregat ex.vis. Wulfs fick ensamrätten för det tyska Imbert-aggregatet och valde att låta A.Johans montera samtliga aggregat i ett stort distrikt. Det innebar mycket arbete och en stor eftermarknad. Och även om A.Johans under sin nästan 100-åriga historia aldrig sålde tunga lastbilar så fick man under krigsåren serva lastbilarna från båda tegelbruken i Vänersborg, dvs Nabbensberg och Tenggrenstorp. Dessutom såldes cyklar precis som tidigare och likaså symaskiner som var något av en specialitet för Hjalmar när det gällde reparationer.

Med freden kom Borgward

När freden kom 1945 kom också bilismen så sakteliga igång igen. 1946 blev Wulf generalagent för tyska Borgward som tillverkade både person- och lastbilar. Efter några år kom Hansa Borgward 1500 med moderna linjer som 1953 följdes av den uppdaterade Hansa Borgward 1800 med framför allt starkare motor. Men det riktiga lyftet kom nog först 1954 med Borgward Isabella som snart fick öknamnet "Hon dansade en sommar". Isabellan hade riktigt vackra linjer och fick snart konkurrera med Volvo Amazon som låg i samma storlekssklass.

Försäljaren "Tarren" Abrahamsson med en Borgward-lastbil som sålts till K. Johanssons Kalonialvaru AB. Precis där den svartklädde mannen passerar byggdes senare en liten utställningspaviljong med plats för en bil.

Åren efter krigsslutet präglades av bilbrist. Europas bilindustri låg i ruiner och det var svårt att få fram karosseriplåt. Men det gick bra att sälja motorcyklar som för många kanske var ungefär så mycket som de hade råd med. Vid ett tillfälle kom A.Johans över inte mindre än 100 armémotorcyklar som man snyggade till och sålde vidare. Det tog bara fyra månader så var man av med alla så när som på en som Anders och Harry Larsson behöll och som med tiden blev en veteran.

När bilismen sköt fart igen ökade naturligtvis även bilolyckorna. Lastbilarna hade också blivit både större och tyngre och behov fanns av en riktig "tungbärgare". 1950, när behovet blev allt mer påtagligt, fanns det dock inte några fabriksbyggda bärgare att köpa. Det blev i stället till att bygga en utifrån egna beräkningar. Utgångsläget blev att köpa ett amerikanskt arméfordon, en 6-hjulsdriven Dodge, som gått i Europa under andra världskriget och nu såldes ut som s.k. surplusfordon. Det blev framför allt den tekniskt begåvade Harry som tog på sig uppgiften att bygga upp bärgningsbilen.

Den tidens tungbärgare

Egentligen var det det kraftiga chassiet som man var ute efter. Någon

Så här såg armébilen ut när den kom till A.Johans.

hytt fanns inte och det som påminde om ett flak tog man bort för att i dess ställe placera det kraftiga bärgningsaggregatet som bestod av två kranar. Från Floda Karosserifabrik beställde man en hytt och en dag var bilen klar - en riktig tungbärgare. Under hela 50-talet servade den ett distrikt som sträckte sig från Göteborg och upp till Karlstad.

Ganska snart insåg man att manöverdonen borde flyttas från sin plats

Den till bärgningsbil ombyggda armébilen med en krockad Hansa Borgward efter.

*Ett bland många
bärgningsuppdrag.
Bussen mellan
Vänersborg och
Trollhättan har krockat
med en lastbil i trakten
av Älvdalen.*

*Innan vägen byggdes
om på 60-talet fanns på
stället många skarpa
kurvor där ett flertal
svåra olyckor
inträffade.*

längst bak till alldeles bakom hytten. Risken för att skadas om bärgningskroken släppte var alldeles för stor och man var nästan klara med omplaceringen när A.Johans yngsta barn Anders, född 1919, for ut på ett bärgningsuppdrag. Det som inte fick hända, det hände. Kroken släppte och träffade Anders i huvudet med våldsamt kraft. Efter ett dygn på sjukhus avled han, 31 år gammal.

A.Johans sålde Borgward med stor framgång och låg på tredje plats bland de som sålde märket i Sverige. I Vänersborg med omnejd var följaktligen Borgward ett mycket vanligt inslag i trafiken. A.Johan hade duktiga försäljare, en av dem var Lennart "Tarren" Abrahamsson som senare sadlade om totalt för att bli evangelist på den riksbekanta båten Elida. Det fanns också påtagliga fördelar med att ha generalagenten i samma stad.

– Vi hade naturligtvis ett eget reservdelslager men fattades något låg ju Wulfs inte långt bort, minns Stig Larsson som 1958 hade börjat jobba hos Wulf. Det skadade inte att få lite nya influenser utifrån i stället för att direkt börja i familjeföretaget.

Släkten kallar

– Men allra nyttigast var nog att lära sig hur en generalagent arbetar, säger Stig Larsson som 1961 ombads "komma hem" när äldste farbrorn Hjalmar avlidit. Stig drar paralleller till vad som hade hänt 30 år tidigare. Självt såg hans framtidsutsikter hos Wulf & Co riktigt lysande ut. Försäljningschefen Sven Lind hade utlovat unge Stig en tjänst som

distriktschef med ansvar för ett distrikt. Tjänstebil och många tjänsteresor lockade. Men så kallade farbröderna på honom.

– Jag kan tänka mig att farbror Hjalmar befann sig i en liknande situation 1931 när han hade att välja mellan en lovande karriär i Huskvarna och att komma hem till familjeföretaget. Båda gjorde vi samma val, säger Stig som betecknar det som ett mycket lätt val som han aldrig ångrat. Hans första uppgift blev att se över hela verksamheten. Cyklar, mopeder, motorcyklar, bilar och fortfarande - symaskiner. Man sålde en rad olika mc- och mopedmärken - Huskvarna, NV, Triumph m.fl. - och förutom Borgward tog man allt efter kundernas önskemål även hem andra bilmärken om de inte redan fanns representerade på orten.

– Jag tyckte att det mesta utom bilarna splittrade oss alldeles för mycket, minns Stig. När rationaliseringsprocessen var över återstod bilar och cyklar. Men samtidigt hade Stig fått ett bekymmer - Borgward-verken i Bremen hamnade på obestånd och gick i konkurs. Borgward hade sålt bra i Sverige och var en allvarlig konkurrent till Volvo. De som sålde Borgward var organiserade i en återförsäljareförening som nu försökte hålla Borgward vid liv.

– Jag minns att vi samlades till ett möte där huvudpunkten var att skaffa fram pengar för att driva Borgward vidare. Men det var naturligtvis ett alldeles för stort åtagande för oss och det rann ut i sanden.

Borgward gick, andra kom

När Wulf & Co tappade Borgward började de i stället importera framför allt Fiat som, enligt det invanda mönstret, nu också såldes av A.Johan.

– Men vi sålde också NSU, Glas och Skoda som importerades av Wulf, erinrar sig Stig. Men det blev inga större volymer förrän vi fick kontrakt på Peugeot som då importerades av den anrika motorfirman Gjestvangs i Stockholm.

Peugeot fanns redan representerat i Vänersborg genom en mindre firma, det beskedet fick Stig när han tillsammans med försäljningschefen Rolf Johansson reste upp till Stockholm för en första kontakt med Gjestvangs. Visserligen såldes inte fler Peugeot än ett 10-tal per år i Vänersborg men Gjestvangs bedömde att det var tillräckligt.

– Men efter en tid hörde de av sig - de hade väl hört sig för om oss - och gav oss Vänersborgs-distriktet, berättar Stig. Redan första året, 1962, sålde vi 60 bilar.

A.Johans innergård c:a 1965, dvs kortet är taget strax innan flytten ut till Tenggrenstorp. De gamla trähusen revs senare för att ge plats åt huset som i många inrymde Stadshypotek och idag ELA.

Några år in på 60-talet blev det allt mer uppenbart att lokaliseringen inne i centrala Vänersborg var alldeles otidsenlig. En liten paviljong med plats för en bil hade byggts på gården mot nuvarande Konsthantverkarna men det var också allt. För övrigt stod det bilar lite här och var utan någon möjlighet till riktig exponering. Trots det sålde man ändå bra, efter några år låg man på en femteplats bland Peugeot-handlarna, och som ett exempel kan nämnas att av taxiägarna i Vänersborg körde 60 % Peugeot 404 Diesel, en modell som för övrigt var mycket populär hos handelsresande, veterinärer och andra liknande yrkeskategorier.

Den stora flytten

Men 1965 såldes anläggningen på Edsgatan och i november 1966 kunde man flytta in i den nya anläggningen ute på Tenggrenstorp som då ansågs ligga alldeles för långt från centrum.

– Med flytten till Tenggrenstorp upphörde vi att sälja och reparera cyklar men vi uppmärksammades samtidigt för ett initiativ som vi tog för att underlätta för kunderna. Vi tillhandahöll fem kundcyklar som vi lånade ut så att de enkelt kunde ta sig in till stan under tiden som deras bil var hos oss.

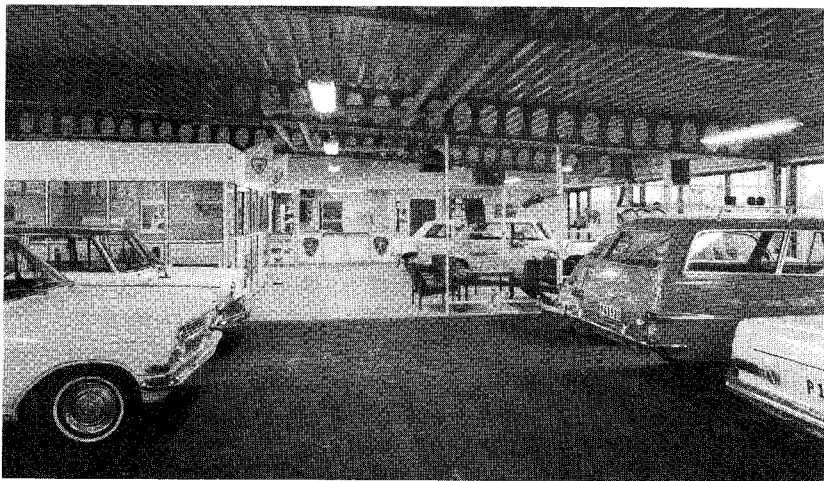
Vid tiden för flytten sålde A.Johans ungefär 400 cyklar om året och var då Husqvarnas äldsta återförsäljare. Stig ansåg dock att cyklar såldes och reparerades lämpligast inne i centrala Vänersborg på gångavstånd till det mesta.

Snart 40 år senare minns Stig hur han vändades över att berätta för Gustaf "Klas" Andersson att cyklarna inte skulle få följa med till det nya stället.

-Han hade ju arbetat hos oss i stort sett hela sitt yrkesverksamma liv och han blev verkligen inte glad.

Utlovad väg uteblev

Med den nya lokaliseringen följde helt andra möjligheter att exponera bilarna i den ljusa och rymliga bilhallen. Visserligen var läget 1966 kanske inte det allra bästa men det hade framtiden för sig. Snart fick man grannar med bilanknytning som bilprovningen och Saab-Ana och några år in på 70-talet kom Gropbro-leden. Lokaliseringen av A.Johans ute på Tenggrenstorp hade delvis att göra med en utfästelse man fått från Vänersborgs stad om att förlänga Brättevägen söderut och exakt vid A.Johans göra en fyrvägskorsning. Nu blev det inte så och inom A.Johans var förbittringen stor. Man fäste stor vikt vid korsningens betydelse och Stig menar att det på något sätt skulle ha känts som om

Den nya anläggningen på Tenggrenstorp erbjöd helt andra möjligheter att exponera bilarna än vad som varit fallet inne på Edsgatan.

Från 90-årsjubileet 1991. Fr.v. Stig och Harry Larsson vid DKW-motorcykeln, en av de 100 som köptes av armén och såldes slut på fyra månader.

avståndet ut till Tenggrenstorp skulle ha blivit kortare via Brättevägen. Med facit i hand var farhågorna överdrivna men då kände man sig svikna av Vänersborgs stad.

Fortfarande sålde man Peugeot men det skulle komma andra tider.

– De första tio åren var Gjestvangs generalagent men 1973 blev det franska ägare, dvs Peugeot själva, till agenturen och det förändrade en hel del, minns Stig Larsson. Man tillsatte fransmän på de ledande

Tre generationer Larsson. Fr.v. Stig, Johan och Harry Larsson.

befattningarna och snart blev det kulturkrockar. Samtidigt började kvalitetsproblemen, framför allt rost, bli allt mer påträngande men fransmännen bagatelliserade problemen och om de fanns var de speciellt begränsade till den svenska marknaden. Det var det besked man fick.

– Vid ett tillfälle var vi på besök hos Peugeot i Frankrike för att bl.a. diskutera kvalitetsproblemen, minns Stig. Vi passerade de anställdas parkeringsplats och fann snart att där stod det mängder av Peugeot-bilar med samma rostskador som på bilarna hemma i Sverige. När vi påtalade det blev våra värdar mycket irriterade och menade att vi var inte där för att titta på de anställdas bilar.

Äldre än Ford

Resultatet av fransmännens oförmåga eller ointresse att lyssna på de svenska synpunkterna medförde att A.Johan Larssons Maskinaffär för att gardera sig breddade sitt sortiment med Mazda och BMW.

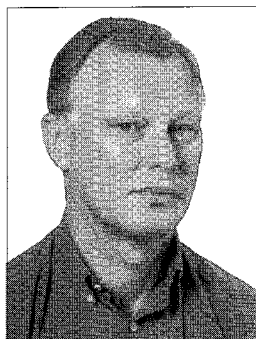
Så här fortgick det fram till 1977 får Ford kom in i bilden. Då släppte man Mazda direkt men behöll BMW parallellt med Ford ytterligare ett år.

– När vi förhandlade med Ford om att representera det gamla välkända och anrika bilmärket uttryckte motparten en förhoppning om att vi uppskattade att få representera ett bilmärke som funnits sedan 1903, varpå jag kontrade med en förhoppning om att Svenska Ford uppskattade att få bli representerade av ett företag som existerat sedan 1901, säger Stig Larsson som betecknar åren med Ford som de framgångsrikaste i företagets historia.

1992 överläts företaget till nya ägare. Namnet A-Johan existerade dock fram till 2001 då det bytte namn till Brandt.

Källhänvisning:

Underlaget till den äldre historieskrivningen är hämtat från den skrift som Hjalmar Larsson sammanställde år 1948 med anledning av Alma Larssons 70-årsdag.

Bengt Carlén är född 1947 och bosatt i Vänersborg sedan 1950. Efter studentexamen 1969 anställdes han vid länsstyrelsen. Hans intresse för motorfordon och journalistik fick honom att 1992 lämna länsstyrelsen och i stället satsa på en karriär som frilansskribent. Förutom kontinuerlig medverkan i ett flertal inhemska och utländska motortidningar har han även gett ut ett antal böcker; bl. a. boken om Vänersborgs Lastbils-central som gavs ut till centralens 50-årsjubileum 1994. Ledamot i Gillets årsskrifsnämnd.

Lions Club Vänersborg 50 år **av Hans Bergenfeldt**

Upprinnelsen

Lionrörelsen har gamla anor. Äran av att ha kommit med uppslaget till bildandet av "The International Association of Lions Clubs" tillkommer en ung försäkringsagent i Chicago. Han hette Melvin Jones. Hans idé var att sammanföra ett antal redan existerande och oberoende klubbar till en enda stark och kraftfull organisation i humanitetens tjänst. Tanken presenterades för ledarna av de olika intresseorganisationerna vid ett sammanträde i Chicago i juni 1917.

Överläggningarna resulterade i en kallelse till organisationens första kongress, som ägde rum i Dallas, Texas. Så startade världens största och mest aktiva sammanslutning av serviceklubbar.

Sammanslutningen blev internationell i egentlig bemärkelse år 1920, då de första lionklubbarna i Canada bildades och sedan spred sig organisationen snabbt över världen. Europapremiär blev det i mars 1948 i Stockholm. Numera är vår organisation representerad i så gott som samtliga länder. Endast i några få diktaturer är Lions fortfarande inte välkomna. I alla världsdelar verkar cirka 1,5 miljoner medlemmar av olika nationalitet och religion.

Huvudkontoret för Lions ligger i USA. Varje medlemsland utgör ett multipeldistrikt och varje land är indelat i distrikt. Distrikten är sedan i sin tur indelade i zoner.

Det behöver väl knappast påpekas att Lions är helt neutralt i politiskt och religiöst hänseende, men organisationen ansluter sig till FN:s deklaration om mänskliga rättigheter.

Emblemet

Bokstaven "L", som är placerad på ett cirkulärt, purpurfärgat fält, vill vara ett uttryck för enigheten mellan alla Lions, men kan också stå för

”Law-Liberty-Labor-Loyalty-Love- Live” Profilerna av lejonhuvuden på ömse sidor om det cirkulära fältet, är vända utåt. De symboliserar Lionmedlemmen, som ser sig om åt alla håll för att finna tillfälle att osjälviskt kunna ställa upp för en behövande medmänniska. Lions motto är också ”We serve - Vi tjäna”

Starten i Vänersborg

Lions Club Vänersborg bildades den 14 januari 1954 och firar alltså sin 50-åriga tillvaro i år. Det var ett antal herrar (på den tiden var damer inte att tänka på i detta sammanhang), som träffades för att diskutera bildandet av en klubb i Vänersborg. Lionklubbarna i Skövde och Uddevalla, som hade bildats något år tidigare var faddrar. Stiftelsehögtiden hölls i församlingshemmet den 27 mars 1954. Från starten fick klubben 20 medlemmar. Två medlemmar finns fortfarande kvar från den tiden. Det är Bengt Jennische och Bernt Berntson. Dessa lions, som genom åren varit synnerligen aktiva och värdefulla medlemmar i klubben, har alltså ägnat ett helt livsverk i humanitetens tjänst.

ELA:s reporter var närvarande och från referatet i tidningen från charterfesten må följande citeras: *”Lions i Vänersborg fick en förnämlig start. Den nybildade Lions Club i Vänersborg ”bars till dopet” skulle man kunna säga, vid en fint och värdigt formad stiftelseceremoni i Vänersborgs församlingshem. Lokalen var smakfullt dekorerad med de svenska och amerikanska flaggorna i fonden och de nordiska grannländernas på högra sidan. Den stora salen pryddes av färgsprakande vårblommor. Distriktsguvernören N.O. Berlin berörde i ett kortare, mycket elegant framfört tal Lions Internationals tre huvudsyften; Hjälpssamhet, vänlighet och internationellt samförstånd - hjälpssamhet mot omvärlden då de samhällseliga krafterna icke räcka till; vänskap med varandra i en sammansvetsad grupp; träffas, trivas och hjälpa; internationellt samförstånd för tryggande av världens lugna utveckling och ungdomsutbyte mellan klubbar och medlemmar jorden runt”.*

Distriktsguvernören överlämnade stiftelsebrevet till presidenten Bengt Jennische med förhoppningen att klubben efter bästa förmåga skulle arbeta för lions ädla mål.

Medlemmarna

Klubben fick som sagts 20 medlemmar från starten. Det skulle dröja

ända till 1990 innan klubben fick sin första kvinnliga medlem. Det var Lion Svea Quick, som fick äran att bryta den manliga dominansen. Medlemsantalet har varierat genom åren. Som mest har det funnits cirka 55-60 lions i Vänersborg. Idag har klubben 34 medlemmar, varav 10 kvinnliga.

Medlemskapet är numera helt öppet. Alla - kvinnor som män - som delar Lions värderingar och är villiga att göra en insats för sina medmänniskor, är välkomna.

Flera medlemmar har genom åren tjänstgjort på överordnade poster inom rörelsen. Sten Swarén, Bengt Jennische och Gösta Olausson har innehaft uppdraget som distriktsguvernör och flera medlemmar har varit zonordförande.

Verksamheten

Huvudsyftet med verksamheten är att kunna hjälpa där hjälp behövs och det gäller såväl lokalt som regionalt och internationellt. För att kunna få in medel till detta, genomför klubben aktiviteter av olika slag. Det rör sig om loppmarknader, lotterier, klappdagsaktiviteter i Vänersborgs centrum och luciainsamlingen och andra aktiviteter. Lions har även organiserat eller deltagit i vissa nationella och internationella insamlingar som t.ex. flera Röda Fjäderninsamlingar och Konungens Jubileumsfond för ungdom i Sverige.

Lions är nog den enda hjälporganisation, som delar ut hela behållningen från de olika aktiviteterna. Under de femtio år som gått, har klubben samlat in medel, som i dagens penningvärde motsvarar cirka 15 miljoner kronor. Allt som kommer in, går också ut till olika hjälpprojekt, stora och små. All administration, liksom interna aktiviteter, betalas av medlemmarna själva.

Lions loppmarknad

En stor del av de medel, som samlas in, kommer från de årliga loppmarknaderna och denna aktivitet förtjänar ett eget kapitel i klubbens historia. Redan året efter det att klubben bildades hölls den första loppmarknaden. Aktiviteten har blivit något av en institution i staden och återkommer år efter år varje höst. Under senare år har den ibland kompletterats med en vårloppmarknad. Den första loppmarknaden, som ägde rum i Teatergränd, inbringade 5 000 kronor. Numera omsätter

*Loppmarknad. 140 x 200.
Vad sätter jag för pris ?*

*Auktion vid höstloppmarknad. Klubbens
legendariske auktionsropare, lion Bertil
Björnberg, svingar klubban.*

*Loppmarknad.
Två Lionsdamer visar
ett gediget handarbete*

loppmarknadsaktiviteten cirka 150 000 kronor per år. Klubben är djupt tacksam och imponerad av vänersborgarna, som generöst skänker möbler, kläder, grejer och prylar av allehanda slag och sedan lika generöst kommer och köper tillbaka dem.

Under många år hölls loppmarknaden utomhus, för det mesta i Plantaget. Så småningom har klubben lyckats få låna tomma lokaler av skiftande slag och under senare år har loppmarknaderna ägt rum på Restad Gård. Oftast kompletteras loppmarknaden med en auktion, där de mer värdefulla sakerna ropas ut.

Lions loppmarknad är en folkfest och folk strömmar till i stora skaror. Kön av förväntansfulla kunder är lång vid entrén, när det är öppnings-

Från Barnens Dags-tåget 1967.

Mottot för kortegen var Snilleblixtar eller Lions Fiction

dags. Entusiasterna vet, att man måste vara ute tidigt, om man skall göra det stora fyndet.

Andra insamlingsaktiviteter

Under de första åren av sin verksamhet var klubben engagerad i Barnens Dags-firandet. Medlemmarna anskaffade fordon, arrangerade dessa för att spegla aktuella händelser, inte minst i kommunen. Detta var mycket uppskattat och medverkade också till att sammansvetsa medlemmarna i den nybildade klubben till ett väl fungerande team.

Under tidigare år sysslade klubben med tillverkning och försäljning av julkärvar och påskris och under en period sålde man s.k. julfemmor.

De välkända Röda-Fjädern-insamlingarna är aktiviteter, som har varit landsomfattande och som klubben naturligtvis deltagit i. Det har t.ex. gällt insamling till ungdomsbostäder diabetesforskning eller forskning om åldersrelaterade sjukdomar.

Tillsammans med lokaltidningen, ELA, medverkar klubben i valet och korandet av stadens lucia. Vid de besök på företag, myndigheter

Lion Bernt Berntson tillsammans med lucia och hennes tärnor

och institutioner, som lucia och hennes tärnor gör samlas det in medel, som öronmärkts till något speciellt ändamål. Vid ungefär samma tidpunkt i december deltar klubben i klappdagsarrangemangen tillsammans med Centrumföreningen. Då är det lotterier och paketauktion, som drar in pengar.

Utåtriktade aktiviteter

Klubbens utåtriktade verksamhet spänner över ett flertal områden. Det handlar om social hjälpverksamhet, där samhällets resurser inte räcker till, ungdomsverksamhet, kulturella insatser och internationella projekt.

Ungdomsverksamhet

Ungdomen har alltid legat Lions varmt om hjärtat. Detta har vi varje år visat genom stöd till ungdomsidrott, resestipendier och liknande. Under många år har klubben finansierat deltagande för en stipendiat i Lions internationella ungdomsläger i Frankrike. Det kan i detta sammanhang nämnas att klubben genom sin chartermedlem Sten Swarén är initiativtagare till det internationella ungdomsutbyte som Lions bedriver. Många ungdomar har fått hjälp för att kunna delta i lägerverksamhet av olika slag.

Vänersborg och Vargön har musikskolor av mycket hög klass. Bevisen för detta är många och skolorna är välkända långt utanför kommunens gränser. Det har varit naturligt för Lions i Vänersborg att stödja och uppmuntra de välspelande ungdomarna genom ekonomiskt stöd till deltagande i läger och annat.

Varje år delar klubben ut ungdomsstipendier. Dessa är avsedda att sökas av ungdomar i Vänersborg. Mottagarna skall vara högst 25 år samt vara bosatt inom Vänersborgs kommun eller på annat sätt ha en klar anknytning till orten. Den totala stipendiesumman har under de senaste åren varit 20 000 kronor per år fördelat på två eller tre stipendier

*Två av 2003 års stipendiater vid utdelningen på junisammanträdet.
Stipendiekommitténs ordförande, lion Per Molnit och Lions president, Radju Raichura*

inom området kultur och /eller ungdoms/idrottsverksamhet, företrädesvis till ungdomar i ledarbefattning.

Lions Quest

Till Lions omtanke om ungdomen kan också räknas Lions Quest utbildningen. Lions-Quest är en av de största satsningar, som gjorts för skolungdom inom området etik och livskvalitet för att erbjuda ungdomar en drogfri uppväxt. Det gäller att ge ungdomar insikt och mod att kunna säga nej. Utbildningen, som vänder sig till lärare och annan skolpersonal, bekostas av Lions och omfattar för närvarande två dagar. Ett flertal lärare i Vänersborg har med stöd av klubben erbjudits denna utbildning. I augusti 2004 anordnades en lokal kurs vid Öxnereds skola för ett 30-tal personer och den bekostades helt av Vänersborgsklubben.

Lions stödjer också organisationer, som har kampen mot narkotika och andra droger på sin dagordning.

Social verksamhet

Klubbens sociala engagemang vänder sig i allt väsentligt till aktiviteter och hjälpverksamhet på "hemmaplan". Det är inte meningen att Lions skall ta över den verksamhet som kommunala myndigheter har ansvar för. Ibland kommer dock människor i kläm utan att kunna få hjälp av kommun eller landsting. Det är här som klubben har sett som en plikt att ställa upp.

Genom åren har klubben engagerat sig i olika aktiviteter för människor med olika handikapp. Det har kunnat handla om sammankomster och utflykter för syn- eller hörselsakadade eller stöd till föreningar som bedriver handikappidrott. Även enskilda personer har fått stöd och hjälp till utrustning eller bidrag till rekreationsresor.

Till den sociala verksamheten kan också räknas de insamlingar, som klubben bidragit med till forskningsfonder av olika slag, t.ex. cancerfonden och barndiabetesfonden. Dessa insamlingar har ofta skett tillsammans med Lionsklubbarna i hela Sverige.

*Utflykt med handikappade till Skara
1975*

Till sjukhus och andra vårdinrättningar har klubben genom åren överlämnat åtskilliga radio-och TV-apparater. Under flera år har Lions gästade de boende på stadens servicehem och bjudit på kaffe och underhållning. Det har blivit en årligen återkommande aktivitet.

”Öppet hus-verksamheten” hör definitivt hemma under rubriken sociala aktiviteter. Den har pågått i många år och bedrivs i samarbete med Vänersborgs Rödakorskrets. Den fyller ett stort behov för människor som behöver kontakt och stöd av andra. Man träffas varannan vecka för gemenskap och varierande underhållning. En gång om året, som avslutning på vårterminen, anordnas en dagsutflykt med picknick och studiebesök.

Kulturella aktiviteter.

Det är ju inom Vänersborg, som alla medel till verksamheten samlas in. Det är ju Vänersborgarna, som HJÄLPER LION HJÄLPA. Det är klubben mycket tacksam för. Det har därför setts som högst naturligt och rimligt att ge kommunmedborgarna något tillbaka.

I staden finns ett flertal bevis för Lions tacksamhet. I Huvudnäs-

Bältesspännarna. Tillsammans med Vänersborgs Söners Gille bekostade LC Vänersborg en nygjutning av statyn. Avtäckningen skedde 1964

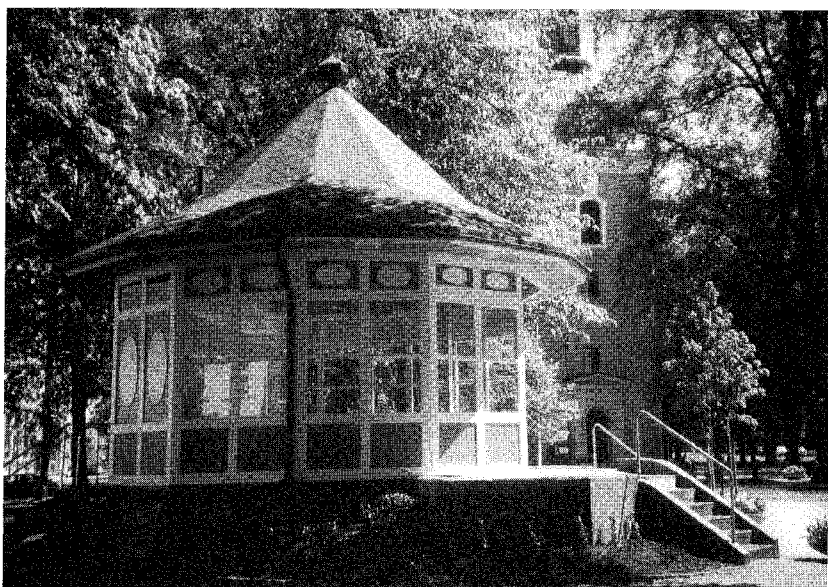
skolans foajé finns konstverken Tre generationer och Vänerfantasi, som klubben bekostade i mitten på 1960-talet. Vid omgjutningen av Bältesspännar-skulpturen utanför Läns museet medverkade Lions Club. Triaden utanför sportcentrum är ett annat exempel.

När Marierokyrkan byggdes saknades till en början en klock-stapel, men ganska snart rådde Lions bot på detta. Klubben uppförde och bekostade denna helt och hållet. Det kan vara värt att påpeka att detta skedde från början till slut, från avverkningen i skogen till färdig stapel. Ritning och konstruktion svarade en av klubbens medlemmar för, lion Per Molnit.

Byggandet av Musikpaviljongen i Plantaget innebar den största satsningen på detta område, som klubben genomfört. Den invigdes i

Klockstapeln vid Marierokyrkan. Stapeln stod färdig 1977 och invigdes under stor pompa samma år.

Musikpaviljongen i Plantaget blev klubbens gåva till Vänersborgarna, när kommunen fyllde 350 år (och LC Vänersborg 40 år)

februari 1994 och var ett led i klubbens 40-årsfirande. Av en tillfällighet fyllde Vänersborg 350 år samtidigt och musikpaviljongen utgjorde därför en lämplig födelsedagspresent till kommunen och Vänersborgarna. Paviljongen uppfördes av medlemmarna själva och även i detta fall hette arkitekten, konstruktören och projektledaren lion Per Molnit. Kostnaden belöpte sig på cirka 300 000 kronor och därtill kommer över 2 000 arbetstimmar.

Genom åren har Lions Club anordnat ett flertal konserter, både av seriös och populär natur, och bjudit Vänersborgarna på. Klubben har funnit det värdefullt att stödja Vänersborgs rika musikliv, speciellt ungdomsverksamheten. Föräldraföreningarna vid kommunen musikskolor har vi upprepade tillfällen fått bidra till sin verksamhet.

Internationell verksamhet

Som tidigare nämnts är Lions en internationell organisation och därför är det naturligt att en del insamlade medel satsas i internationella projekt. Detta sker i samverkan med såväl svenska som internationella lionorganisationer. Det kan gälla hjälp till offren för jordbävningar, sjukhus och utbildning av personal för Amazonas indianer, anläggande av brunnar i Indien, sjukhus i Rumänien för att nämna några. En av de mera omfattande projekten är Sight First, som alla världens lionklubbar deltar i. Den avser diagnostik och behandling av ögonsjukdomar i u-länder. I detta sammanhang kan nämnas att klubben samlar in begagnade glasögon som kan komma till användning i tredje världen.

Klubbens eget engagemang på senaste tiden har gällt Lettland. Efter järnridåns fall blottades stora brister på det sociala området. Det gällde upprustning av ett ålderdomshem. Projektet drevs av Lion Sverige, men lions Club Vänersborg gjorde betydande insatser. De kontakter, som skapades, genererade flera projekt. Vänersborgsklubben åtog sig att själva betala omläggningen av ett läckande tak på ett barnhem i Daugapils. Klubben skickade också julklappar till barnen och den lokala lionklubben fick en billast med kläder att fördela till behövande.

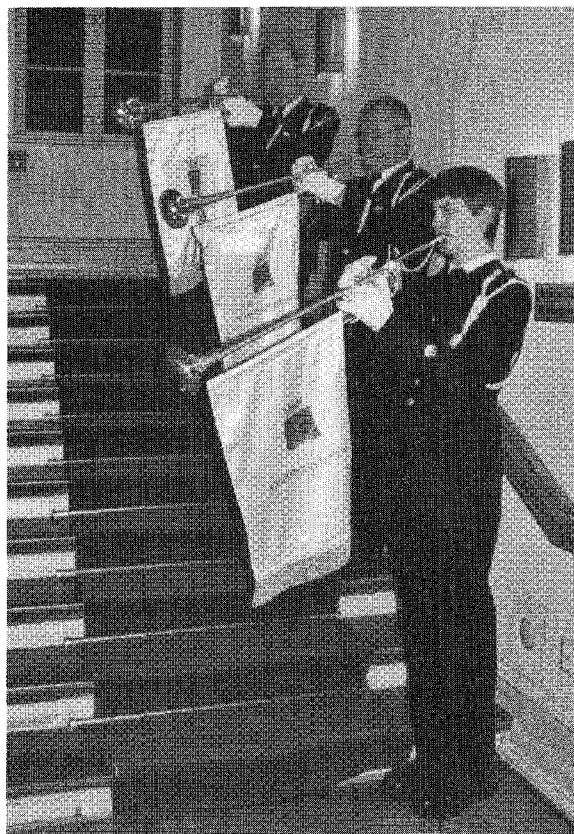
Genom de kontakter, som klubben fick i Daugapils, uppenbarades att behovet av utrustning på lasarettet i staden var stort. Klubben samlade in och skickade över sjukvårdssängar, tandläkarstolar och en mängd annan sjukvårdsutrustning, som vårt landsting inte ansåg sig ha behov av längre, men som var fullt användbar och som med glädje mottogs på andra sidan Östersjön. Vi uppskattade att det rörde sig om utrustning

till ett värde av cirka två miljoner kronor. Klubben kunde också medverka till att ett antal läkare och sjuksköterskor från Daugapils bereddes tillfälle att auskultera vid NÄL.

I projekten i Lettland samarbetade vi med en medlem i Lions Club Güstrow (Tyskland) och skaffade oss därigenom en ny vänklubb. I lions syften ingår bland annat *"att skapa och upprätthålla en anda av samförstånd mellan jordens folk"*.

50-årsjubileet

Att fylla 50 år är ju något speciellt. Klubben startade tidigt med planeringen för detta. Vi ville ju fira jubileet med pompa och ståt, men

Tre ståtliga trumpetare hälsade gästerna välkomna till jubileumsbanketten, när klubben firade 50 år

först och främst tyckte vi att detta var ett bra tillfälle att ge tillbaka något till Vänersborgarna, som genom alla åren HJÄLPT LIONS HJÄLPA.

Ungdomen har, som tidigare sagts, alltid legat Lions varmt om hjärtat. Den här gången visade klubben det genom att en lördag i januari hyra hela Vattenpalatset och bjuda kommunens mellan-stadieelever på en upplevelsedag. Det blev en mycket uppskattad aktivitet i stadens eget äventyrsbad.

Veckan därpå arrangerade klubben en jubileumskonsert i Fyrkanten, Vargön. Det kom att bli jubileets verkliga höjdpunkt, när det gäller aktiviteter riktade till stadens innevånare. I det tre timmar långa programmet ingick uppträdande av stadens mest namnkunniga musiker och sångare, Oratoriekören, Björnligan och Vargöns symfoni- och kammar-orkestrar. Det var som mest mer än 120 sångare och musiker på scenen samtidigt. Det blev ett gnistrande musikaliskt fyrverkeri, som speglade den stora bredden på stadens musikliv.

Under en paus i konserten delade presidenten, Lars Kjellberg, ut klubbens ungdomsstipendier. Det var två mycket välmeriterade unga damer, som belönades med 9 000 kronor vardera för musikaliska respektive sportsliga förtjänster.

Självklart bjöd klubben in till en jubileumsbankett. Den 14 februari, på Alla Hjärtans Dag, ägde den rum. En lämpligare dag kan man väl knappast tänka sig. Många särskilt inbjudna gäster hade hörsammat kallelsen. Här kunde i vimlet skådas representanter för kommunens högsta ledning, Röda Korset, samt grannklubbar i zonen. Distriktet representerades av vice distriktguvernören. Vänersborgsklubbens faddrar, klubbarna i Skövde och Uddevalla uppvaktade också. Det blev en både högtidlig och så småningom uppsluppen fest, där dansen fortsatte ända in på småtimmarna.

Under kvällen delade jubileumspresidenten, Lars Kjellberg, ut förtjänstecken till flera av medlemmarna. Chartermedlemmarna lions Bengt Jennische och Bernt Berntson erhöll 50-årsmärket och lion Lars Carlsson hedrades med utmärkelsen Melvin Jones Fellowship. *)

Särskilt glädjande var att en stor delegation från vänersborgsklubbens

tyska vänklubb hade rest den långa vägen ända från Güstrow för att delta i firandet. För dessa hade klubben ordnat ett särskilt program, som varade i dagarna tre.

Avslutning

När man läser vad som skrivits ovan kan man få intrycket att det mest handlar om slit och släp. Jo, visst handlar det om arbete. Att vara Lion handlar om ett personligt engagemang och det är organisationens aktiviteter, som är dess kännemärke. Det bör dock påpekas att vi har mycket trevligt tillsammans. Det känns verkligen meningsfullt att arbeta tillsammans och ger också en stor tillfredsställelse i att kunna hjälpa andra. De månatliga klubbmötena är inte trista sammanträden, utan då träffas vi också för en gemytlig samvaro. Arbetet med loppmarknaden och andra aktiviteter svetsar samman klubbmedlemmarna och upplevs som positivt. *"Vi träffas, trivs och hjälper"*.

Nu ser klubben med tillförsikt fram emot nästa femtio år.

*) Utmärkelsen, som är organisationens förnämsta, innebär bland annat att klubben samtidigt donerar 1 000 USD till Lions Internationella Hjälpfond, LCIF. Fonden har inrättats för att, genom noggrant planerade insatser, hjälpa behövande runt om i världen.

Hans Bergenfeldt, född 1935 i Mariestad. Civilingenjör KTH 1960.

Tjänstgöring inom lantmäteriet i Stockholm, Mora och Vänersborg fram till pensionering 1999.

Bosatt i Vänersborg från 1965. Medlem i LC Vänersborg från 1976. Klubbpresident 1981-82

Varv, rederier, sjömanshus försvann Blir Göte Malm siste segelmakaren?

av Arne Kärvling

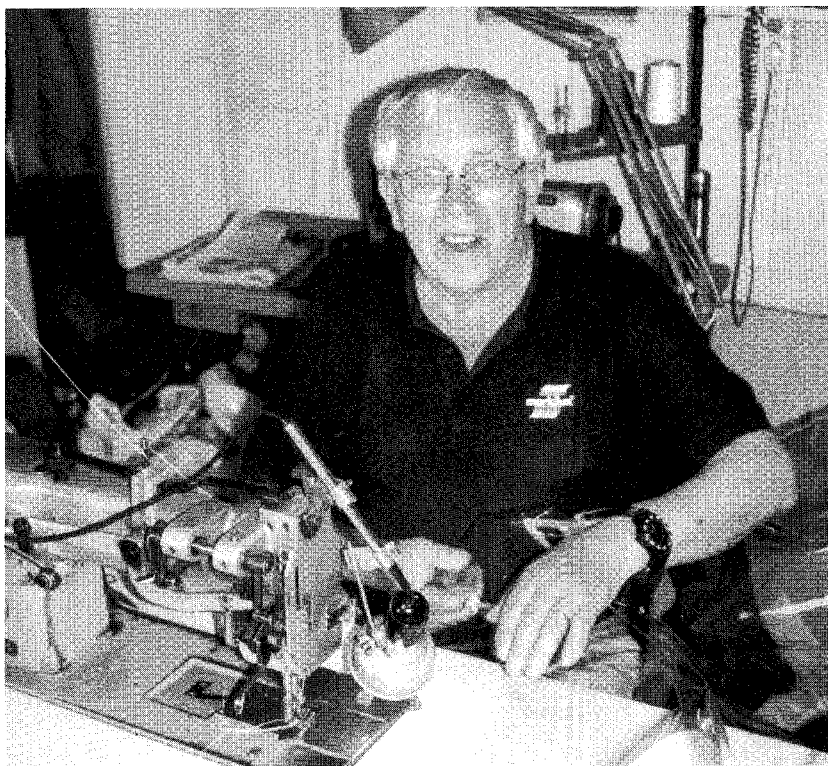
Den en gång i Vänerområdet helt dominerande sjöfartsstaden Vänersborg har numera inte mycket kvar av sin tidigare storhet inom detta område. Visserligen finns en välutrustad hamn, men de flesta fartygen går förbi - borta är skeppsvarven, de stora rederierna, Sjömanshuset, Kokhuset - snart kanske också den sista segelmakaren försvinner.

Den nu 83-årige segelmakaren Göte Malm, uppväxt i Sjötorp vid Göta kanals mynning i Vänern och alltså på sätt och vis född in i varvsnäringen, har i dag ingen given efterträdare.

- Men jag fortsätter så länge jag kan, säger han. Och vill någon överta, så är jag villig att diskutera...

Redan långt före gamla Brättes storhetstid passerades den del av Vänerstranden, där Vänersborg nu breder ut sig, av olika farkoster som drogs förbi Trollhättefallen. Vid Korseberg i spetsen av sjön Vassbotten växte så småningom också en för den tiden mycket stor godsterminal upp. Där företogs omlastningen från köl till hästkärra av råvaror från Värmland och Bergslagen. Det rörde sig främst om trävaror och järn, och en stor specialitet var raka furor som gick till främst England. Landet hade stort behov av master till både sina krigs- och handelsflottor. Och från kärra till köl kom till Vänerområdet begärliga varor från olika delar av Europa.

När så kanalbyggena under första hälften av 1800-talet skapade helt nya förutsättningar för transport av gods och varor från hav till hav, stod framsynta män redo att ta vara på de nya möjligheter som detta erbjöd. Ledamöterna i Vänersborgs stads drätselkammare såg framför sig en bättre framtid för Vänersborg genom en kraftig ökning av sjöfarten. De skulle få mer rätt än de sannolikt vågat hoppas på - det dröjde nämligen inte länge förrän det låg skutor och andra farkoster i flerdubbla rader

Göte Malm – Vänersborgs sista segelmakare?

vid de lastbryggor som fanns. Kapaciteten räckte emellertid inte till, och risker för en förödande brand var dessutom stor. Besättningarna lagade nämligen sin mat vid öppen eld ombord. Och vad en brand kunde ställa till med, det visste vänersborgarna alltför väl efter stadsbranden 1834. Drätselkammaren beslutade därför om förbud att ha öppen eld ombord, vilket skeppare och sjömän reagerade häftigt emot.

Efter förhandlingar beslutades att staden skulle uppföra ett kokhus innehållande bland annat kokrum, bagarstuga, hökarbod och bostadsrum. År 1838 stod huset klart till en kostnad av 1.700 riksdaler banko. Det var stora pengar för staden, men med tiden blev det ändå en god affär. Efter att ha arrenderat ut Kokhuset några år övertog staden själv ansvaret och fick en god årlig inkomst på cirka 250 rdr bko.

Samma år som Kokhuset var klart beslutade drätselkammaren att låta

kanalbyggaren Nils Ericson arbeta fram förslag till anläggandet av ordentliga stenkajer vid Sundet. De gamla lastageplatserna var helt otillräckliga och osäkra. De styrande ansåg emellertid att ett genomförande av förslaget skulle medföra alltför stora utgifter, och alla försök att få statlig hjälp till bestridande av kostnaderna bemöttes kallsinnigt. Projektet sköts därför på framtiden. Dock - 1844 presenterade Ericson en ny lösning som innebar betydligt lägre kostnader. När dessutom ett mycket lågt vattenstånd sänkte kapitalinsatsen ännu mera, beslutades därför på allmän rådstuga att arbetena skulle utföras.

Under åren 1845-1846 påbörjades arbetena i norr fram till Drottninggatan och i söder fram till Sundsgatan. Allt var klart 1848. Detta var en klar förbättring för alla parter, men det skulle snart visa sig att insatserna trots allt var otillräckliga. Sjöfarten växte förbi alla antaganden och förhoppningar och det beslutades och genomfördes därför kajbyggnationer i norr till Kronogatan och i söder till Verkstadsgränd. År 1857 var allt klart, och staden hade klarat dessa betydande ekonomiska åtaganden utan statlig eller annan hjälp, trots att flera framstötter härom gjorts. Från 1853 fick emellertid staden rätt att uppbära kajavgifter för varor som lossades och lastades, och från april 1854 fick den även rätt att ta ut hamnavgifter från fartyg som anlöpte hamnen. Villkoren var dock, att alla pengar skulle gå till underhåll av kajer och anläggningar nödvändiga för sjöfarten.

Det kan nämnas, att där kajen slutade vid Verkstadsgränd, där byggdes ett nytt varv, alltså nedanför det i dag till bostäder ombyggda fängelset. Kanalbolaget svarade för kostnaderna, eftersom ett varv som fanns i närheten av Sundet tvingades till nedläggning på grund av bolagets arbeten för dragvägar där.

Under åren 1835 -1855 skedde en betydande utveckling av rederinäringen och Vänersborg blev den absolut dominerande Vänerstaden. Flottan omfattade år 1835 inte mindre än 20 fartyg med en dräktighet av 267 svåra läster. År 1855 fanns 45 fartyg om 679 svåra läster som sysselsatte 43 skeppare och 94 sjömän. Samma år hade Karlstad 16 fartyg om 519 läster, Kristinehamn 7 om 192, Lidköping 5 om 116, Mariestad 6 om 166 och Åmål 7 om 159. (Läster var ett viktmått speciellt för mätning av fartygs dräktighet. En svår läst utgjorde 2.450 kg. Senare användes "Nyläst" som var lika med 4.250 kg.)

Fartygsbeställningarna lades ut på olika varv, även till det i Vänersborg.

Det var dock ont om skickliga hantverkare i Vänersborg. I sina femårsrapporter nämner landshövdingen om detta och skriver bland annat att hantverkarna i allmänhet var mindre skickliga, fattiga och saknade driftkapital. Efter den stora branden flyttade emellertid en mängd duktiga hantverkare till staden och bosatte sig här för gott.

Av dåvarande statistik framgår överraskande nog att det år 1840 inte fanns en enda segelmakare i staden bland de 68 mästare inom olika hantverk som fanns redovisade. Först 1864 förekommer 1 mästare inom segelmakeri, men vederbörande återfinns inte bland de hantverkare som hade egen rörelse. Man vågar kanske härav dra slutsatsen att han var anställd vid varvet.

I takt med att ångbåtarna blev allt vanligare och att Trollhätte kanals kapacitet ökades, med större tonnage som följd, så minskade sjöfartens betydelse för Vänersborg. I dag är varven, kokhuset, sjömanshuset och de stora rederierna borta. En välutrustad och välskött hamn finns emellertid, men de flesta fartygen går Vänersborg förbi. En stark och trogen kund har den trots allt, nämligen smältverket i Vargön. Och sedan en del år importerar ett vänersborgsföretag gat- och annan sten från bland annat Kina.

Trots sjöfartens minskade betydelse, har emellertid ett hantverk haft sin givna plats - segelmakarens. Dock - undan för undan har tillverkningen av segel försvunnit. - Ja, jag syr inga segel längre, säger Göte Malm, Vänersborgs kanske sista segelmakare. Men självklart är kunderna ändå välkomna hit med sina beställningar, som jag förmedlar till Göteborg. Numera lagar jag segel, syr kapell, splitsar tågvirke, reparerar presenningar och sköter försäljning av båtillbehör. Under högsäsong har jag faktiskt så mycket att göra, att tiden knappt räcker till!

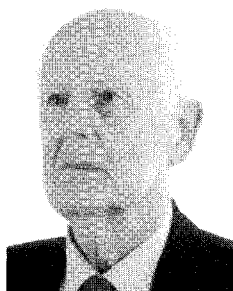
Göte Malm växte upp i Sjötorp, kanalstationen vid Göta Kanals anslutning till Vänern. Orten växte fram när Västgötalinjen av kanalen, Sjötorp- Rödesund vid Vättern, var klar 1822. Namnet Sjötorp nämns första gången 3 juli 1586 i ett donationsbrev undertecknat av hertig Karl. Det var ett torp, som i och med donationen blev ett hemman. Men det var först med kanalens tillkomst som namnet blev allmänt känt. Där anlades bland annat varv och byggdes upp service inte bara för kanalens

del utan också för fartyg som trafikerade Vänern. Bland annat anlidade flera av de värmländska bruken sakkunskap där för underhåll av sina bogserbåtar. Malms far var riggningsbas på varvet, och sonen växte så att säga in i sjöfarten.

Redan 1950 kom Göte Malm till Vänersborg, där han fått anställning hos Axel Larssons skeppshandel vid Kungsgatan. Han och hustrun var unga på livet och de hade faktiskt inte tänkt sig att vara kvar i staden alltför länge. Men det blev som det blev - de trivdes och han övertog 1960 segelmakariet i fastigheten hörnet Drottninggatan-Hamngatan. Han blev snart känd som en duktig hantverkare och har under årens lopp kunnat glädja sig åt att ryktet om goda arbetsprestationer spritt sig snart sagt över hela landet.

-Ja, jag har knutit kontakt med människor från olika platser i landet, och det har varit mycket stimulerande. De gånger kunderna och jag inte har trivts med varandra, de har varit få. Visst är det väl beroende av detta som jag har hållit på så länge med mitt jobb. Och jag har faktiskt inte tänkt att sluta ännu, säger Göte Malm. Dock – det kommer ju en dag när jag lägger av. Om jag blir den siste segelmakaren i Vänersborg? Ja, det är möjligt, men kommer den rätte och vill överta, så – varför inte...

Kanske blir det så, att vi inte vet namnet på den förste, men väl på den siste segelmakaren i Vänersborg.

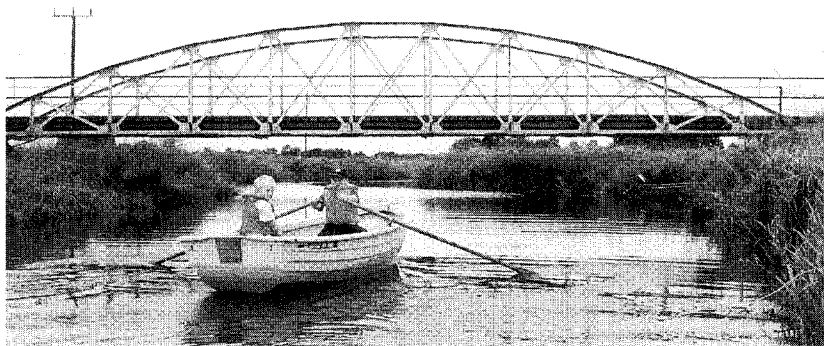
Arne Kärving, född 1926 i Trollhättan, uppväxt i Säffle. Journalist sedan 1949; verksam som sådan i Vänersborg sedan 1954.

Bronostalgi eller hur vänersborgarna överbryggade Nossan.

av Bert Tibblin

Den 19 januari i detta år, då vi skriver 2004, läser jag i min tidning som då jag är bosatt i Främmestad och alltså tillhörig Skaraborgs län av naturligt lokala skäl är Nya Lidköpingstidningen (NLT) – att man vid Vägatorp i Essunga kommun lyft bort den gamla järnbron som där överbryggat Nossan för att ersätta denna med en nyproducerad träbro.

Och varför väcker nu denna artikel mitt speciella intresse ? Jo - ity och emedan (som Johansson brukade uttrycka sig) så ser jag på beledsagat foto att denna i pensionering nu stadda bro en gång, närmare bestämt år 1913 byggts vid Lundviks Mek Verkstad i Vänersborg. Bron har alltså i år gjort avsedd tjänst i över 90 år (och skulle enligt närboende och i ortens vägsamfällighet förtroendevalde Sture Brolin kunna, efter lättare översyn, nog gjort sin tjänst ännu många år).

Dock, för eliminerande av ev. ålderskrämpor med ty åtföljande olycksrisker tog man beslutet, trots att ingreppet i vågsamfällighetens pengabörs blev nog så stort, att ersätta den gamla bron med en ny.

Så efter noggrann genomläsning och med stigande intresse fattar jag nu beslut och sax för att delge min nostalgiske vän Mauritz Björnberg denna för en vänersborgare så intressanta upptäckt.

För att (jag har ju som alltid en baktanke) väcka hans nyfikenhet och för att jag på så sätt själv skall bli delaktig av vad man i staden Vänersborg och dess annaler kan finna för upplysningar om den brokonstruerande mekaniska verkstaden, som uppenbarligen hade kapacitet att bygga så stora objekt och bevisligen gjort detta så sent (tidigt) som 1913.

Medan nu efterforskningar pågår därhemma gör jag själv några försök att utifrån min horisont bringa något ljus över denna relativt okända storhet från Vänersborg (om den nu är det ? Okänd alltså)

En sökning i de i mitt bibliotek, avd Vänersborgiana, befintliga och förträffliga böckerna Vänersborgs historia av C F Corin, del II (1834-1944) ges följande besked och jag citerar: "Av varaktig betydelse för stadens näringsliv kom ett annat företag att bliva. Mot slutet av år 1879 började firman Tellander och Forslund att uppföra en byggnad för verkstadsindustri på en av staden tillhörig tomt vid hamnen. Vänersborgs Mek Verkstad som till en början hade bl a hjulbössor (?) till specialitet, satte igång driften följande år med en arbetsstyrka på 19 man." Enligt samma källa har Vänersborg år 1880 10 st fabriker och sysselsätter 147 manliga arbetare över 18 år. Anställda kvinnor räknas till 68 st. Nämnas bör att 21 ynglingar under 18 år var förvärvsarbetande.

Tillverkningsvärdet på vad dessa arbetare producerade uppgick till 416.324 kr.

Så hittar jag ännu ett stycke som kastar något mer ljus på historien och jag tillåter mig citera: " Den tyngre industrin företrädades alltså (vi skriver nu 1885) endast av Vänersborgs Mek Verkstad, nu med ett tjugotal arbetare och en tillverkning för 43.000 kronor. Företaget låg nere ett par år under 1880-talets senare hälft, men övertogs 1889 av firman Wallberg och Lundsvik."

Här träffar vi alltså på namnet Lundsvik för första gången. Nu slår den

mig å det häftigaste: Hur är det med vår egen järnbro nere vid Främmostad Säteri bryggande över Nossan mellan Säteriet (f d ätten Hiertas slott och herresäte) och Brogården ? Visst tusan ser denna bro ut att vara en syster (bror skulle vara en väl enkel vits) till den som nu lyfts bort vid Djupås.

Snacka om hemmablindhet, denna bro som jag så otaligt många gånger passerat över och sett på nära håll, och också läst den gjutna skylten på bron men utan att låta text och budskap tränga längre in än det mesta nu för tiden. Så frågan återstår, vad står det ?

Jag tar mig på stunden ner till broskrället för att där till min oförställda häpnad (gammalt fint uttryck, inte sant ?) konstatera att bron är tillverkad av – just det – Wallberg och Lundvik i Vänersborg år 1893 ! Denna bro är således hela 20 år äldre än den just bortlyfta och är därtill fortfarande brukad för bilöverfart. Fantastiskt ! Men var kan man nu få veta mer om denna bro ? Återigen en sökning i mitt bibliotek, denna gång under avdelning sockenböcker, och även denna gång är jag lyckosam.

Ur Främmostadsboken citerar jag följande: ” Den 20 juni 1950 transporterades bron från sin tidigare plats vid Tengene till Främmostad. Brons 20 meter långa och 14 ton tunga järnskelett lastades på en lastbilstrailer och med hjälp av dragbil och två traktorer klarades det hela.”

Denna bro ersatte nu alltså en tidigare bro av betydligt enklare slag, men eftersom det här på platsen låg enklare industrier, var bron säkerligen efterlängtd. Men hur kom då bron till Tengene år 1893. Här om ger mig inte Främmostadsboken några upplysningar. Sockenböckerna är dock ena förträffliga alster och, har jag underrättat mig om, också Tengene har en dylik.

I väntan på att få ta del av denna och där förhoppningsvis finna svar på mina frågor återgår jag till det aktuella brobygget i Vägatorp.

Jag har tagit kontakt med vår eminente lokalredaktör Börje Andersson och hos honom fått ta del av de bilder han tagit på platsen. För Gillets räkning har jag dessutom för ett facilt pris inhandlat ett par. Jag har också varit i telefonkontakt med den i artikeln intervjuade Djupsåsbonden Sture Brolin och av honom fått det dystra beskedet att några handlingar i ärendet från den gången 1913 när bron beställdes, inte har överlevt. De fanns dock till helt nyligen hos en 3:e generationare men har av okunnighet och våda förstörts. Alltså kan Brolin inte ge mig några

uppgifter om hur affären gick till och vad man kan ha betalt för bron. Dock erbjuder han mig att köpa den nu friställda bron, men jag måste bestämma mig snabbt för spekulant finnes. Visst kittlar det att köpa och släpa hem bron till Vänersborg att där placeras som ett äreminne över en Vänersborgsk teknikepok. Och varför inte lägga ett bud också på Främmestadsbron och lägga ihop de båda över gamla hamnkanalen vid Riksbanken, så får vi äntligen löst den frågan.

Så har jag då fått låna ett ex av boken om Tengene och Grästorp och där funnit ytterligare några uppgifter om järnbron d v s före 1950, då den flyttades till Främmestad.

”Eftersom Nossan här vid Tengene har fall och forsar har här redan tidigt anlagts sågverk och kvarn. Förbindelsen över Nossan har bestått av enkla spångar och broar, men alltid av dålig kvalité och illa underhållet, samt att man trätte om kostnaderna. Många gånger fick bönderna bära sin ”kvarnsäckar” över ån till kvarnen. Och när det gick att köra med häst och vagn så föreskrevs det att bara en häst i taget fick passera. År 1893 kom så äntligen en fullständig nybyggnad, med en järnkonstruktion, utförd av Wallberg och Lundvik i Vänersborg. Det sägs att sockenstämman var angelägen att påskynda Byggnadsstyrelsens beslut, med motiveringen attden gamla nuvarande träbron över Nossan är så förfallen att den anses livsfarlig att passera.”

Förbindelsen från kyrkplatsen i Tengene, över Nossan till vägen på västra sidan mot Thamstorp och Trökörna blev allmän först i samband med tillkomsten av den nya Tengenebron år 1893.”

Nu frågar man sig, hade Wallberg och Lundvik byggt någon bro av den konstruktionen tidigare ? Vi vet ju att W och L övertog verkstaden 1889, eller var detta den första ? Har Byggnadsstyrelsen och major Morsing konstruerat bron och gjort ritningar ? Varsågod och besvara den som kan.

Gillet köper en bro

Tisdagen den 24 februari 2004 lyfts den gamla stålbron upp från sina fästen vid Ånastocken. Den har nu tjänat färdigt efter 91 år. Ett stort antal ordsbor och några tidningsrepresentanter är på plats för att bevista den ovanliga brobytet. Och givetvis är en delegation för Vänersborgs Söners Gille här, Hagborg, Björnberg och ålderman Larsson själv. För

detta har hänt sedan sist att affären gjorts upp mellan Gillet och vägsamfälligheten. Vänersborg söners Gille är alltså nu ägare till bron och den skall idag återbördas till Vänersborg och det med samma ekipage som från Skellefteå anlant med den nya eleganta träbron. Det är några både intressanta och spännande timmar här i råkalla februaridagen vi får uppleva.

Den gamla bron lyfts mycket elegant från sina fästen av den gigantiska, 40 meter höga mobilkranen. Och den nya bron kommer lika smidigt på plats – men så heter ju också arbetsledaren Kent Nordgren, vänersborgare och gillebroder. Resultatet är lyckat, alla är nöjda, både gamla och nya broägare. Stålbron finns nu i Vänersborg och skall förhoppningsvis genomgå en behövlig ansiktslyftning. Om brons vidare öde vet vi i ögonblicket intet. Men låt oss hoppas och tro att den framtid vi tänkt blir verklig, i så fall en bro över kanalen, ett dekorativt inslag i stadsbilden och ett industriminne. Där den i så fall ligger bara en liten bit från verkstaden där den en gång byggdes.

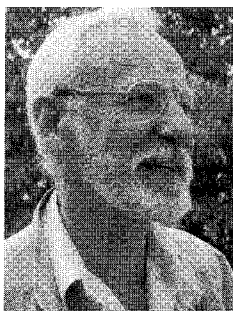
Så här långt har jag försökt skildra händelseförloppet kring bron och dess hemfärd. Denna spännande händelse har ju, som alla förstår, ställt en hel del frågor om den mekaniska verkstad i Vänersborg som tillverkat bron. Och en del har genom grundlig forskning i hävderna också kommit fram så något mer vet vi idag och en rent Ture Sventonsk kreativitet och slutledningsförmåga hos herr M Björnberg har gett vid handen att bl a räcket runt Riksbanken, alltså där bron är tänkt att ligga, också det är tillverkat hos Wallberg och Lundvik. Så vad har man då tillverkat utöver stålbroar och gjutna räcken ?

Vi gör helt enkelt en summering av vad vi i dagsläget vet !

- Herrar Tellander & Forslund startar år 1879 Vänersborgs Mek Verkstad
- Företaget hade 1880 en arbetsstyrka på ca 18 man och hade hjulbössor som specialitet
- Under ett par år på 1880-talet låg företaget nere
- 1889 övertogs företaget av Wallberg och Lundvik
- Ca 1911 ändrades namnet till E G Lundviks Gjuteri & Mek Verkstad och hade ca 40-45 arbetare
- Produkter som tillverkades var bl a broar , hjulbössor (bussningar), järnvägsmateriel, vändskivor, växelordningar, växellok, staket och stolpar

- Vi vet dock inte när företaget lades ner och varför. Vi vet mycket lite om företagsägarna.

Låt oss hoppas att vi i nästa årsskrift har fått svar på flera frågor och kanhända kan årets berättelse påverka att väcka minnen och hörssägner hos gillebröder.

*Bert Tibblin född i Vänersborg 1930.
Yrketsutbildning vid Slöjdföreningens skola i Göteborg,
nu HDK. Till 1990 egen företagare med reklambyrå i
Göteborg. Bosatt i Främestad*

Skräcklan – en oas i Vänersborg

av Per Hedquist

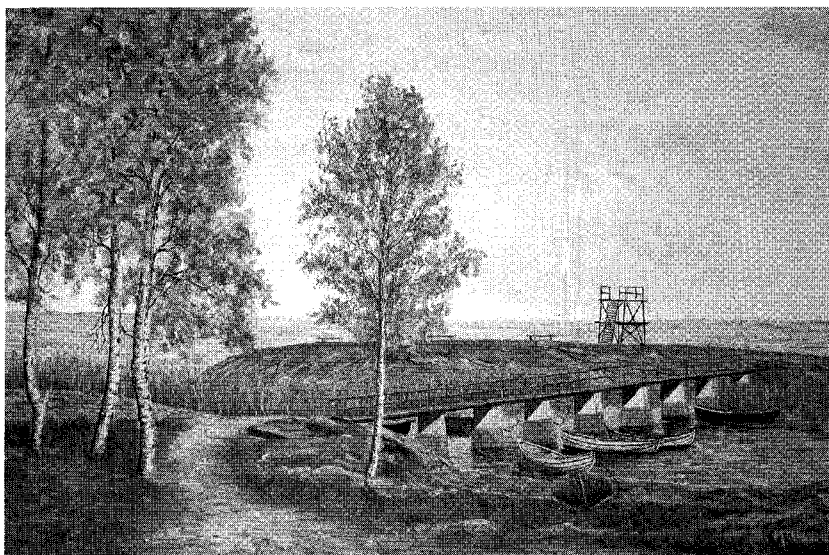
Vill man visa sina gäster det vackraste som finns i Vänersborg, skall man ta med dem till Skräcklan, parkområdet vid Vänerns strand. Själva ordet Skräcklan låter dock inte särskilt inbjudande, och som namn på det vackraste vi har att erbjuda turisten är det kanske knappast något bättre lockbete. Namnets uppkomst har diskuterats hos många forskare. Somliga säger att namnet härrör från sjöfågeln skräken, som en gång häckade här, och andra hävdar att namnet har med skräck och fasa att göra. Dåtidens sjöfarare skall ha fruktat skären utanför stranden, och en gång i tiden försökte till och med sjörövare att dirigera sjömännen fel, så att fartygen skulle gå på grund. Någon riktig klarhet i namnets uppkomst lär dock vara svårt att få.

Skräcklan och den omgivande naturen har formats av inlandsisen, som för över 10-12 000 år sedan smälte undan i denna del av vårt land. Inlandsisen anses ha varit mer än 1 000 meter tjock, och ha befunnit sig

Strandparti

Foto: Roy Johansson, Vänersborg.

Tavla av S. Hansson "Trumpetarn" 1935. Tavlan finns på Vänersborgs Museum.

i ständig glidning över underlaget från norr till söder. Därigenom slipade den av de uppstående berghällarna så att de bildade de nuvarande avrundade bergen och klippformationerna.

Redan år 1661 finns namnet Skräcklan med på en karta över Vänersborg, som upprättats av lantmätare Kettil Claesson Felterus. Men platsen är mycket gammal och var bebodd redan under stenåldern. Forskare har funnit ett stort antal boplatser utmed stränderna och en hel del fynd har gjorts här. I skildringar av Vänersborgs grundläggande sägs att stadens första invånare högg ned furorna på Skräcklan för att få byggnadsvirke. Detta torde belägga att denna del av det forna Huvudnäs delvis varit skogbevuxen. En följd av denna nedhuggning blev att de nordliga vindarna fick fritt spelrum över staden.

För Vänersborgarna var det under långa tider ett önskemål att staden skulle förvärva äganderätt till stranden vid Skräcklan, för att här plantera träd till skydd mot de, särskilt vintertid, hårda stormarna. Det visade sig svårt att genomföra dessa planer, så länge ägarna till strandområdet åkrar och betesmarker bedrev lantbruk på marken. När denna jord till följd av senare ägares obestånd slutligen förvärvats av slaktarmästarna Gustaf Dafgård och Adolf Eriksson, skilde de av och sålde den strandremsa till staden som utgör den nuvarande Skräckleparken.

Nu var tiden mogen att äntligen förverkliga den eftersträvade uppgiften att plantera skog. Den dåvarande drätselkammaren upplät uppdraget till jägmästaren Erhard Björklund, som under åren 1899-1900 på ett förtjänstfullt sätt utförde sitt arbete. Området mellan Midsommarviken och vattenverket planterades med dvärgtall ("krypskog") och gran, och planteringarna utfördes av skolbarn under nämnde jägmästares ledning. Tyvärr lär krypskogen till stora delar ha förstörts av någon skadeinsekt, varför skogen höggs ned och björk och bok planterades i stället. Planteringen utsträcktes senare längre österut. I det så kallade "Alekärret", dvs. där det nuvarande soluret är beläget, planterade förman Albert Björndahl ett antal alar och björkar, samt ute på en udde fyra björkar, varav en lär finnas kvar än i dag.

Planen var nu närmast att de gamla "lyckornas" jord skulle upplåtas för bebyggelse. Tomtindelningar gjordes och de första husen vid Edsgatan uppfördes 1908. Det äldsta huset finns kvar än i dag, och är beläget vid Edsgatan-Skräcklegatan. Huset är försett med ett torn som utgör ett karaktäristiskt drag i den övriga bebyggelsen. Tomtpriset vid denna tid låg på ca. 500-600 kronor. Sedan har bebyggelsen fortsatt undan för undan. Ett större område beläget mellan Kyrkogatan och Vallgatan, samt ned mot sjön, användes mellan 1907 och 1926 som idrottsplats. År 1926

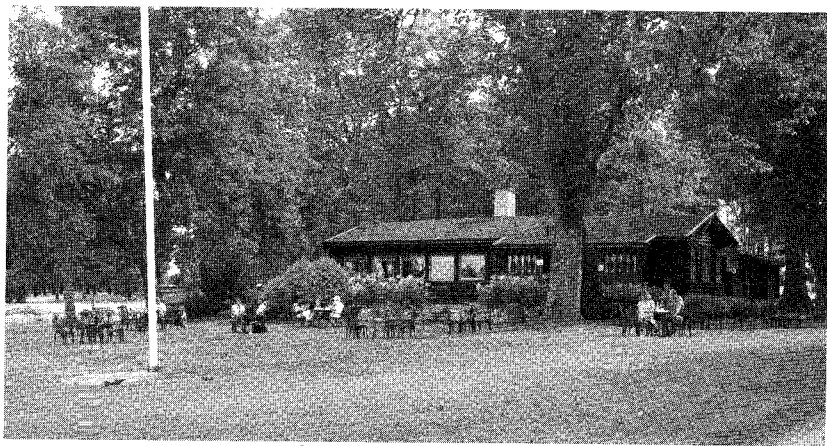
Bergtallar ("krypskog") på Skräcklan, ca: 1916

började även detta område att bebyggas. Bebyggelsen har sedan utsträckts allt längre österut. I dag är Skräckleområdet helt utbyggt, mestadels med småvillor, varav många har "funkisdrag" eftersom de byggdes på 1920-talet. Även nyare, mer moderna hus finns i området. Trots att bland annat träd i slutet av 1920-talet planterades vid Skräcklan, var det obebyggda strandområdet alltså ett avskilt och försummat område. Inga egentliga vägar fanns och ingen gallring av den planterade skogen hade utförts. Om träden hade tillkommit som skydd mot de nordliga vindarna, var det bara en fördel, menade man, att träden växte ihop till en tät snårskog.

Så kom äntligen den dag då detta område återupptäcktes. Upptäckare var denna gång stadens dåvarande borgmästare, Rudolf Sandén. Född och uppväxt vid en annan av Vänerns stränder, promenerade han gärna vid Skräcklans strand. Han fick därmed alltmer upp ögonen för det säregnet vackra och storslagna i platsens läge. Då Sandén sedermera blev borgmästare 1927, fick han möjlighet att förverkliga sina idéer. Redan den 1 oktober 1927 ingav magistraten till stadsfullmäktige en skrivelse, där man påpekade att Skräcklan befann sig i ett sådant skick att åtgärder borde vidtas i fråga om områdets skötsel. Skrivelsen föranledde att Skräckleparken lades under skogsnämndens vård och förvaltning. Detta ledde emellertid inte till några genomgripande förändringar av

*"Gudsberget" egentligen Gustberget. Gust = fornnordiskt ord för vindpust.
Foto: Roy Johansson, Vänersborg.*

Skräcklestugan arkitekt: John Åkerlund STHLM. Foto: Roy Johansson, Vänersborg.

strandområdets karaktär, varför Sandén till stadsfullmäktige ingav en skrivelse där han själv lade fram ett detaljerat förslag till Skräcklans iordningställande. Detta skedde den 7 september 1930.

Skrivelsen ledde till att stadsfullmäktige i oktober 1930 tillsatte en kommitté för Skräckleparkens iordningställande, bestående av borgmästare Rudolf Sandén (ordförande), disponent V. Nolting, rådmän A. Jansson, förman Oskar Andersson, dr. K.G. Cedergren, samt stadsfiskal Henrik Högberg. Under borgmästare Sandéns skickliga ledning, gav sig kommittén i kast med sin uppgift. Den första åtgärden var att i november 1930 för stadens räkning preliminärt köpa änkan Augusta Fagers stuga samt jordområde om 490 kvadratmeter. Priset uppgick till 6 000 kronor. I köpeavtalet medgavs änkan Fager rätten att till sin död hyresfritt bebo stugan och nyttja jorden. Augusta Fager avled i början av 1932.

I april 1931 beslöt fullmäktige att godkänna en plan som lagts fram av stadsingenjören O. Grude, om att för en kostnad av ca. 48 000 kronor vid Skräcklan anlägga en 891 meter lång och 3 meter bred strandväg från stenbryggan i badhusparken, runt vattenverket, utmed den egentliga Skräckleparken och förbi Midsommarviken till Östergatans förlängning. Sedermera anslogs omkring 15 000 kronor till lekplatser och friluftsbad. De nämnda kostnaderna skulle fördelas över en tid av åtta år, med 6 000 kronor årligen. En anspråkslös summa av 500 kronor anslogs till årligt underhåll av strandpromenaden.

Redan samma år påbörjades arbetet. Det sumpiga området Alekärret, beläget innanför badplatsen ”Tösevika”, utfylldes. Material för utfyllningen erhöles vid grundgrävningar i staden. Den sida av vägen som vette mot sjön kritiserades dock starkt. Kritiken var mycket enig på en punkt: man hade inte visat tillräcklig pietetskänsla för naturen. Även Vänersborgs Söners Gille framförde denna kritik i en skrivelse till stadsfullmäktige. Saken var den att Gillet på sin tid hade tagit initiativ till att parken skulle upplåtas till allmänheten och under en tid stått för kostnaderna för detta, och därför ansåg sig Gillet naturligtvis ha rätt att ha ”ett finger med i spelet”. Efter en tid lade sig så småningom kritiken, när man insåg att man nu kunde promenera över den förut sumpiga och otillgängliga viken.

Då änkan Fager i början av 1932 avled, uppstod frågan om hur man skulle disponera den lediga stugan. Förespråkare fanns för att bevara stugan, och ett par privatpersoner ville bedriva kaffeservering där. Då stugan ansågs vara misspyrdande på platsen, uppkom tanken på att uppföra en ny stuga på samma plats. I en skrivelse till stadsfullmäktige framfördes ett önskemål om att uppföra en ny kaffestuga, som till skillnad mot Fagers stuga var så belägen att man därifrån kunde njuta av utsikten mot sjön. Privatpersoner ställde ett belopp på 4 500 kronor till kommitténs förfogande. Efter viss diskussion anslöt sig majoriteten av drätselkammarens ledamöter till ”Skräcklekommitténs” synpunkter. Den 11 september 1932 beslöt fullmäktige enhälligt att utan diskussion eller votering godkänna förslaget om den tilltänkta stugan. Arkitekten John Åkerlund från Stockholm utförde utan ersättning ritningen till den blivande Skräcklestugan.

Byggnadens utformning, med stora fönster mot sjön, skulle ge besökaren ett vackert panorama att minnas. Övriga ritningar, som skisser till en lekplats, solur och en näckrosdamm, utfördes av borgmästare Sandén själv. Det belopp som privatpersoner så generöst samlat in visade sig otillräckligt, men Sandén lyckades skaffa fram ytterligare medel. Summan slutade på 8 704 kronor. Byggmästare Ture Andersson, Vänersborg, åtog sig att för 6 000 kronor uppföra stugan. De resterande medlen anslogs till inredning och möbler. Möblerna tillverkades tid dövstumskolan i Vänersborg. När stugan stod färdig överlämnade kommittén den i oktober 1935 till stadsfullmäktige genom en skrivelse, där förhoppningar uttrycktes om att stugan skulle komma allmänheten till gagn, samt även hos främlingar väcka intresse och känsla för

Näckrosdammen med David Wretlings staty "Första äventyret".

Foto: Roy Johansson, Vänersborg.

Skräcklans skönhetsvärden. Skrivelsen avslutades med ett tack till fullmäktige. Två veckor senare mottogs stugan med tacksamhet av stadsfullmäktige. Ordföranden dr. Hugo Jennische tackade donatorerna och särskilt borgmästare Sandén för hans initiativrika gärning. Våren 1936 uppläts stugan för allmänheten. Enligt stadgarna för serveringens skötsel fanns en anmärkningsvärd "passus". Ingen musik fick utövas på platsen: "här skall naturens egen röst avlyssnas och upplevas av besökaren". Denna föreskrift var vid denna tidpunkt ett överenskommet villkor med den dåvarande arrendatorn.

I övrigt pågick fortfarande arbetet med strandpromenadens fullbordande. Sedan Alekärret fyllts ut kom turen till Midsommarviken, vars yttre och sista del utfylldes 1939. För att göra det möjligt att dra fram vägen över viken öster om vattenverket, ansågs det bäst att bygga en bro. Då en sådan skulle bli relativt kostsam, övervägdes möjligheten att helt enkelt fylla igen även denna vik. Slutligen kom ett förslag om att av viken göra en näckrosdamm, och som underlag för strandpromenaden bygga endast en bank. Förslaget att den tänkta vägen skulle gå västerut över vattenverkets område och udde ledde till strid i drätselkammaren och i stadsfullmäktige, som inte ville upplåta någon mark för ändamålet. Men Sandén hävdade att hela planen skulle bli förfelad om inte

*Axel Wallenbergs Fridastaty fr. 1955. Skänkt av pälshandlare Anna Olsson Vänersborg
Foto: Roy Johansson, Vänersborg.*

promenadvägen drogs genom vattenverkets område och en förbindelse på detta sätt skapades mellan det egentliga Skräcklan och den så kallade "Badhusparken".

Stadsfullmäktige biföll som tur var Sandéns förslag. Strandpromenaden, som nu sträcker sig längs med områdets hela strand, är i sitt fullbordade skick en idealisk lösning av uppgiften att göra Skräcklan tillgängligt och tilldragande för allmänheten, samtidigt som dess naturliga karaktär bibehållits. I dag är Skräcklan en välskött och inbjudande park med sina stenpartier och rosenrabatter. I den förut nämnda näckrosdammen med sina olikfärgade näckrosor står i nordvästra hörnet skulptören David Wretlings staty "Första äventyret". Statyn består av en liten gosse som sitter på ryggen av en sköldpadda. Ur sköldpaddans strupe rinner vatten och pojken är beredd att ge sig ut på sitt första äventyr på livets ocean. Statyn lär ha tillkommit 1944. I den förut stinkande Midsommarviken finns nu gräsmattor och soffor omgivet av vackra planteringar. Vid trappan som leder ner mot den tidigare viken skrev konung Gustaf VI Adolf sitt namn i samband med sin Eriksgata den 13 augusti 1951. Den välskötta Skräckleparken har dock under senare år svårt åderlåtits på större träd i samband med hårda höst- och vinterstormar. Det finns som tur är en ny plan för hur Skräcklan på nytt skall förskönas med nya träd och växter.

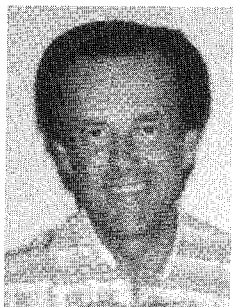
Skräcklan är i dag en av kommunens främsta turistattraktioner. Låt oss hoppas att det även blir så i framtiden. Vi måste värna om denna oas, som genom naturens egen arkitektur och människans hand blivit till en lunga för den jäktade kommuninvånaren såväl som för den turist som för första gången besöker vårt "Lilla Paris".

Källaförteckning:

Fredenborn, Fritz Skräcklan och Birger Sjöbergs väg.
Malm, Sven: Hagberg, Carl Göran, Vandring i Vänerstad.
Nordberg, J.V. Skräcklan förr och nu.
Vänersborgs stadsfullmäktiges handl 1920-1940 talet.

Otryckt källa:

Cedergrens, K.G bildarkiv, Regionmuseum Västra Götaland.

Per Hedquist

Född 1943

Har med smärre avbrott varit sin hemstad Vänersborg trogen. Efter studier vid Högre allmänna Läroverket i Vänersborg och en två årig handelsutbildning, började jag arbeta vid Eckersteins Universitetsbokhandel i Göteborg. Därefter tjänade jag staten under mer än 25 års tid vid Länsstyrelsen i Vänersborg. Har därefter arbetat vid Medicin-historiska Museet i Vänersborg, Älvsborgs Länsmuseum, Landstinget i Älvsborgs län samt Vänersborgs kommun. Guide vid Stads- och Kyrkogårdsvandringar.

Årskrönika 2003

‘Vårt behov av historia och kulturarv’ är titeln på kvällens föredrag av gillebrodern och f.d. läns- och sedermera riksantikvarien Erik Wegraeus. Det känns bra. Det är ju vårt Gille som i ett nötskal. Att låta dåtid och nutid forma visionen om framtid är vår dynamiske Åldermans sätt att varligt men bestämt leda vårt växande Gille. På så sätt ska också Gillets Årskrönika länka stadens utveckling och höjdpunkter ihop med omvärlden och ge en obruten väv av bilder och för Bröderna allt framgent en lättillgänglig och sann bild av livet i vår stad.

Även fjolårsstämman präglades av historiens vingslag då professor Bengt R. Jonsson fängslade bröderna med ”Västergötland i historia och dikt”. Våra flitiga gillebröder Gunnar Peterson och Håkan Lind hade till julhandeln så passande givit ut en ny bok. I boken tecknas Vänersborg i text och bild ur det stadsvandringsperspektiv som Gunnar på ett oefterhärmligt sätt gjort till sitt signum. Att det som är levande i muntlig tradition måste dokumenteras blev vi smärtsamt påminna om när gilletts äldsta och klaraste kunskapskälla sinade då vår hedersledamot Nils Palmström lämnade oss i somras. Stadsvandringarna blir ju även film. Det kulturformatet börjar vi vänja oss vid här i Lilla Paris. Häromkvällen var gränden utanför Systembolaget transformerad till Red Light District med lättklädda damer och skjutglada gangsters. Filmstaden Trollhättan spiller över en del spänning och dramatik som vi gärna tar emot. Däremot känns inte tvåstadskommitténs förslag om en sammanslagning av kommunerna till Trolleborg så självklart. Någon oro för att det nya starka radarparet i kommunledningen, gillebröderna Ljung- och Blomgren, ska liera oss med grannkommunen är väl knappast överhängande. Dessa herrars viktigaste uppgift den närmsta tiden blir nämligen att med alla tänkbara medel övertyga högskoleledningen att högskolan ska ligga i Vänersborg och inte i Trollhättan. Här utgår en vädjan till alla gillebröder att göra allt som står i Eder makt för att bistå i denna dragkamp. I mars tas beslut i denna för vår stad så ödesdigra fråga. Samarbetet inom tvåstad speglas annars väl av det resultat sammanslagningen av hockeyklubbarna medfört såväl avseende placeringen som tabelljumbo som namnet Cobra som är ett av världens lömskaste djur.

Fritidsgården Lyktan fick Gillets ungdomsstipendium. Ett fyrtiotal ideellt arbetande vuxna håller kvällsöppet för ungdomar mellan 12 och 20 år i Salemförsamlingens kyrka. Stället är så populärt att polisen får kolla läget ibland, vilket är ett gott betyg.

Elis Ullmans musikstipendier tilldelades Mattias Ekberg, trumpet och Ian Richards orgel. Gillets samarbete med Musikhögskolan i Göteborg har verkligen blivit fruktbart och allhelgonadagens stipendiekonsert tillsammans med vår musikskolas lärare och elever är en av årets musikaliska högtidsstunder.

Vårt gamla fängelse genomgår en cellsam förvandling till bostäder och står inflyttningsklart till våren. Det lär vara kö för att få en nyckel till en egen cell där. Förståeligt. Det blir centralt och spännande. På Östragård, vårt nya fängelse behövs ingen nyckel. Man går nästan lika fritt ut och in ändå. Här om sisten rymde två fångar på natten men återvände samma eftermiddag. Dom blev visst hungriga. Värre var det med den Östragårdsinternerna som inte släpptes ut i tid. Vårdarna hade räknat fel på två dagar och fick en varning av kriminalvårdens ansvarsnämnd. Kanske brottslingen fick en slant också. Joy Rahman fick 8,2 miljoner för att ha suttit oskyldigt fängslad i 8 år.

Trollhättebon som åtalades för stöld av en nästrimmer hos en dambekant kommer i framtiden att få rätten skipad i Vänersborg sedan regeringen beslutat att den samanslagna tingsrätten skall placeras här 2005. Även detta bidrager säkert till den stadiga inflyttningen. Kommunen bjöd på tårta då den 37000-ende vänersborgaren skrevs in nyligen. Det är mycket som drar. Kulturen inte minst. I somras kunde vi från Dalbobron njuta av "Befruktningen", ett konstverk av Åsa Herrgård uppbyggt av vita bojar som formade en gigantisk kvinnokropp i en förförisk pose vid hamninloppet. Denna utblick från "broa" ger hos en medelålders vänersborgare associationer till den femtioåring som i somras firades till tonerna av Streaplars, nämligen festplatsen i Kåtebol – regionens dansmetropol under många år.

När man silar världshändelserna genom lokaltidningens grova maskor är det svårt att finna annat än stora fula fiskar. USA's vedergällningskrig mot Afghanistan följdes upp med en invasion av Irak under våren. Saddam Hussein skulle fångas in och ställas till svars. Regimen föll under ett regn av amerikanska och engelska bomber o granater, men diktatorn kom undan på samma sätt som Usama Bin Laden slank ur greppet i Afghanistan. Gerillamotståndet ökar nu och dagligen skördas ffa civila offer.

En av vårt närområdes värsta skottskador skedde när en man från Väne Åsaka vådasköt sig själv i akterkastellet under en rådjursjakt och fick åka helikopterambulans till NÄL. Snacka om att få eld i baken!

Våra stolta ambitioner att aktivt deltaga i europasamarbetet kom av sig med ett klart majoritetsbeslut mot euron i folkomröstningen. Två dagar före omröstningen drabbades nationen av landssorg då vår mest uppskattade regeringsmedlem, Anna Lindh bryskt stacks ner med en morakniv på NK-huset i Stockholm. Våra ögon öppnades då också för vilken aktad diplomat detta lilla blonda yrväder var och vilka spår hon hann sätta i världspolitikens finrum. Hon fattas oss.

HIV och galna kosjukan har i år fått sin efterföljare i SARS. En luftburen virusmitta med hög dödlighet som under några veckor höll världen i ett gastkramande grepp och spädde på börsfallet i Asien där spridningen var störst och dit ingen vågade åka. Effektiv isoleringsteknik begränsade epidemin, men vi fick ännu en påtaglig erinran om hur lätt en mutation i mikrovärlden kan hota hela mänskligheten. I vår del av världen har den medicinska hotbilden i år varit en åkomma, som kan vara bra att lasta ansvaret på lite då och då, nämligen vinterkräxjukan. Drabbad av den så fick man inte laga sin egen mat och helst skulle man stanna hemma två dagar, efter tillfrisknandet, något som de flesta gillebröder sannolikt skulle kunna utsätta sig för, utan att betrakta som någon större uppoffring.

Kommunens ekonomi går mot ett rekordunderskott, men vad gör väl det när satsningarna är de rätta. Förra skolchefen Guy Mahlviker återinträder på tjänstgöringslistorna efter 8 år i förskingringen, nu som kommunchef med rekordlön, och samhällsförvaltningen fick sån muskelvärk efter upprustningen av fisketorget att man fick underkasta sig en helkroppsmassage på kurhotellet i Varberg. Det hade nog varit billigare ifall man stressat av på den flytande hamnkrogen som kommunen hjälpt Roccadfolket att bygga och som glatt mången hungrig o törstig vänersborgare denna härliga utesommar.

Ösa-pösa, urpa-snurpa sa min mamma och menade att mycket här i livet blir antingen eller, och så är det med vår kära insjö, Vänern. Efter översvämningen för två år sedan är vattennivån nu så låg att sjöfarten får problem. Dessutom noterades "all time low" med minus 25,1 grader Celsius på nyårsaftonen. Ibland undrar man om det verkligen är slumpmässiga variationer som vädergurun Vänerlöv påstår, eller om hans kontakter med de rätta kraftfälten hjälper honom för att skapa den publicitet som är så värdefull för dagens riksdagspolitiker.

Till årets kvinnliga profil i Lilla Paris utsågs Emma Hamberg av

Zontaklubben. Värddigt utan tvekan. Den tösen går från klarhet till klarhet och är nu mer produktiv än någonsin. "Leva in da city" är senaste seriealstret om bl.a. lantisarna Steve och Røjarn från Vargön på tillfälligt besök i den alltför främmande storstaden Stockholm. Om vi hade tjejer i Gillet skulle Emma vara en av dom! Och om Zonta hade utnämnt en manlig profil så hade det i år blivit Fredrik Wegraeus. Denne gillebroder har glatt oss hela sommaren med radioprogrammet "himlen" i P4 och berättat underhållande och engagerat om sin uppväxt i Vänersborg. En etablerad radioprofil som hörts i Rally i P3 och Pickup i P1 och som är en synnerligen värdig mottagare utav kulturnämndens förnäma pris Edsmärren. Gillet gratulerar Emma och Fredrik och ser och hör framemot framtida muntrationer skapade av dessa kreativa vänersborgsungdomar.

Birger Sjöbergsgymnasiets elever har betyg över riksgenomsnittet medan Trollhättans gymnasier ligger under. Med klädsam blyghet kan detta framhållas tillsammans med högskoleelevernas lysande recension av Vänersborg som studieort för att ytterligare understryka det rättmätiga i högskolans placering här. I denna kamp är alla medel tillättna.

Att vi spelar bra bandy i Vänersborg vet hela Sverige. Efter en succéartad introduktion i samtlig kvällspress, radio och TV vet snart sagt hela Sverige också att vi har en konstgjord söderhavsstrand. Team Workshop och IMN Suntech har byggt en anläggning som lär höra om sig i framtiden. På Playan kan 60 personer sola och slappa på ett naturtroget sätt utan risk för vare sig ozonhål, sandloppor eller hajar. Möjligen dom senare förstås, fast då fast då är det såna med hår på bröstet.

Efter fyrtiofem år som kommunens meste entreprenör tvingas gillebrodern Constantin Jodlovsky ner på knä utav skattesystemet. Trots att ärendet ännu inte är färdigbehandlat i regeringsrätten försätts han i konkurs med allt vad det medför av arbetslöshet, tomma lokaler, panik och sorg. Det är lättare att räkna upp vad han inte har dragit igång och inspirerat till av företagsamhet och handel än motsatsen. Constantin har rett ut stormar förr och landat i nya projekt. Hoppas han har ork till nya visioner. Vi tror det. Vi behöver det.

Nära Constantin i såväl visioner som geografi har Jonas Karlsson startat världens modernaste billackering på Torpaområdet. Hundra bilar i veckan ska lackas. Står man på Dalbobroa en onsdagskväll om sommaren och tittar ner på den jättelika gräsplanen på sanden, så ser man ungefär så

många bilar som Jonas målar på en månad. Dvs. sisådär en 4-500 stycken. Plötsligt tutar man frenetiskt i någon bil och då förstår man att det är en lycklig vinnare i VHC's bilbingo. Det hade man väl aldrig kunnat tro att det skulle bli så gränslöst populärt. Tro förresten, det är ju inte inne. Men hazzard förlitar vi oss på i en alltmer häpnadsväckande omfattning. Överbeskyddaren där är ju en mörkrets man. Ja, jag menar nu inte Lars-Gunnar Björklund, Svenska Spels VD, utan han med hornen ni vet. Kanske var det honom biskop Lönnemark var ute efter när han gjorde sin biskopsvisitation här i höst. Han sa dock inget om det. Inte heller nämndes bråket kring förtroendeklyftan i kyrkofullmäktige, som fick kyrkoherde Svensson att avgå. I stället vittnade biskopen artigt om det goda bemötande han fått i församlingen och uttryckte stor tacksamhet över den unika chifferplatta han fick som minne från kommunen. Plattan, av finaste dalslandschiffer, är en av de takplattor som legat på vår kyrkas tak i över 200 år, fram till takomläggningen 1991.

Undrar om det är antalet kockar i den kommunala soppkokartoppen som gör att det allt som oftast blir så mycket tjat innan man kommer till skott. Stora Bio, ett av kommunens läckraste objekt och en av de äldsta bevarade biograferna i landet såldes ändå till slut efter långbänkar fram och åter. Lycklig och ansvarsfull ägare är nu Daniel Gustafsson som önskas lycka till av Gillet, som har ett argusöga riktat mot dylika kulturskatter.

Gillebrodern Kleift Heidengård som driver Vänerparkens Marina har erhållit ett diplom som Guldstjärnehamn. Marinan utsågs nämligen till en av landets bästa marinor av Svenska Kryssarklubben. Gillet bockar och önskar Kleift och Turistbolaget lycka till. Även järnvägsturism har nu sökt sig hit. Minnet är fortfarande glasklart av när man som grabb tvingades med mamma och hennes husmorsbekanta på tåget till Norge för att utöka socker- och margarinkvoten. På samma sätt kör nu Svenska Orientexpressen bordertrains mellan Göteborg och Kornsjö. Stiger man på i Öxnared handlar man billig sprit o tobak vid gränsen till "icke EU-land". I restaurangvagnen kan man dessutom få sig ett järn på vägen.

Årets idrottshändelse i Vänersborg var invigningen av den nya bandyläktaren på självaste derbydagen. Aldrig har väl så många haft det så bekvämt samtidigt vid en bandyplan. När IFK dessutom tvålade dit Gripen med 10-4 kändes det nästan som en självklarhet att man också skulle få sin borgen på 1,5 miljoner av de lyckliga åskådarna.

Medan Gripen sedermera petades ner från elitserien firade IFK sitt 100-årsjubileum genom att göra sin bästa säsong någonsin i och med avancemang till SM-semifinal.

Semifinal, fast i VM, blev också vår roddarstjärna, Mikael Werners toppresultat för året.

Vi har fått en ny nationalidol. Blond, sprudlande flicka, med glimt i båda ögonen och som idrottar för att det är kul. Den 20-åriga Växjötjejer Carolina Klüft tog guldmedalj i 7-kamp under VM i Paris och klev in i varenda svenskt hem med ett smail som vittnar om en inställning till sporten som vi inte sett sedan Sven Tumbas tid. Inga ledsamheter eller bortförklaringar och intervju svar utan djupa analyser, mest lite tjofaderittan och en klackspark. Ungefär som det gamla skolbetyget: "gymnastik med lek och idrott". I skuggan av detta fenomen tar Christian Olsson guld i tresteg och 181 cm Stefan Holm fick nöja sig med VM-silver eftersom 204 cm Jacques Freitag från Sydafrika hoppade någon cm högre. Patrik Kristiansson tog brons i stav och trots skada tog Kajsa Bergqvist också brons i höjdhopp och bidrog därmed till Sveriges i särklass bästa friidrotts-VM någonsin.

3,7 miljoner svenskar såg VM-finalen i damfotboll där svenskorna så snöpligt förlorade till Tyskland i förlängningen. Det är den högsta TV-tittarsiffran alla kategorier och bevisar med önskvärd tydlighet vilken klass damfotbollen nått. När Surte-tjejen Susanne Ljungskog några veckor senare gör om bragden att på mållinjen vinna VM i tempo på cykel så avslutar hon ett idrottsligt Gilleår där bröderna fått anledning att se inte bara på, utan i högsta grad även upp till det täcka könets lysande bravader på idrottsarenorna.

Vänersborgsrugbyhåller hög nationell standard och i år var det herrjuniorerna som bärgade ett SM-tecken genom att slå Stockholm med 22-6 i finalen. Våra stabila rugbyflickor blev av med sin SM-värdighet i finalspel mot Trelleborg och herrseniorerna har haft en mellansäsong.

Om man nu inte har talanger inom etablerade discipliner som musik, teater och idrott, men ändå känner ett behov av att göra ett outplånligt intryck även om man inte har så obegränsat med tid att man kan skriva en årskrönika, så kan man göra som Brålandaborna – klä ut sig till tomte! Det gjorde 2700 Brålänningskar och fick en helsida i ELA och en plats i Guinness Book of Records.

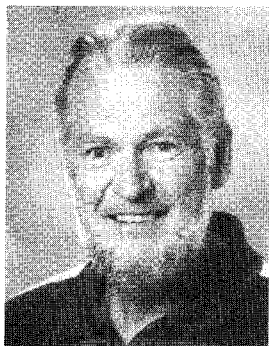
Även våra toppolitiker gör allt för att synas. V-ledaren Gudrun Schyman

höll undan en del stålar från beskattning och integrationsminister J-O Karlsson bjöd kompisarna på privat kräftskiva för våra skattepengar. Schyman åkte ut i kylan och Karlsson blev utrikesminister. Åter ett passande citat från mor: "Olika falla ödets lotter en del har WC andra potter." Ett Gille-år är till ända och ett nytt står demokratiskt lika oförbrukat framför oss alla. För en Gillebroder skulle 2003 kunna karakteriseras som "Lådans år." När Rausing introducerade tetraedriska pappförpackningar för mjölk sade man att förr hade man mjölk i mammor. Nu finns det även i papper. När vi nu fått vin i denna transportvänliga gladpack har vi fått bekräftat det mammor redan visste att det går mycket mer vin än man anar i papper.

MINNESRUNOR 2003 – 2004

Under tiden juli 2003 t o m juni 2004 har 20 Gillebröder fullbordat sin jordevandring och för alltid lämnat oss. Vi lyser frid över våra bortgångna Gillebröders minne.

Adjunkten Frank Johnsson föddes den 24 januari 1939 och avled den 11 september 2003.

Sedan 1971 undervisade han på Huvudnässkolan i Vänersborg i framför allt matematik och biologi på högstadiet. Men det är framför allt genom sången och musiken som han kommer att bli ihågkommen. Frank växte upp tillsammans med tre syskon i en musikalisk familj i Uddevalla och sång och gitarrspel kom att bli hans stora intressen i livet. Hans röst var oskolad men passade väl för den visrepertoar som kom att förknippas med honom. Genom Fridaspelen på Skräcklan kom likhetstecken att sättas mellan honom och Birger Sjöberg och han tolkade gärna den store Vänersborgs-sonen. Men hans repertoar var bred och han öste lika gärna ur såväl Evert Taubes som Olle Adolfssons visskatt. Frank Johnsson var också en utpräglad föreningsmänniska; bl.a. var han mångårig medlem i Par Bricole, PB. Bland hans uppgifter

i PB, och kanske den som låg honom varmast om hjärtat, var uppdraget att leda PB-kören. Inträdde i Gillet 1975.

Sjöingenjören Ragnar Kjerrulf föddes den 12 januari 1915 och avled den 27 september 2003.

Efter avslutad skolgång arbetade han i ett 15-tal år till sjöss som maskinbefäl men större delen av sin levnad, eller närmare bestämt 31 år, var han verksam som ingenjör inom Stockholms Energiverk.

Inträdde i Gillet 1995.

Kemisten Uno Rosén föddes den 19 september 1908 och avled den 17 juni 2003.

Efter att ha utbildat sig till kemist vid Chalmers Tekniska Högskola tjänstgjorde han vid Hylte Bruks AB under åren 1936-1973. Efter pensioneringen åtog han sig diverse konsultuppdrag.

Inträdde i Gillet 1983.

Ingenjören Stig Sjöö föddes den 11 januari 1918.

Efter utbildning vid Vänersborgs Högre Allmänna Läroverk påbörjade han sin yrkesbana vid Sjöstad Elektriska för att senare övergå till Vattenfall, en anställning som fortlöpte fram till pensioneringen.

Stig Sjöö hade ett stort idrottsintresse och spelade bl.a. bandy i Blåsuts BK. Ett annat starkt intresse var fiske vilket han kunde praktisera vid sommarstugan på Stora Varholmen i Göteborgs skärgård.

Inträdde i Gillet 1969.

Direktören Gunnar Dafgård föddes den 9 januari 1919 och avled den 13 november 2003. Han var av den gamla Vänersborgssläkten Dafgård som i generationer ägnat sig åt slakt, kreaturshandel och charkuteri. Fadern handlade med kreatur i Vänersborg men flyttade till Källby utanför Lidköping när Gunnar var liten och fortsatte där sin rörelse. I unga år började Gunnar i liten skala med att sälja kött och charkuterier på torget i Lidköping. Under andra världskriget med ransonering av bl.a. kött utvecklade han tillsammans med sin mor och en syster färdiga livsmedel som kornkaka och blodpudding som kunde köpas utan ransoneringskuponger och med detta inleddes marschen mot storföretaget Dafgårds i Källby. Företaget har idag över 1.000 anställda och förser som ett exempel IKEA med köttbullar världen runt. Gunnar Dafgård lämnar efter sig ett eftermäle som en sann och sällsynt entreprenör. Förutom styrelseuppdrag i en rad

branchorganisationer var han även ledamot av Ingenjörsvetenskapsakademiens Industriella Råd, det senare mycket beroende på hans satsning och utveckling av teknik för djupfrysning av livsmedel. Redan på tidigt 50-tal exporterade Dafgårds livsmedel till det kommunistiska Ungern, ett pionjärbete mot bakgrund av hur svårt det var att komma in på en centralstyrd och slutna marknad som den ungerska. För detta rönt han stor uppskattning och belönades med den Ungerska Stjärnorden; en orden som han bland en rad andra utmärkelser värdesatte högt.

Inträdde i Gillet 1967.

Rektorn Sune Lundgren föddes den 27 januari 1913 och avled den 6 december 2003.

Som son till Artur Lundgren, folkskollärare vid Norra Skolan i Vänersborg, kom han att välja lärarbanan även om han den längsta tiden tjänstgjorde som rektor. Via tjänster i bl.a. Umeå kom han 1953 till Vänersborg och fick då tjänsten som rektor vid Vänersborgs Högre Allmänna Läroverk. Den tjänsten upprätthöll han också fram till sin pensionering. Som rektor fick han användning för sin administrativa talang men de få gånger han för några timmar ryckte in som högst tillfällig vikare fick han också tillfälle att spela upp sin pedagogiska förmåga. Få kunde på ett så avspänt och medryckande sätt undervisa som Sune Lundgren.

Sune Lundgren styrde inte bara sitt läroverk; han styrde även stadsfullmäktige på ett mandat från folkpartiet. Överhuvudtaget

hade han många intressen med idrotten som nummer ett. Tresteg, stående höjdhopp men framför allt 110 meter häck tillhörde hans paradgrenar och i det sistnämnda tillhörde han den svenska eliten. Vid 52 års ålder tog han flygcertifikat, ett bevis för Sune Lundgrens nyfikenhet och äventyrlust.

Inträdde i Gillet 1953.

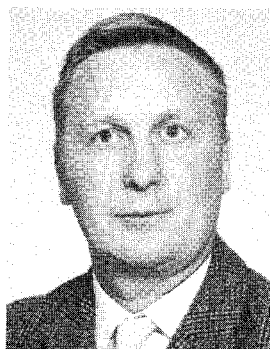

Axel Hernek föddes den 15 juni 1919 och avled den 13 december 2003.

Han föddes och växte upp i Vänersborg där han tog studenten 1939. Redan samma år antogs han som officersaspirant vid I 17 i Uddevalla och påbörjade en militär karriär som avslutades först 1966 då han vid I 17 var chef för utbildningen av stamanställt underbefäl. Dessförinnan hade han, då I 17 firade sitt 300-årsjubileum 1961, som utställningskommisarie ansvarat för den stora försvarsutställningen i Uddevalla.

Efter pensioneringen anställdes Axel Hernek som förvaltande direktör för Gustafsbergsstiftelsen, en tjänst som han innehade i 26 år. Hans stora fritidsintresse var familjens sommarställe på Flatön som han till stora delar hade byggt själv.

Inträdde i Gillet 2001.

Järnhandelsbiträdet Allan Ahlm föddes den 7 mars 1923 och avled den 28 december 2003.

Sin första anställning fick han 1940 då han anställdes vid Andreéns Järnhandel och han kom sedan att bli branschen trogen fram till pensioneringen.

Allan Ahlms stora intresse var idrott i olika former. I unga år spelade han fotboll för IK Columbia och senare för Handels i korpfbollen. Spelade han fotboll när det var barmark så var det bandy som gällde när isarna lagt sig och då spelade han för Blåsuts Bandyklubb. För sina mångåriga insatser fick han 1957 Västergötlands Bandyförbunds Diplom.

Inträdde i Gillet 1958.

Tage Olander föddes den 17 februari 1921 och avled den 1 januari 2004.

Sin yrkeskarriär påbörjade han hos Hagborgs Möbelfärr i Vänersborg. Senare anställdes han av Ferdinand Lundqvists varuhus, sedermera NK, i Göteborg och fick då ansvar för möbel- och sängavdelningen.

Tage Olander var medlem i Odd Fellow samt Musikorden Cantorum. Som den familjekära person han var intresserad han sig också för och forskade kring äldre företrädare för den Olanderska släkten.

Inträdde i Gillet 1995.

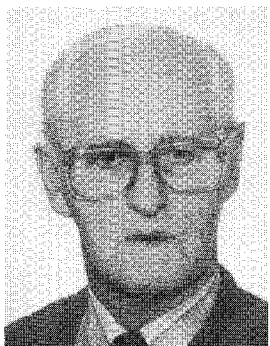

Mejeristen Sven Larsson föddes den 27 januari 1914 och avled den 5 januari 2004.

Han var smålänning till börden, född i Gamleby församling i Kalmar län, men efter mejeristutbildning vid Alnarps Lantbruksinstitut kom han 1947 till Vänersborgs mejeri. Han ansvarade först för smörtlillverkningen men blev sedermera chef för hela mejeriet fram till pensioneringen.

Sven Larsson var en utpräglad föreningsmänniska med medlemskap i Odd Fellow, Vänersborgs Konstförening m.m. Därtill var han engagerad som ledare inom scoutrörelsen.

Inträdde i Gillet 1975.

Posttjänstemannen Nils Linnarsson föddes den 15 februari 1912 och avled den 1 februari 2004.

Vid 14 års ålder fick han sin första anställning vid Telegrafverket i Vänersborg och startade senare tillsammans med kamraten Nils Rapp en fotofirma i Folkets Hus källare. Firman var han dock tvungen att sälja när han tillträdde en tjänst vid Posten.

Han blev sedan Posten trogen när han 1939 flyttade till Göteborg och arbetade kvar inom verket fram till sin pensionering.

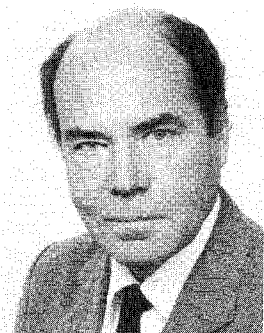
Inträdde i Gillet 1955.

Överskötaren Harry Rahm föddes den 26 augusti 1914 och avled den 3 februari 2004.

Efter avslutad skolgång arbetade han i Erik Larssons Sportaffär i tio år och började därefter på Källshagens Sjukhus där han kom att arbeta fram till sin pensionering. Harry Rahm hade ett stort intresse för djur och natur vilket han fick utlopp för såväl i den egna villaträdgården på Gamla Vägen på Blåsut som vid sommarstugan i Dalsland. Under större delen av sitt liv var han aktiv körsångare och medverkade bl.a. i Källshagens manskör och PB-kören.

Inträdde i Gillet 1955.

Biträdande länspolismästaren Gösta Welander föddes den 22 april 1935 och avled den 3 mars 2004.

Efter juristutbildning och tings tjänstgöring kom han att ägna sitt liv åt rättsväsendet. 1972 knöts han till justitiedepartementet där han tjänstgjorde vid polis- och åklagarenheten. Från tjänsten som departementsråd gick han 1984 till befattningen som biträdande länspolismästare i Stockholms län och var på den posten verksam till pensioneringen år 2000. Parallellt med sitt fasta arbete anlitades han även för en rad andra uppdrag, i första hand som sakkunnig i en rad utredningar med anknytning till hans kunskapsområde men även internationellt anlitades han bl.a. i FN-uppdrag, som delegat i Interpols generalförsamling m.m. Barndomssomrarna på västkusten grundlade ett starkt intresse för båtliv och fiske och till västkusten återkom han livet ut.

Inträdde i Gillet 1961.

Advokaten Lennart Sandström föddes den 16 mars 1923 och avled den 4 mars 2004.

Han kom att välja juridikens bana och efter tingsmeritering blev han 1957 advokat. Parallellt med arbetet som jurist fick hans många intressen honom att engagera sig på en rad områden. Efter att i unga år ha spelat tennis engagerade han sig i Vänersborgs Tennisklubb och var dess ordförande i många år. Men han var även internationell tennisspelare under 20 års tid och fanns ex.vis på plats när Sverige för första gången vann Davis Cup 1975.

Lennart Sandström var också en föreningsmänniska och engagerade sig bl.a. på styrelsenivå i Birger Sjöberg-Sällskapet. Under de senare åren av sin levnad drabbades han av ohälsa och hans erfarenheter av och kontakter med sjukvården fick honom att tillsammans med några andra intresserade starta Sjukvårdspartiet vars förste ordförande han blev. Partiet ställde upp i landstingsvalet och vann snabbt framgångar. In i det sista fortsatte

Lennart Sandström att engagera sig i och reagera över orättvisor och felaktigheter i samhället. Resorna med färdtjänst till hans kära bridgekvällar resulterade ofta i en insändare i ELA om resan inte utförts korrekt.

Inträdde i Gillet 1981.

Köpmannen Gösta Gillberg föddes den 4 april 1918 och avled den 13 mars 2004.

Han tillhörde en känd Vänerborgssläkt men det var framför allt i Trollhättan som han kom att bli verksam som köpman. I unga år var han verksam inom bosättnings-branschen i Västervik och Västerås. Efter att han övertagit Hanssons Bosättningsaffär på Storgatan i Trollhättan ändrades namnet till Gillbergs och filialer tillkom i Vänersborg, Uddevalla och Lidköping. Filialen i Vänersborg var ursprungligen Böhmers Bosättningsaffär på Edsgatan som drivits av Ernst Böhmer, ingift farbror till Gösta. Gillbergs blev synonymt med glas och porslin och allt övrigt som hör till bosättning. Med tiden kom Gillbergs butiker att ingå i Duka-kedjan men det var Gösta Gillberg tillsammans med fyra kollegor i Malmö, Lund, Helsingborg och Kristianstad som skapade Duka för att i första hand samordna inköpen. Han var

också en drivande kraft bakom affärshuset Odens tillkomst. Gösta Gillberg var överhuvudtaget ett positivt inslag vad han än engagerade sig i och han hade ett valspråk - "Se alltid positivt på allt och tala alltid positivt".

Inträdde i Gillet 1966.

Professorn Sven Blomgren föddes den 14 juli 1908 och avled den 30 mars 2004.

Med Sven Blomgren gick en särdeles märklig och till det yttersta lärd man ur tiden. För Vänersborgarna var lektor, med tiden professor, Blomgren en man som kändes igen i gatubilden och som föreföll oföränderlig till utseendet när han i 30 års tid med raska steg ilade till sitt kära läroverk för att i en tid av förslappning inom skolans område bibringa eleverna kunskaper i grekiska och det döda språk som kallas latin. Ett språk som lektor Blomgren fick många unga gymnasister att få intresse för och som han, i sällskap med ytterst få, kunde föra en konversation på. Sven Blomgren fick en rad utmärkelser för sina vetenskapliga insatser och 1977, fyra år efter pensioneringen, fick han professors titel. Genom sitt släktskap med flera gamla prästsläkter i Skara stift hade Sven Blomgren även ett stort intresse för kyrkliga frågor.

Han var ordförande i Vänersborgs församlings kyrkofullmäktige, kyrkvärd i Vänersborgs kyrka och hade fått biskopens venia. Genom sin stora kompetens men framför allt för sin försynta och ödmjuka framtoning vann han sympati, respekt och tacksamhet.

Inträdde i Gillet 1977.

Köpmannen Gunnar Lundin föddes den 10 november 1921 och avled den 7 maj 2004.

Hans musikaliska talang fick honom att redan i barnaåren spela trummor i Vänersborgs Stadsmusikkår och senare att söka anställning som affärsbiträde i Kungs Radio- och Cykelaffär på Edsgatan i Vänersborg. Efter något år övertog han affären som med tiden bytte namn till Lundins Radio & TV. Skog och mark var ett annat intresse som följde honom sedan barnsben. På gården Myskebacken fick han utlopp för detta intresse och sedan musikaffären 1985 överlätits till sonen Per kunde han på heltid ägna sig framför allt åt att sköta skogen. Gunnar Lundin var också samlare av diverse ting; bl.a. hade han en stor vapensamling. Inträdde i Gillet 1952.

Badmästaren Åke Ull Dahl föddes den 3 september 1931 och avled den 7 maj 2004.

Om Åke Ull Dahl har sagts att han levde efter devisen "Ta dig tid att ge, dagen är för kort att ödas bort på självishet!" vilket äger sin riktighet och det i synnerhet mot bakgrund av det ideella arbete han gjorde inom idrotten. Så länge IK Columbia existerade ägnade Åke Ull Dahl en stor del av sin fritid åt klubben. Ordförande, sekreterare, lagledare - de flesta poster satt han på i perioder och därtill var det han och hans fru som såg till att spelarna alltid hade rena spelkläder. Han var även aktiv i IK Lira och när de båda klubbarna gick upp i IFK Vänersborg följde Åke Ull Dahl med. Åke Ull Dahl beskrev sig själv som intresserad av allt inom idrott om än med en viss förkärlek för fotboll och bandy. Men när barnbarnen prövade på hockey och badminton vidgade Åke Ull Dahl sitt intresse med dessa sporter. Parallellt med sitt dagliga

arbete, på senare år i gamla varmbadhuset, och sitt stora idrottsengagemang såg han i 43 års tid till att varje natt oavsett väder och vind förse Vänersborgarna med dagstidningar.

För sina idrottsinsatser belönade Åke Ull Dahl med diplom från bl.a. Svenska Fotbollsförbundet. Inträdde i Gillet 1987.

Stenhuggarmästare Gunnar Blomgren föddes den 1 juli 1912 och avled den 17 maj 2004.

Med Gunnar Blomgren försvann en av de sista av en generation hantverkare som var verksamma på Vassbotten.

Förutom att hugga sten i hela 70 år engagerade sig Gunnar Blomgren i både politiken och idrotten. I unga år var han en duktig gymnast och backhoppare och han var också med och startade Vänersborgs Skidklubb och Vänersborgs Gymnastikförening. Över huvud taget hade han ett mycket stort och brett idrottsintresse och när Rytтарыlympiaden hölls i Stockholm 1956 fanns han med som funktionär. Inom politiken satt han för folkpartiet i stadens löne- och personalnämnd och kyrkogårdsnämnden.

Genom sitt glada och humoristiska sätt och förmåga att roa sina medmänniskor framstod Gunnar Blomgren som en stor personlighet.

Inträdde i Gillet 1954.

Ingenjören Helmer Hammarström föddes den 11 november 1918 och avled den 19 maj 2004.

Han föddes och växte upp i Delsbo i Hälsingland där hans livslånga intresse för natur och friluftsliv grundlades. Redan vid 13 års ålder kom han ut i förvärvslivet och 1946 utexaminerades han som ingenjör vid Tekniska Institutet i Stockholm. Efter anställningar vid bl.a. Fortifikationsförvaltningen kom han 1951 till VIAK:s kontor i Jönköping som då var företagets enda kontor utanför huvudstaden. När så representationen av VIAK-kontor ökades ut landet runt fick han uppdraget att bygga upp ett kontor i Vänersborg med större delen av Älvsborgs län och närliggande delar av Göteborgs och Bohus samt Skaraborgs län som verksamhetsområde. Detta skedde i en tid då landets kommuner satsade på vatten och avlopp; ett område som fortfarande, om än i utvecklad form mot begreppet miljövård, kan betraktas som

företagets kärnområde. Helmer Hammarström ledde företaget under hela förändringsprocessen fram till sin pensionering. Helmer Hammarström var en genuin friluftsmänniska som tyckte om att röra på sig. Han var inte främmande för utmaningar och ställde därför upp i Vasaloppet vid 64 års ålder. Han hade också många kulturella intressen; aktiv körsångare, uppskattade god konst och litteratur, spelade dragspel och golf. Av de närliggande betecknad som en riktig levnadskonstnär som levde intensivt till sista andetaget.

Inträdde i Gillet 1987.

Ingenjören Bengt Werner föddes den 26 maj 1925 och avled den 4 augusti 2004.

Efter realexamen vid Vänersborgs Högre Allmänna Läroverk 1941 arbetade han vid Vänerns Motorverkstad, SAAB och Svenska Flygmotor. Studier vid Göteborgs Tekniska Institut ledde till ingenjörsexamen i maskinteknik och anställning som verktygskonstruktör vid Televerkstaden i Vänersborg 1946. Han var Televerket och denna arbetsplats trogen fram till sin pensionering. Inom föreningslivet var han aktiv inom Vasaorden av Amerika och Vänersborgs Filatelistförening med många olika förtroendeuppdrag. Hans bibliotek avslöjade att han hade ett djupt intresse för skönlitteratur och poesi; han kunde när som helst citera många dikter av såväl svenska som utländska författare.

Som infödd Vänersborgare och hemstaden trogen genom alla år kom han att tillbringa hela sin barndom och sitt eget familjeliv i barndomshemmet på Belfragegatan.

Inträdde i Gillet 1960.

Sida vid sida falla de,
samlas allt fler och fler,
somliga tidigt kallade,
andra då sol gått ned.

Skuggorna breda sig över dem,
vilan är djup och lång.
Nattliga vinden sover dem,
susar sin vaggande sång.

(Anita Halldén)

VÄNERSBORGS SÖNERS GILLES MEDLEMMAR

Hedersledamot: Wahlin, Carl-Viking

	Födelse- år	Inträdes- år
ABELSON, ROLF, Vänersborg	1954	86
ADOLFSON, HANS, Skolvärd, Vänersborg	1963	95
ADOR, HANS, Personaldirektör, Växjö	1935	75
AGROTH, STIG ALLAN, Göteborg	1920	96
AHLBERG, ANDERS, Servicetekniker, Vänersborg	1966	80
AHLIN, ANDERS, Göteborg <i>ständig medlem</i>	1965	78
* AHLIN, GÖRAN, Ingenjör, Vänersborg <i>ständig medlem, 2:a Älderman</i>	1944	58
AHLIN, ULF, Göteborg <i>ständig medlem</i>	1968	78
AHNSTEDT, LENNART, Vänersborg	1945	01
ALBINSSON, ANDERS, Servicetekniker	1968	99
ALEXANDERSSON, HANS, Naturvårdsassistent, Vänersborg	1948	75
ALFREDSSON HÅKAN, Bovallstrand	1951	95
* ALFREDSSON, LARS, Vänersborg	1956	76
ALMHAGE, EJE, Köpman, Vänersborg	1945	94
ALMQVIST, DICK, Polisinspektör, Hunnebostrand	1947	88
ALMQVIST, PETER, Hälsoskyddschef, Vänersborg	1950	00
* AMGÅRD, KARL-ERIC, Kommunalarbetare, Vänersborg	1940	74
ANDERSEN, HASSE, Speciallärare, Vänersborg	1940	92
ANDERSSON, ANTON, Tapetsör, Vänersborg	1971	04
ANDERSSON, ARNE, Vänersborg	1926	00
** ANDERSSON, ARNE, Yrkesvalslärare, Vänersborg	1917	43
ANDERSSON, ARNE, Verkstadschef, Vänersborg	1923	80
ANDERSSON, BERNE, Vänersborg	1944	97
* ANDERSSON, BO, Ingenjör, Varnhem	1940	74
ANDERSSON, BO, Vaktmästare, Vänersborg	1957	88
ANDERSSON, CARL-OTTO, Vänersborg	1923	83
ANDERSSON, CENNY, Ingenjör, Vänersborg	1963	83
* ANDERSSON, CHRISTER, Fil.mag. Vänersborg	1945	55
ANDERSSON, CLAES GÖRAN, Tapetsör	1937	99
** ANDERSSON, ERIC, Assistent, Vänersborg	1915	51
ANDERSSON, GLENN, Elektriker, Trollhättan	1946	84
ANDERSSON, HANS, Vänersborg	1965	04
ANDERSSON, HÅKAN, Sjukvårdare, Trollhättan	1949	85
ANDERSSON, HÅKAN, Brålanda	1950	98
ANDERSSON, JAN, Leg. veterinär, Vänersborg	1951	89
ANDERSSON, JENS, Vänersborg	1912	83
* ANDERSSON, JOHN, Maskinchef	1953	74

ANDERSSON, KARL-ERIK, Bankdirektör, Vänersborg	1925	82
ANDERSSON, KENT, Bilförsäljare, Vänersborg	1944	81
ANDERSSON, KENT, Verkstadsmontör, Vänersborg	1942	90
ANDERSSON, KRISTIAN, Vänersborg	1972	97
ANDERSSON, KURT, Typograf, Vänersborg	1940	80
ANDERSSON, LARS-OLOF, Vänersborg	1945	01
ANDERSSON, LENNART, Vänersborg	1926	80
ANDERSSON, NILS, Vänersborg	1912	82
ANDERSSON, OVE, Vänersborg	1945	04
* ANDERSSON, RAGNAR, fd. Köpman, Vänersborg	1919	35
* ANDERSSON, RAGNAR, Köpman, Vänersborg	1928	76
ANDERSSON, RICARD, Ingenjör, Vänersborg	1926	94
ANDERSSON, ROLF, Apotekare, Upplands Väsby	1936	94
ANDERSSON, STIG, Vänersborg	1938	94
* ANDERSSON, STIG, Socialvårdsschef, Vänersborg	1918	45
ANDERSSON, STIG, Sjukvårdare, Vänersborg	1936	87
ANDERSSON, STIG LENNART, Vänersborg	1932	88
ANDERSSON, SVEN, Målare, Vänersborg	1949	00
ANDERSSON, SVEN GUNNAR, Redaktör, Åkersberga	1928	83
ANDERSSON, TOMMY, Affärsbiträde, Vänersborg	1950	75
ANDERSSON, TOMMY, Ingenjör, Vänersborg	1950	83
ANDRÉEN, FREDRIK, Vänersborg	1971	99
ANDRÉEN, HÅKAN, Frändefors	1942	82
ANDRÉEN, ROBERT, Vänersborg	1976	99
ANGSÉUS, TAGE, 1:e polisinspektör, Vänersborg	1924	75
ANKARTOFT, BENGT, Verktygstekniker, Vargön	1942	90
ANKARTOFT, JAN, Elektriker, Vargön	1942	90
ANKARTOFT, PATRIK, Elektriker, Vargön	1964	90
ANKARTOFT, STURE, Överingenjör, Trollhättan	1936	90
APPEL, ERNST, Vänersborg	1937	04
ARFWIDSSON, SUNE, Fastighetsmäklare, Vänersborg	1943	98
ARVEKLEV, LAGE, Vänersborg	1950	98
ARVEKLEV, LEIF, Vänersborg	1952	96
ARVIDSON, BENGT, Skötare, Vargön	1949	75
ARWIDSSON, GÖSTA, Distriktschef, Hudiksvall	1921	81
* ARWIDSSON, UNO, Expeditionsassistent, Vänersborg	1927	60
* BACK, INGVAR, Rörmontör, Vänersborg	1932	73
* BACK, JAN, Vänersborg	1934	63
BACK, KURT, Pensionär, Vänersborg	1931	93
BACK, ROGER, Fotograf, Vänersborg	1956	83
BARTHOLMES, MICHAEL, Ingenjör, Vänersborg	1957	89
BENGTTSSON, BENGT ÅKE, Distriktschef, Vänersborg	1956	97
* BENGTTSSON, ROLF, Faktor, Vänersborg	1934	76
BENGTTSSON, ROLF, Överläkare, Vänersborg	1939	03
BENTON, GUNNAR, Marknadsanalytiker, Hisings backa	1936	97
BERG, CHRISTIAN, Uddevalla, <i>ständig medlem</i>	1968	68
BERG, LARS, Vänersborg	1945	00
BERG, LARS, Marknadschef, Vargön	1967	02

BERG, LENNART, Vänersborg	1950	94
BERGENHEIM, KLAS, Lund	1970	96
BERGER, ANDRÉAS, Vänersborg <i>ständig medlem</i>	1974	76
* BERGER, GUNNAR, Ingenjör, Vänersborg <i>ledamot beredningsnämnden</i> ...	1943	55
BERGER, MAGNUS, Lund <i>ständig medlem</i>	1967	76
BERGER, MAX, Vänersborg <i>ständig medlem</i>	1970	76
BERGER, NIKLAS, Vänersborg <i>ständig medlem</i>	1973	98
* BERGER, ORVAR, Tandläkare, Vänersborg	1937	72
** BERGMAN, KARL-ERIK, Ingenjör, Nol	1930	48
BERGSTROM, ERLING, Vänersborg	1933	96
BERGSTROM, JOHAN, Vänersborg	1950	80
BERGSTROM, RAGNAR, Vänersborg	1942	80
BERNLING, JOACHIM, Advokat, Vänersborg	1960	99
BERNLING, KARL, Postiljon, Vänersborg	1957	97
BERNLING, OLLE, Advokat, Vänersborg	1922	89
BERNTSON, BERNT, F.stationsinspektör, Vänersborg	1916	82
BERTZÉN, SVEN, Platschef, Vänersborg	1926	84
BILLENGREN, LARS, Köpman, Mellerud	1938	75
BJÖRKKVIST, CARL-MARTIN, f Krim.kommissarie, Vänersborg	1918	85
BJARNELL, KARL ERIK, Lantbrukare, Vänersborg	1918	83
BJÄRUDD, MATS, Halmstad	1945	98
BJÖREND AHL, LARS, Kanslichef, Vänersborg	1945	88
BJÖRKENSTOCK, JAN-OLOF, Munsänk, Nynäshamn	1948	82
BJÖRKLUND, JAN ÅKE, Regiondirektör, Göteborg	1938	00
BJÖRNBERG, MARTIN, Pol.Mag. Vänersborg	1968	94
** BJÖRNBERG, MAURITZ, Kamr., Vänersborg		
<i>Innehavare av gilletts medalj (2002)</i>	1927	54
** BJÖRNBERG, SVEN, Polisman, Vänersborg	1929	54
* BJÖRNBERG, THOMAS, Civilingenjör, Vargön	1953	77
BJÖRNDAHL, GUNNAR, Vara	1939	97
* BJÖRNDAHL, KARL-ERIK, Bokbinderimästare, Vänersborg	1926	60
BLIXT, BENGT, Maskinmästare, Uddevalla	1929	80
BLIXT, PETER, Begravningsentreprenör, Vänersborg	1965	95
BLOM, TOMAS, Vänersborg	1964	98
BLOMGREN, BENGT, Vänersborg	1946	04
BLOMGREN, ERIK, Vänersborg	1973	83
* BLOMGREN, LARS, Kommunallråd, Vänersborg	1941	77
* BLOMGREN, MATS, Vänersborg	1960	77
BLOMQVIST, STEN, Herr, Vargön	1939	94
BOBERG, GUSTAV, Studerande, Vänersborg	1982	87
BOBERG, LARS, Advokat, Vänersborg	1946	92
BOBERG, MARKUS, Studerande, Vänersborg	1972	87
* BODÉN, SIGVARD, Ingenjör, Norsborg, <i>ständig medlem</i>	1923	55
BOHLIN PONTUS, Civ. ing., Huddinge	1968	95
BOMAN, FREDRIK, Civilingenjör, Torslanda	1973	00
BOMAN, GÖRAN, Försäljningschef, Vänersborg <i>ledamot beredningsnämnden</i>	1948	94
BOMAN, MERRIL, Direktör, Stockholm	1953	90
BONDE, MIKAEL, Försäkringstjänsteman, Vänersborg	1966	02

BONDESON, CHRISTER, Hovås	1941	02
BORGLIDEN, INGE, Vänersborg	1936	94
BRATTWALL, JAN, Landstingsdirektör, Vänersborg	1942	91
BRYNGELSSON, STIG, Verkstadsmontör, Vänersborg	1927	91
BRÄNNLUND, FRANK, Vänersborg	1953	03
BÜGLER ULF, Vänersborg	1957	04
BYSTRÖM URBAN, Kriminalvårdare, Vargön	1962	97
* BÄCKSTRÖM, BERTH, Åkeriägare, Vänersborg	1946	67
BÄCKSTRÖM, EMIL, Studerande, Vänersborg	1976	85
* BÄCKSTRÖM, GUNNAR, Åkeriägare, Vänersborg	1932	67
CARLÉN, BENGT, Vänersborg	1947	83
CARLSSON, ALLAN, Frändefors	1940	98
CARLSSON, ENAR, Lärare, Vänersborg	1924	99
CARLSSON, INGE, F.d. Landstingsdirektör, Vänersborg	1929	98
CARLSSON, KENT-MORGAN, Vargön	1959	96
CARLSSON, ROGER, Vargön	1943	96
CARLSSON, THOMAS, Målaremästare, Vänersborg	1957	96
CARLSTRÖM, ROLAND, Vänersborg	1942	96
CEDER, BERNT, Telearbetare, Vänersborg	1933	90
CEDER, LENNART, Stockholm	1928	04
CEDERQUIST, PÅR, Kommunjurist, Vänersborg	1944	99
CLAESSON, STIG, Försäljare, Vänersborg	1926	86
CRANTZ, CURT GÖRAN, Pol.mag, Vänersborg	1958	90
CRONQUIST, TORD, Körsnär, Vänersborg	1927	94
* DAFGÅRD, BENGT, Arbetsl. Vänersborg <i>ständig medlem</i>	1939	50
DAHLBOM, ERIK, Vänersborg	1971	99
DAHLBOM, MATS, Kommunjurist, Vänersborg	1964	02
* DAHLGREN, ARNE, Byrådirektör, Vänersborg	1918	55
DAHLGREN, EBER, Vänersborg	1926	89
DAHLGREN, LEIF, Banktjänsteman, Vänersborg	1945	85
DAHLLÖF, MATS, Vänersborg	1965	67
DANIELSSON, THOMAS, Frändefors	1948	97
DAUNIUS, CARL, Överläkare, Vänersborg	1935	01
DAREFELT, GÖSTA, Vänersborg	1928	01
* DAVIDSSON, BENGT, Verkstadsmontör, Vänersborg	1957	71
* DAVIDSSON, BILT, Bankkamrer, Vänersborg	1938	64
DAVIDSSON, ROLF, Vänersborg	1935	96
DRUFVA, ULF, Vänersborg	1950	97
DUELL, GÖSTA, Försäljare, Vänersborg	1928	01
ECKERWALL, ÅKE, Iloilo	1934	99
EDBERG, PEO, Göteborg	1948	01
* EDVARDSSON, GUNNAR, Vänersborg	1916	71
EILERTSSON, NILS, Åklagare, Vänersborg	1934	02
EK, CARL-GUSTAF, Teknologie doktor, V Frölunda	1958	83
** EK, HARALD, Överstelöjtnant, Varberg	1919	44
** EK, KNUT, Slöjdlärare, Vänersborg		
<i>innehavare av Gilllets medalj (1995)</i>	1924	50
EK, LARS-ANDERS, Teologie kand., Lidköping	1954	83

EKDAHL, PER OLOF, Vänersborg	1946	97
* EKHOLM, GÖRAN, Försäljningschef, Vänersborg	1935	73
EKHOLM, HÅKAN, Frändefors	1951	98
EKHOLM, JOHAN, Studerande, Vänersborg	1963	87
* EKLIND, LARS, Överstelöjtnant, Linköping	1957	74
EKLUND, BO, Lagerchef, Vänersborg	1937	80
EKMAN, GUNNAR, F.d. Rektor, Vänersborg	1928	01
* EKMAN, LARS, Tekniker, Vänersborg	1949	74
* EKSTEDT, THOMAS, Bitr. områdeschef, Råå	1951	65
EKSTRÖM, JOHAN, Vänersborg	1943	80
ELENSTIG, ELOF, Köpman, Vänersborg	1930	75
ELGH, LARS-ERIK, Vänersborg	1947	98
ELIASSON, VERNER, Reservdelschef, Vänersborg	1920	89
ELMQUIST, JOHN-EVERT, Sjukhusdirektör, Vänersborg	1922	89
ELMQVIST, SÖREN, Museitekniker, Vänersborg	1940	75
* ENGLUND, CLAES, Agronom, Lidköping	1943	47
ENGLUND, JAKOB, Uddevalla, <i>ständig medlem</i>	1981	82
* ENGLUND, MAGNUS, Tandläkare, Uddevalla, <i>ständig medlem</i>	1949	49
ENGLUND, NILS-ERIK MAGNUS, Vänersborg, <i>ständig medlem</i>	1966	66
* ENGLUND, NILS TURE, Leg. läkare, Uddevalla	1939	47
ENGLUND, OSKAR, Lidköping, <i>ständig medlem</i>	1983	83
ENGLUND, SAMUEL, Civ.ing. Lidköping, <i>ständig medlem</i>	1977	82
ENGLUND, TEODOR, Lidköping, <i>ständig medlem</i>	1985	85
ENGSTRÖM, PER-ARNE, Försäljare, Vänersborg	1935	85
ENORSON, LARS, Elinstallatör, Vargön	1939	90
* ERICSSON, ANDERS, Tandläkare, Vänersborg, <i>ständig medlem</i>	1944	54
ERICSSON, ANDERS, Ingenjör, Vargön	1941	80
ERICSSON, BENGT, Målaremästare, Hamburgsund	1930	99
ERICSSON, BOO, Fritidspedagog, Skövde	1939	02
ERIKSSON, EVERT, Vänersborg	1930	04
* ERICSSON, GUNNAR, V., Portvakt, Vänersborg	1918	66
ERIKSSON, HENRIK, Järfälla	1964	97
ERIKSSON, INGE, Vänersborg	1946	96
ERIKSSON, JOHAN, Trollhättan	1973	93
ERIKSSON, JOHN, Kapten, Vänersborg	1929	98
ERICSSON, JOHAN F., M.B.A., Vänersborg	1966	66
* ERICSSON, JOHN-OLOF, Tandläkare, Vänersborg		
<i>ständig medlem, Gillevård. Innehavare av gilletts medalj (2000)</i>	1939	54
ERIKSSON, KARL-ERIK, Fd Järnvägsexpeditör, Vänersborg	1928	94
ERICSON, LEIF, Vargön	1939	02
ERIKSSON, MATS, Kammaråklagare, Sävedalen	1967	99
ERICSSON, MICHAEL, Vänersborg	1969	02
* ERIKSSON, PER OLOF, Inspektör, Vänersborg	1932	64
ERIKSSON, RONNY, Vänersborg	1938	88
ERIKSSON, RUNE, Uddevalla	1936	02
ERIKSSON SVEN-INGVAR, Vänersborg, f.d. kommunalråd	1940	92
ERICSON, TOMMY, Urnakare, Vänersborg	1946	04
* ERIKSSON, ÅKE, Frisörmästare, Vänersborg	1921	58

ERIKSSON, ÅKE, Tekniker, Vänersborg	1925	98
ERIXON, DOUGLAS, Frändefors,	1941	97
ERIXON, LEIF, Frisörmästare, Vänersborg	1929	93
ERLANDSSON BERTIL, Direktör, Uppsala	1923	88
* ERLANDSSON, KURT, Ingenjör, Vänersborg	1925	70
FAGER, JAN, Direktör, Vänersborg	1940	90
FAGERSTRÖM, BO, Helsingborg	1942	04
FAGERSTRÖM, MAGNUS, Landvetter	1966	89
FAGERSTRÖM, ÅKE, Musiklärare, Vänersborg	1939	98
FALK, CLAS, Arbetsledare, Vänersborg	1970	97
FALK, LEIF, Montör, Vänersborg	1935	83
* FALK, ÅKE, Åkeriägare, Vänersborg	1942	66
FAST, GUNNAR, Major, Boden	1948	83
* FASTH, SIXTEN, Fotograf, Vänersborg	1926	74
FERM, RUNE, Kriminalassistent, Vänersborg	1929	84
FILIPSON, GÖRAN, Avdelningschef, Vänersborg	1947	94
FLINK, BENGT, V Frölunda	1936	85
FLOBERG, TOMMY, Skyddsförare, Vänersborg	1961	94
* FOCK, KARL-GÖRAN, Stud. Göteborg	1953	77
FORSANDER, LARS-ERIK, Bankdirektör, Billdal	1934	84
FORSHALL, LEIF, Spånga	1942	02
FRANZÉN, INGE, Vänersborg		03
FREDMAN, EGON, Vänersborg	1929	90
FREDMAN, MARTIN, Polisman, Göteborg	1970	83
* FREDMAN, SUNE, Verkmästare, Vänersborg	1940	68
* FREDRIKSSON, MATS, Köpman, Göteborg	1922	76
FRIBERG, HANS, Reklamman, Kolbäck	1956	94
* FRIBERG, CARL AXEL, Reservdelsman, Uddevalla	1923	69
FRIBERG, SAM, Säljledare, Göteborg	1956	94
* FRIBERG, SVEN-OLOF, Sjukhusdirektör, Uddevalla	1916	71
FRICK, LARS H, Kanslichef, Borgholm	1945	98
* FRISK, KENT, Postiljon, Vänersborg	1945	67
* FRÄNDEGÅRD, BENGT-OLOF, Ingenjör, Vänersborg	1927	67
* FRÄNDEGÅRD, SVEN AXEL, Byrådirektör, Huskvarna	1922	67
FURBO, MATTIAS, Vänersborg	1972	94
FURBO, STURE, Adjunkt, Vänersborg	1944	87
* FÄLLING, HARRY, Televerksarbetare, Vänersborg	1939	71
GADD, ROLF, Uddevalla	1930	02
GELANG, PELLE, Civilingenjör, Vänersborg	1945	99
* GILLBERG, ROLF, Köpman, Vänersborg	1939	77
GILLBERG, ROLF, Värmetekniker, Vänersborg	1936	90
* GILLBERG, ÅKE, Förste expeditionsvakt, Vänersborg	1920	55
†* GRANAT STELLAN, Antikvarie, Uddevalla <i>innehavare av gilletts medalj (1998)</i>	1948	77
GRANLUND, KURT, Ekonomichef, Trollhättan	1938	94
GRANQVIST, KJELL, Vargön	1932	97
GRANQVIST, TORE, Verkstadsägare, Vargön	1948	91
GRANSTRÖM, LARS, Kylmontör, Vänersborg	1963	99

GRAUMANN, GUNNAR, Lund	1933	93
* GRÖNBERG, MATTIAS, Civilingenjör, Bromma	1932	60
GRÖNROS, BERNT, Vänersborg	1963	99
* GULZ, LENNART, Adjunkt, Vänersborg	1939	54
GUSTAFSSON, DAN, Socionom, Vänersborg	1947	02
* GUSTAFSSON, EVERT, Sjukvårdare, Vänersborg	1937	77
GUSTAFSSON, INGVAR, Ingenjör, Uddevalla	1926	90
GUSTAFSSON, JAN-OLOF, Vänersborg	1947	94
GUSTAVSSON, JOHAN, Civ. ekonom, Vänersborg	1961	99
GUSTAVSSON, LARS-ÅKE, Herr, Frändefors	1958	92
* GUSTAFSSON, KENT, Mättningsbiträde, Vänersborg	1944	71
GUSTAVSSON, LENNART, Vargön	1929	99
* GUSTAFSSON, PAUL, Frändefors	1935	66
GUSTAFSSON, ROLAND, Sjukvårdare, Vänersborg	1930	88
GUSTAVSSON, SONNY, Vargön	1946	03
* GUSTAFSSON, SUNE, Bagaremästare, Vänersborg	1918	55
GUSTAVSSON, YNGVE, Herr, Vänersborg	1936	92
GUSTAFSSON, ÅKE, Överläkare, Alingsås	1937	90
GYRULF, NILS, Direktör, Vänersborg	1919	82
GÅRDEHALL, LARS, Polisinspektör, Vänersborg	1945	97
GÅRDEHALL, PER, Studerande, Vänersborg	1978	99
GÖTHBERG, REINHOLD, Uddevalla	1920	94
HAGBERG, GILLIS, Kommunalarbetare, Vänersborg	1932	96
HAGBERG, GUNNAR, Vänersborg	1926	94
* HAGBORG, GÖRAN, Redovisningskonsult, Vänersborg		
<i>ständig medlem. Kassafogde. Innehavare av gilletts medalj (2000)</i>	1941	53
* HAGLIND, STURE, Gymnastikdirektör, Skövde	1946	68
HAGLUND, KENT, Direktör, Trollhättan	1944	87
HAGSTEDT, LENNART, Vänersborg	1926	93
HAGSTEDT, SVEN-OLOF, Vänersborg	1941	82
HALL, SVEN-ERIK, Vänersborg	1944	94
HALLBERG, LEIF, Vänersborg	1948	96
HALLBERG, WILLARD, Typograf, Vänersborg	1931	86
HALLQVIST, ANDERS, Lantmästare, Vänersborg	1954	94
* HALLQVIST, ANDERS, Veterinärassistent, Vänersborg	1945	76
* HALLQVIST, ARNE, Agronom, Vänersborg	1917	67
HALLQVIST, INGVAR, Vänersborg	1954	01
HALLQVIST, TOMAS, Lab.assistent, Vänersborg	1951	84
HAMMARSTEDT, JÖRGEN, Polisass, Göteborg	1966	83
HANSSON, H O, LENNART, Personalman, Vänersborg	1947	96
HANSSON, JAN ERIK, Vänersborg	1950	02
HANSSON, LARS, Herr, Vänersborg	1965	92
* HANSSON, LEIF, Bandhagen	1929	79
HANSSON, LENNART, Fastighetsmäklare, Vänersborg	1932	84
HANSSON, TOMMY, Musikproducent, Vänersborg	1952	04
* HARLITZ, GUNNAR, sjöing., Vänersborg, <i>ständig medlem</i>	1940	64
* HARLITZ, LENNART, Ingenjör, Vänersborg	1943	64
HARRING, TORD, Hönö	1940	95

HASSELHOLM, CURT, Typograf, Vänersborg	1929	82
HASELLIND, INGEMAR, Tekniker, Vänersborg	1938	93
* HASSELIND, KAJ, Ingenjör, Vargön	1945	76
HASSLUNG, LENNART, Herr, Vänersborg	1938	85
HASSLÖF, J-O, RUNE, Kungälv	1929	83
†* HEDBERG, FRANK, Vargön	1935	79
HEDELIN, STEN, Arkitekt Vänersborg	1950	97
* HEDÉN LASSE, Borås	1934	57
* HEDLUND, STIG, Tekniker, Vänersborg	1941	95
* HEDQUIST, PER, Byråassistent, Vänersborg	1943	76
HEIDENGÅRDH, KLEIFT, Förvaltare, Frändefors	1949	96
HELLBERG, INGVAR, Herr, Vänersborg	1957	92
HELLGREN, CHRISTER, Representant, Vänersborg	1924	90
* HELLMAN, ANDERS, Vänersborg	1955	73
* HELLSTRÖM, ARNE, Köpman, Vänersborg	1930	64
HENRIKSSON, LARS ERIK, Vänersborg	1957	81
HERENTZ, CHRISTOFFER, Stud. Vänersborg	1968	94
HERMANSSON, JAN, Teol.dr., Lund	1949	91
HERRMANN, GERHART, Folkskollärare, Lysekil	1931	82
* HERTZ, ARNE, Ingenjör, Trollhättan	1939	79
HESSELHOLDT, PÄR-ANDERS, Vänersborg, <i>ständig medlem</i>	1962	84
HJALMARSSON, GUNNAR, Aukt. Revisor Vänersborg	1957	97
* HJELM, STIG, Reprofotograf, Vänersborg	1927	76
HOFLING, OSCAR, Vänersborg, <i>ständig medlem</i>	1996	96
HOFLING, ERIK, Vänersborg, <i>ständig medlem</i>	2000	00
HOLM, JAN OLOV, Brålanda	1940	04
HOLM, LARS-ERIK, Vägtekniker, Vargön	1944	82
HOLMQVIST, EVERT, Vänersborg	1937	83
HORSTER, KNUT, Verkmästare, Vänersborg	1920	75
HURTIG, BENGT MAGNUS, Katrineholm	1953	66
** HURTIG, ERNST-MAGNUS, Elektriker, Vänersborg	1923	53
HÅKANSSON, STEN, VD, Mellerud	1945	92
HÅRD, ÅKE, Malmö	1923	01
* HÄGNEFORS, ERNST, Överstelöjtnant, Uddevalla	1921	77
HÖGBERG, JERKER, Vänersborg	1951	02
HÖGBERG, LUDVIG, Vänersborg	1925	95
* HÖGBERG, PER, Direktör, Uddevalla	1922	64
* HÖGBERG, STIG, Ingenjör, Onsala	1944	77
HÖGSTRÖM, STIG, Plåtslagare, Vänersborg	1926	95
* HÖGZELL, LENNART, Företagsekonom, Bromma	1934	61
** IDEBERG, GUNNAR, Aukt. revisor, Karlstad	1932	53
IDEBERG, ROLF, Doktor, Uddevalla	1936	94
INGVALD, BO, Brandman, Vänersborg	1965	01
ISACSSON, HENNING, Ingeniör, Vänersborg	1932	97
ISACSSON, JÖRGEN, Banktjänsteman, Vänersborg	1964	97
IVARSSON, KARL INGVAR, Ingenjör, Vänersborg	1941	85
* JACOBSSON, ARNE, Personalkonsulent, Trollhättan	1920	70
* JACOBSSON, GERT, Mättningsförmän, Vänersborg	1939	70

JACOBSSON, MIKAEL, Göteborg	1966	76
* JACOBSSON, ROLF, Redovisningskonsult, Vänersborg	1936	59
JACOBSSON, SVEN, Agronom, Vänersborg	1933	94
* JANSON, LARS, Gymnastikdirektör, Falkenberg	1938	66
JANSSON, GUNNAR, Managing director, Växjö	1935	01
JANSSON, STIG, Ingenjör, Frändefors	1946	99
* JARHED, GUNNAR, Banktjänsteman, Vänersborg	1947	78
JEGERFALK, BO, Studierektor, Vänersborg	1927	89
JENGARD, AGNE, Herr, Vänersborg	1945	85
JENHALL, EVERT, Ingenjör, Vargön	1938	03
JENHALL, ROBERT, Vargön	1963	02
** JENNISCHE, BENGT, Överläkare, Vänersborg	1913	30
* JENNISCHE, MATS, Agronom, Möklinta, <i>ständig medlem</i>	1941	64
* JENNISCHE, PER, Fil.dr., Uppsala, <i>ständig medlem</i>	1943	64
* JENNISCHE, ÅKE, Socionom, Julita, <i>ständig medlem</i>	1947	64
* JOACHIMSSON, ERLING, Civilingenjör, Torslanda	1950	77
JODLOVSKY, CONSTANTIN, Direktör, Vänersborg	1940	99
* JOELSSON, LARS, Civilingenjör, Bromma, <i>ständig medlem</i>	1954	76
* JOELSSON, RUNE, Driftsverkm., Vänersborg, <i>ständig medlem</i>	1927	76
JOHANSSON, BENGT, Konstnär, Glommen	1941	98
JOHANSSON, BENGT, Vargön	1945	96
JOHANSSON, BENGT, K.Å, Ambassadör, Stockholm	1937	97
JOHANSSON, BENGT, Vänersborg	1937	03
JOHANSSON, BJÖRN, Göteborg	1963	93
JOHANSSON, BO, Vänersborg, <i>ständig medlem</i>	1959	76
JOHANSSON, BO, Förs. tjänsteman	1939	96
JOHANSSON, CASPER, Vänersborg, <i>ständig medlem</i>	1976	76
JOHANSSON, CONNY, Distriktschef, Vänersborg	1950	94
JOHANSSON, GERHARD, Officer, Sätenäs	1970	80
* JOHANSSON, GUNNAR, Boktryckare, Vänersborg	1946	66
JOHANSSON, GUNNAR, Vänersborg	1933	98
JOHANSSON, GUNNAR, Trollhättan	1931	93
JOHANSSON, GÖSTA, Ekonomichef, Vänersborg	1935	83
JOHANSSON, HELMER, Kommunalarbetare, Vänersborg	1925	82
JOHANSSON, HÅKAN, Fastighetsmäklare, Vänersborg	1947	92
* JOHANSSON, INGEMAR, Konditor, Vänersborg	1928	65
* JOHANSSON, INGVAR, Byggnadsnickare, Vänersborg	1918	55
JOHANSSON, INGVAR, Kommundirektör, Vänersborg	1937	92
* JOHANSSON, JAN, Åkeriägare, Vänersborg	1937	76
JOHANSSON, CHRISTER, Direktör, Trollhättan	1947	04
** JOHANSSON, KARL-ERIK, Typograf, Vänersborg	1927	53
JOHANSSON, KARL-GUSTAF, Vänersborg	1937	86
JOHANSSON, KENNETH, Mättningsbiträde, Vänersborg	1939	95
JOHANSSON, KENT, Vänersborg	1955	95
JOHANSSON, KURT, Köpman, Vänersborg	1944	96
JOHANSSON, LARS, Byggnadsnickare, Vänersborg	1934	86
JOHANSSON, LARS ERIK, Vänersborg	1936	96
JOHANSSON, LARS-ERIK, Vänersborg	1930	99

	JOHANSSON, LEIF, Vänersborg, <i>ständig medlem</i>	1962	76
	JOHANSSON, LENNART, Byrådirektör, Vargön	1942	82
*	JOHANSSON, LENNART, Grävmaskinist, Vänersborg	1942	72
	JOHANSSON, LENNART, Vänersborg	1936	04
	JOHANSSON, PETER, 1:e Antikvarie, Vänersborg <i>ledamot beredningsnämnden</i>	1963	90
	JOHANSSON, PONTUS, Sjöing, Vänersborg, <i>ständig medlem</i>	1973	76
	JOHANSSON, RICKARD, Officer, Stockholm	1966	80
	JOHANSSON, ROGER, Försäkr. tjänsteman, Vänersborg	1952	02
	JOHANSSON, ROY, Projektledare, Vänersborg	1943	97
*	JOHANSSON, RUNE, Reservdelnsman, Vänersborg	1944	76
	JOHANSSON, STIG-ARNE, Vargön	1921	03
	JOHANSSON, STURE, Vänersborg	1937	99
	JOHANSSON, SUNE, Arkitekt, Brotby	1943	03
*	JOHANSSON, SVEN, Telearbetare, Vänersborg	1937	59
	JOHANSSON, SVEN, Trafikförmän, Vänersborg	1926	89
	JOHANSSON, SVEN-OLOF	1950	99
	JOHANSSON, SÖREN, Snickare, Vänersborg	1940	98
	JOHANSSON, TAGE INGVAR, Vänersborg	1932	01
*	JOHANSSON, THOMAS, Reservdelnsman, Vänersborg	1957	76
	JOHANSSON, TOMMY, Vänersborg	1952	99
	JOHANSSON, ÅKE, Vänersborg	1930	04
	JOHNSON ARVID, Vargön	1938	98
	JOHNSON, ULF, Vargön	1962	98
*	JONASSON, EVERT, Aukt.revisor, Göteborg	1917	78
**	JONSSON, BENGT, R., Professor, Solna	1930	54
	JONSSON, BERTIL, Vänersborg	1934	88
	JONSSON, BROR, Målare, Vargön	1920	91
	JONSON, GUNNAR, O., Uddevalla	1931	82
	JONSSON, LEIF, Personalchef, Göteborg	1952	96
†	JONSSON, TAGE, 1:e Postiljon, Vänersborg	1918	80
	JOSEFSON, FREDRICK, Vargön	1973	85
	JOSEFSSON, JOHN, Teletekniker, Vänersborg	1964	98
	JOSEFSSON, KENT, Vänersborg	1945	01
	JOSEFSSON, LARS OLOF, Vänersborg	1939	00
	JOSEFSSON, LENNART, Ekonomisekr, Vänersborg	1948	75
	JOSEFSSON PER-AXEL, Teletekniker, Vänersborg	1941	95
	JOSEFSSON, THOMAS, Vargön	1966	99
	JOSEFSSON, TOBIAS, Vänersborg	1972	94
*	JÄTBY, RUNE, Skorstensfejaremästare, Vänersborg	1931	76
	JÄRPLER, LENNART, Vänersborg	1947	83
	JÄRPVIK, CURT, Enhetschef, Vänersborg	1946	95
	JÄRPVIK, DANIEL, Vänersborg	1977	97
	JÖRGENSSON, GUNNAR, Vänersborg	1960	04
	KAAGE, BENGT, Överläkare, Vänersborg	1932	91
	KANNESTEN, RUNE, Länsråd, Vänersborg	1919	82
	KARLSSON, BERNT, Yrkeslärare, V. Frölunda	1941	80
	CARLSSON, BERNT, F.d. Driftschef, Vänersborg	1938	04
*	CARLSSON, BERTIL, Annonnskons, Vänersborg <i>ständig medlem</i>	1944	47

KARLSSON, EDUR, Stigtomta	1932	97
CARLSSON, ERIC, Förrädsarbetare, Vänersborg	1915	75
KARLSSON, ERIK, Sjökapten Vänersborg	1932	96
KARLSSON, GÖSTA	1926	99
KARLSSON, HERMAN, Fotograf, Vänersborg	1942	84
* CARLSSON, INGVAR, Avd. förest, Vänersborg	1924	69
* CARLSSON, CARL-OTTO, Spedit, Göteborg <i>ständig medlem</i>	1939	47
KARLSSON-BERNDTSSON, KENT, Spanien	1940	97
CARLSSON, KENTH, Ingenjör, Vänersborg	1952	60
KARLSSON, KENT, Kriminalkommissare, Trollhättan	1944	02
KARLSSON, KJELL-ANDERS, Typograf, Vänersborg	1958	82
KARLSSON, LARS, Planing., Trollhättan	1936	04
KARLSSON, LEIF, Vänersborg	1952	98
CARLSSON, LENNART, Mölndal <i>ständig medlem</i>	1946	47
KARLSSON, LENNART, Grävmaskinist, Vargön	1955	93
KARLSSON, LENNART, Konditor, Vänersborg	1927	90
KARLSSON, MARTIN, Studerande, Vänersborg <i>ständig medlem</i>	1976	87
KARLSSON, PETER, Vänersborg	1963	01
KARLSSON, PER AXEL, Verkst.montör, Vänersborg	1925	85
* CARLSSON, STIG, Smögen	1936	77
KARLSSON, SVEN, 1:e postilj., Vänersborg	1926	85
KARLSSON, SÖREN, Direktör, Vänersborg	1959	98
KARLSSON, TAGE, Vänersborg	1926	99
* CARLSSON, UNO, Åkeriägare, Vänersborg	1926	67
KIHLSTEN, CLAES-GÖRAN, Banktjänsteman, Vänersborg	1947	93
* KIHLLSTRÖM, LARS GÖRAN, Banktjänsteman, Frändefors	1936	65
* KJELLSSON, DAN, Vänersborg	1941	74
KJELLSSON, JOHAN, Vänersborg	1975	97
KJELLSSON, MICHAEL, Vänersborg	1962	95
* KJELLSSON, UNO, Direktör, Vänersborg	1944	74
KNUTSSON, BO, Pol.mag. Vänersborg	1945	90
KNUTSSON, FREDRIK, Göteborg	1980	02
* KNUTSSON, LEIF, Personaltjänsteman, Arvika	1934	64
KORITZ PETER, Läkare, Vänersborg	1939	02
KORSE, KARL-GERHARD, Fil.lic., Vänersborg	1934	85
* KORSE, YNGVE, Ingenjör, Vänersborg	1913	74
KRATZ, HANSÅKE, Resebyråchef, Vänersborg	1948	93
KRISTENSSON, LENNART, Ingenjör, Vänersborg	1932	99
KÄRVLING, ARNE, Redaktör, Vänersborg	1926	82
KÄRVLING, URBAN, Journalist, Herrljunga	1957	85
LANDGREN, HENRIK, Stud. Vänersborg	1987	95
* LARSSON, ALF, Stationsmästare, Göteborg	1939	77
LARSSON, ALVAR, Direktör, Vänersborg	1943	03
LARSSON, ANDERS, Spånga <i>ständig medlem</i>	1963	63
LARSSON, ARNE, Ingenjör	1943	95
LARSSON, BERTIL, Sjöman, Vänersborg	1942	81
LARSSON, BÖRJE, Grafiker, Vänersborg	1948	95
LARSSON, BJÖRN, Vänersborg	1975	97

LARSSON, DAVID, Vänersborg <i>ständig medlem</i>	1998	98
* LARSSON, GÖSTA, Civilingenjör, Stockholm <i>ständig medlem</i>	1936	55
* LARSSON, GÖTE, Posttjänsteman, Göteborg	1944	66
LARSSON, INGEMAR, Civ. ing., Vänersborg	1955	96
LARSSON, INGEMAR, Plåtslagare, Huskvarna		89
LARSSON, JAN-OLOF, Åkeriägare, Vänersborg	1946	03
LARSSON, JOHAN, Vänersborg <i>ständig medlem</i>	1966	66
* LARSSON, LARS, Revisor, Hisings-Backa	1943	68
* LARSSON, LARS, Elektriker, Trollhättan	1914	74
LARSSON, LEIF, Vänersborg	1948	96
LARSSON, LEIF, AV-chef	1947	01
LARSSON, MATS, Vänersborg	1947	94
LARSSON, OLA, Verkstadschef, Frändefors	1965	03
LARSSON, PER ARNE, Vänersborg	1953	00
* LARSSON ROLF, Underinspektör, Skärholmen <i>ständig medlem</i>	1924	56
LARSSON, S ANDERS, Kommunalråd, Vänersborg	1951	94
* LARSSON, STIG, Direktör, Vänersborg, <i>1:e Älderman</i> <i>Innehavare av gillets medalj (1990)</i>	1935	57
* LARSSON, SVEN, A, Butiksbiträde, Vänersborg	1929	70
LARSSON, SVEN AXEL, Säljare, Göteborg	1932	87
LARSSON, SVEN-ÅKE, Hammchef, Vänersborg	1947	95
LARSSON, TORSTEN, Vänersborg	1931	95
* LARSSON, YNGVE, Montör, Vänersborg	1927	77
* LARSSON, ÅKE, Vänersborg	1944	77
LAUDON, ANDERS, F.d. Skolläkare, Vänersborg	1932	01
LAURELL, GUNNAR, Ingenjör, Vänersborg	1920	85
LEVÁN, OLOF, Ingenjör, Trollhättan	1924	93
LIDÉN, JAN-GUNNAR, Vänersborg	1948	95
* LIND, HÅKAN, Jur.kand., Vänersborg <i>Ersättare i styrelsen</i>	1948	54
LIND, JESPER, Vänersborg	1975	83
* LIND, LARS, Civilingenjör, Lerum	1944	50
LINDAHL, HANS OLOF, Vänersborg	1953	00
* LINDBERG, ANDERS, Bankdirektör, Upplands Väsby	1938	66
* LINDBERG, BENGT ARNE, Verkstadsarbetare, Vargön	1949	66
* LINDBERG, CARL-AXEL, Ingenjör, Onsala	1944	65
LINDBERG, JAN, INGE, Ingenjör, Ludvika	1954	83
LINDBERG, JOAKIM, Vargön	1979	88
LINDBLOM, HANS, Vänersborg	1935	02
LINDÉN, ARNE, Ingenjör, Halmstad	1939	86
LINDÉN, LARS, Civilingenjör, Vargön <i>ständig medlem</i>	1954	75
* LINDÉN, ROLF, Ingenjör, Skärholmen <i>ständig medlem</i>	1927	62
LINDENCRONA, CARL-AXEL, Major, Ängelholm	1916	88
LINDEROTH, LARS, Direktör, Vänersborg	1926	94
LINDGREN, ARVID, Vänersborg	1985	85
* LINDGREN, KARL ENAR, Direktör, Vänersborg	1921	65
* LINDH, LENNART, Posttjänsteman, Vänersborg	1930	57
* LINDHÉ, RUNE, Representant, Vänersborg	1923	77
* LINDQVIST, ARNE, Filare, Vänersborg	1921	(57) 74

LINDQVIST, LARSERIK f.d. Kommundirektör	1925	01
LINDSKOG, HANS, Byråchef, Vänersborg	1940	94
* LINDSTRÖM, LENNART, Rektor, Sandviken	1918	63
LINNARSSON, JÖRGEN, Ekonomiansvarig	1948	97
LINNARSSON, LENNART, Vargön	1952	98
* LISS, PER ARNE, Vänersborg	1940	67
LIVÉN, EJE, f.d. förste länsassessor, Vänersborg	1931	96
LJUNG, INGEMAR, Vänersborg	1966	94
LJUNGGREN, LARS GÖRAN, Inspektör, Frändefors	1946	98
LJUNGSTRÖMER, ADAM, Vänersborg	1986	02
LJUNGSTRÖMER, ANTON, Vänersborg	1989	02
LJUNGSTRÖMER, ARNE, Glasmästare, Vänersborg	1951	95
LJUNGSTRÖMER, RUNE, Vänersborg	1948	95
LOHEDEN, KARL GUSTAV, Vänersborg	1925	95
LOHM, SÖREN, Kranmaskinist, Vänersborg	1942	93
LUNDBERG, GUNNAR, Vägmästare, Vänersborg	1955	02
LUNDBLAD, ROLF, Vänersborg	1926	89
LUNDBORG, ANDERS, Studerande, Vänersborg	1994	01
* LUNDBORG, BO, Operasångare, Haninge	1932	66
* LUNDBORG, ERIC, Köpman <i>ständig medlem ledamot beredningsnämnden</i>	1957	66
LUNDBORG, GUSTAV, Studerande, Vänersborg	1987	01
LUNDBORG, HÅKAN, Vänersborg	1956	73
* LUNDBORG, JAN, Vänersborg	1952	73
LUNDBORG, NIKLAS, Studerande, Vänersborg	1989	01
** LUNDBORG, STEN; Köpman Vänersborg	1925	42
* LUNDBÄCK, BENGT, Dialystekniker, Vänersborg	1941	67
LUNDBÄCK, JONAS, Växjö	1975	80
LUNDGREN, STEN ÅKE, Bilhandlare, Frändefors	1954	02
LUNDGREN, ÅKE, Kriminalinspektör, Södertälje	1946	88
LUNDH, GUNNAR, Polismästare, Vänersborg	1935	94
** LUNDIN, IVAR, Avsynare, Vänersborg		
<i>Innehavare av Gilllets medalj (1995)</i>	1919	52
* LUNDIN, JAN, Vänersborg	1936	69
LUNDIN, PER, Affärsbiträde, Vänersborg	1953	55
LUNDQVIST, ULF, Banktjänsteman, Vänersborg	1946	93
LUNDSTRÖM, HERBERT, Länsveterinär, Vänersborg	1936	89
* LUNDAVIK, MAGNUSSON, ULF, Tandläkare, Källby	1926	64
* LÅNG, BÖRJE, Kurator, Trollhättan	1933	76
LÅNG, KENT, Bankdirektör, Vargön	1940	80
LÅNG, OWE, Revisor, Vargön	1963	97
LÅNG, STIG-ARNE, Konsult, Norrköping	1953	85
LÖFGREN, BENGT, Bagerikonditor, Vänersborg	1938	97
LÖFGREN, JERKER, Läkare, Vänersborg	1943	02
LÖFQUIST, GÖRAN, fd. Ekonimichef, Vargön	1938	03
LÖNNEHAG, HENRY, fd. Krim.kommissarie, Vänersborg	1918	84
LÖVBERG, THORE, fd. chefsåklagare, Vänersborg	1925	91
MAC DONALD, HANS, Trollhättan	1941	04
MAC DONALD, LENNART, Trollhättan	1936	99

** MAGNUSSON, ARNE, Direktör, Essen, Tyskland	1913	49
* MAGNUSSON, DICK, Vänersborg	1943	72
* MAGNUSSON, NILS, Folkskollärare, Ljungskile	1940	65
MALCOLM, KARL-ERIC, Redaktör, Vänersborg	1928	80
MALM, GÖTE, Vänersborg	1921	96
MALMBERG, NILS, Studerande, Vänersborg	1990	01
MALMBERG, RUNE, Vänersborg	1943	99
MARKLUND, BERTIL, Överläkare, Vänersborg	1945	80
* MELIN, GEORG, Försäljningschef, Vänersborg	1922	70
** MILLING, THORE, Flygtekniker, Vänersborg	1924	52
** MOLLBERG, RUNE, Annonsskonsulent, Vänersborg	1925	54
MOLNIT, PER, Arkitekt, Vänersborg	1919	75
MOSSBERG, BERTIL, Herr, Uddevalla	1937	85
MOSSBERG, LEIF, Arbetsledare, Vänersborg	1931	90
MÅRTENSSON, ARNE, Bankdirektör, Stockholm	1951	87
MÅRTENSSON, BERNT, Ekonomidirektör, Skövde	1958	95
NIDSJÖ, JAN-ERIC, Vänersborg	1935	99
NIKLASSON, JAN, Vänersborg	1964	83
NILSSON, BERNT, Vänersborg	1948	99
NILSSON, BO, Bankkamrer, Hisings-Kärra	1944	83
NILSSON, BÖRJE, Kungsbacka	1946	01
NILSSON, HANS, Kinna	1923	88
NILSSON, HOLGER, Hantv.förest. Vänersborg	1913	83
NILSSON, JAN-ERIK, Fordonsmek. Vänersborg	1954	94
* NILSSON, CARL-ERIK, Vänersborg	1920	66
NILSSON, GÖRAN, Vänersborg	1931	02
NILSSON, LARS, Frändefors	1946	99
NILSSON, LENNART, Herr, Haninge	1943	92
NILSSON, NILS, Brälånda	1935	96
* NILSSON, PER-AXEL, Överskötare, Vänersborg	1923	78
NILSSON, PER GÖSTA, Bokbindarmästare, Värnamo	1925	80
NILSSON, PER OLOF, Vänersborg	1961	03
NILSSON, PETER, Kontorist, Vänersborg	1971	97
NILSSON, RAGNAR, Ingenjör, Vargön	1926	89
* NILSSON, SUNE, Brunnaborrare, Vänersborg	1923	58
NILSSON, SÖREN, Vänersborg	1938	98
NISSON, PETER, 1:e antikvarie, Vänersborg	1947	81
NOAKSSON, LENNART, Frankrike	1925	02
NORDGREN, KENT ALLER, Ingenjör, Vänersborg	1937	81
NORDQUIST, HANS, Vänersborg	1925	95
* NORDQVIST, YNGVE, Direktör, V. Frölunda	1930	77
NORLIN, BERNDT-OLOF, Vänersborg	1942	97
NORRMAN, TOMMY, Posttjänsteman, Vänersborg	1944	90
NYBERG, ROLF	1931	99
NYLÉN, TORE, Civilingenjör, Lidköping	1935	89
NYMAN, SVEN, Ingenjör, Vänersborg	1922	89
* NYSTRÖM, KARL FREDRIK, Ingenjör, Vänersborg	1928	58
NYSTRÖM, ULF, Smältv. arbetare	1967	95

* ODELIUS, ERIK, Snickare, Vänersborg, <i>ständig medlem</i>	1934	79
* ODELIUS, SVEN ERIK, Vänersborg, <i>ständig medlem</i>	1957	79
OLAUSSEN, GÖRAN, Trollhättan	1938	99
OLSEN, POUL, Frisörmästare, Vänersborg	1938	91
* OLSSON, BERTIL, Vaktmästare, Vänersborg	1921	60
OLSSON, BJÖRN, Vänersborg	1939	04
OLSSON, CHRISTER, V. Montör, Vänersborg	1956	83
** OLSSON, FOLKE, Tekniker, Vänersborg	1929	48
OLSSON, GERT, Arkitekt, Vänersborg	1933	89
* OLSSON, GUSTAF, Tekn.lärare, Vänersborg <i>ständig medlem</i>	1918	72
OLSSON, LARS, Rörmontör, Vänersborg	1935	75
* OLSSON, LENNART, Ingenjör, Vänersborg	1928	78
* OLSSON, ROLF, Företagsekonom, Vänersborg	1949	72
OLSSON, ÅKE, Köpman, Vänersborg	1945	83
* OLZON, AXEL, Överläkare, Vänersborg	1919	74
OREHULT, GÖRAN, Ingenjör, Vänersborg	1937	88
PAJUSI, ARWO, Antikvarie, Kalmar	1945	99
PALM, STIG-LENNART, Ingenjör, Linköping	1930	82
* PALMSTRÖM, ALLAN, Lärare, V:a Frölunda <i>ständig medlem</i>	1933	76
PATRIKSSON, ANDERS, Ingenjör, Vargön	1960	85
PATRIKSSON, HENRIK, Ingenjör, Vänersborg	1965	85
PATRIKSSON, HÅKAN, Företagsekonsult, Vänersborg	1946	94
PATRIKSSON, MAGNUS, Kammarrättsassessor, Jönköping	1965	85
* PATRIKSSON, RUNE, Köpman, Vänersborg	1937	65
PAULSSON, ÅKE, Trollhättan	1946	97
PERMVALL, OSKAR, Civilingenjör, Älvsjö	1957	88
PERNKLEV, RONNIE, Vänersborg	1937	02
PERSSON, FREDRIK, Vänersborg	1978	02
PERSSON, HANS OLOF, Studerande, Vänersborg	1974	90
PERSSON, JONNY, Fastighetsmäklare, Vänersborg	1948	95
PERSSON, RICHARD, Direktör, Vänersborg	1937	02
PERSSON, STIG, Direktör, Vänersborg	1940	04
* PERSSON, SVEN-OLOF, Vänersborg	1925	77
* PETERSON, CHRISTER, Kommunalarbetare, Vänersborg	1943	71
PETERSSON, EDGAR, Vänersborg	1919	80
PETERSON, ERNST, F.d. Finanschef, Vänersborg	1931	98
PETTERSSON, BJÖRN, Elektriker, Vänersborg	1962	92
* PETERSSON, OLOF, Montör, Vänersborg	1923	77
PETERSON, SVEN GUNNAR, Polisman, Vänersborg		
<i>Innehavare av gilletts medalj (1992)</i>	1925	81
PETTERSSON, INGEMAR, Vänersborg	1950	99
PETTERSSON, KARL AXEL, Västra Frölunda	1939	95
PETTERSSON, NILS ÅKE, Vänersborg	1941	94
PETTERSSON, OLOF, Förmän, Vargön	1919	93
PETTERSSON, TOMMY, Grästorps	1957	96
PRINS, EDDIE, Frisör, Vänersborg	1971	94
PRINS, SETH, Frisör, Vänersborg	1947	94
** PÅRUD, NILS, Universitetslektor, <i>ständig medlem</i>		

<i>Innehavare av gilletts medalj (1980)</i>	1923	52
QUENTZER, BERTIL, Lektor, Vänersborg	1935	98
* RAHM, GUNNAR, Apotekare, Göteborg	1929	66
* RAMNEMYR, BJÖRN, Mätningstekniker, Vänersborg	1943	72
** RANER, LENNART, Köpman, Uddevalla	1919	53
RAPP, ALFRED, Sjukhemsdir., Vänersborg	1943	03
* RAPP, HÅKON, Köpman, Vänersborg	1933	60
RAPP, PATRIK, Vargön	1962	00
REIMERS, GÖSTA, Göteborg	1943	02
RICKMARKER, ÅKE, Brevbärare, Vänersborg	1940	98
ROHDIN, BERTIL, Herr, Trollhättan	1935	92
ROSELL, SVEN ÅKE, Vänersborg	1936	96
* ROSÉN, GUNNAR, Ingenjör, Göteborg	1923	55
ROSENBERG, TORSTEN, Folkskollärare, Vänersborg	1934	04
* ROSENGREN, KARL-ERIK, Ingenjör, Vänersborg	1938	71
* ROSLIN, LENNART, Ingenjör, Ryssby	1945	79
* ROSLIND, LARS-GÖRAN, Opt, Vänersborg <i>ständig medlem</i>	1946	58
* ROSLIN, SVEN-GUNNAR, Opt, Mellerud, <i>ständig medlem</i>	1940	58
* RUDBERG, STIG, Professor, Lund	1920	76
RUDBSTRÖM, LARS, Samhällsplanerare, Vänersborg	1957	03
RUSSBERG, BERNDT, Konstnär, Vänersborg	1931	99
RUSSBERG, LEIF, Kriminalinsp. Vänersborg	1937	84
RYBERG, EVERT, Lagerchef, Påarp	1940	90
RYBERG, LENNART, Styckmästare, Vänersborg	1932	90
RYDING, SVEN, Vänersborg	1940	04
RÅDBERG, JAN ERIK, f. Vattenrättsingenjör, Uppsala	1910	84
RÅDMARK, THURE, Överläkare, Vänersborg	1952	99
SAEDÉN, ERIK, Hovsångare, Professor, Enebyberg	1924	94
SAHLIN, EDGAR, f.d.handl. Vänersborg	1910	86
* SAHLIN, PER-ANDERS, Fil.kand. Enskededalen	1945	50
SALANDER, HÅKAN, Doktor, Vänersborg	1939	85
SALLANDER, CURT, Vänersborg	1926	98
SALONEN, ARVID, Studerande, Malmö	1980	87
SALONEN, BÖRJE, Örebro	1951	95
SALONEN, EMIL, Stockholm	1977	87
SALONEN, LARS, Tandläkare, Vänersborg <i>Ersättare i styrelsen</i>	1948	81
SALONEN, OSKAR, Vänersborg	1987	89
* SAND, NILS OLOF, Köpman, Vänersborg	1933	76
SANDAHL, FOLKE, P, Överstelöjtnant, Vänersborg	1929	99
SCHWITZGOLD, ROBERT, Vänersborg	1957	96
SCHÄRBERG, HENRY, Vänersborg	1936	92
* SCHÖNDELL, BENGT, Produktionschef, Uddevalla	1923	77
SELIN, LEIF, Direktör, Vänersborg	1947	02
SELSTAM, URBAN, Docent, Hunnebostrand	1939	98
SIGURDSSON, SVEN, Skadeinspektör, Hisings-Backa	1925	82
* SILJEVALL, FOLKE, Försäljare, Trollhättan	1925	74
* SILJEVALL, VALDO, Ingenjör, Västerlanda	1924	74
STÖBERG, KJELL, Fastighetsingenjör, Vänersborg	1942	03

* SJÖBERG, LEIF, Vänersborg	1922	79
SJÖDAHL, PER, Vargön	1955	99
SJÖSTAD, EMIL, Vänersborg	1990	03
SJÖSTAD, LEIF, Elektriker, Vänersborg	1958	81
* SJÖSTRAND, CHRISTER, Civilingenjör, Hisings-Backa	1943	79
SJÖSTRAND, GÖRAN, Ingenjör, Vänersborg	1944	94
SJÖSTRAND, OSKAR, Stud. Vänersborg	1973	94
* SJÖSTRÖM, JAN, Köpman, Vänersborg	1930	77
SJÖSTRÖM, ROLF GEORG, Golvläggare, Vänersborg	1926	87
SJÖÖ, INGVAR, Säkerhetschef, Trollhättan	1930	84
* SJÖÖ, LEIF, Direktör, Göteborg	1932	76
SKARSJÖ, LENNART, Företagsförmedl., Vänersborg	1945	99
SKOGLUND, ANDERS, Trollhättan	1953	83
* SKOOGH, GUNNAR, Fastighetsmäklare, Vänersborg		
<i>Bisittare i styrelsen</i>	1937	69
SKOOGH, JAN-OLOF, Marknadsutvecklare, Karlstad	1952	95
* SKOOGH, LARS-OLOF, Trafikmästare, Vänersborg	1925	58
SKOOGH, LENNART, Herr, Sollentuna	1949	92
SKOOGH, MARCUS, Vänersborg	1983	95
SKÖLDEBERG, KARL-AXEL, Billackerare, Vänersborg	1927	62
SMITH, BJÖRN, Överläkare, Vänersborg	1932	83
** SOLBERG, ALLAN, Köpman, Vänersborg	1918	50
* SPETZ, PER-GÖRAN, Verkmästare, Vänersborg	1925	70
SPJUTH, LENNART, Civilingenjör, Oxelösund	1949	02
STAKE, BENGT OLOF, Vänersborg	1946	03
STALFORS, LEIF, Vänersborg	1939	98
STALFORS, TOMAS, Vänersborg	1948	83
STARK, DAN, Vänersborg	1946	02
STENBERG, BERTIL, Kapten, Malmö	1921	97
STENSTRÖM, GÖRAN, Pol.mag. Göteborg	1939	74
* STENSTRÖM, ROLF, TV-tekniker, Vänersborg	1937	76
STERNER, ANDERS, Instrumentkontrollant, Vänersborg	1955	94
STJERNDAHL, HARALD, Agronom, Vänersborg	1915	81
STORM, GÖRAN, Bohus	1946	03
STRAND, JAN-OLOF, Banktjänsteman, Vänersborg	1969	99
STRAND, JOHAN, Vänersborg	1967	97
STRAND, LENNART, Behandlingsassistent, Vänersborg	1946	02
STRAND OLLE, Vänersborg	1931	93
STRANDBERG, BERTIL, Köpman, Uddevalla	1921	75
STRID, BROR, Vänersborg	1944	04
STRIVE, STAFFAN, Sjökapten, Vänersborg	1960	85
* STRÖM, PER, Byggnadsingenjör, Motala	1920	76
STRÖM, RAGNAR, Civilingenjör, Stockholm	1939	82
* STRÖM, SÖREN, Redaktör, Vänersborg	1934	67
STRÖMBERG, REINE, Fastighetschef, Vänersborg	1938	88
STÅHLBERG, PER OLOF, Plåtslagare, Vänersborg	1944	95
STÅLHEIM, RUNE, Direktör, Trollhättan	1925	80
SULTAN, JAN, Verkmästare, Vänersborg	1934	84

SUNDBERG, BILL, Konsult, Åsensbruk	1956	98
SUNDBERG, GILBERT, Konditor, Vänersborg	1931	91
SUNDEFORS, BILL, Konsult, Vänersborg	1956	98
SUNDEFORS, HARTVIG, Fd Järnvägsexp. Vänersborg	1927	94
SUNDELIUS, CLAS, Ingenjör, Vänersborg	1936	75
SUNDELL, SUNE, Överingenjör, Vänersborg	1917	94
* SUNNERDAHL, SVEN-OLOF, Reparatör, Vänersborg	1938	79
SVANBERG, GÖSTA, Civilekonom, Vänersborg	1924	84
SVANBERG, HENRIK, Vänersborg	1966	84
SVANBERG, MARTIN, Ingenjör, Trollhättan	1962	84
SVANBERG, ÅKE, Informationschef, Strömstad	1943	96
SVENSSON, ALF, Bussägare, Vänersborg	1957	94
* SVENSSON, BENGT, Representant, Vänersborg	1932	64
SVENSSON, BERTIL, Brandförmän, Vänersborg	1924	93
SVENSSON, CHRISTER, Verkstadsmontör, Vargön	1943	90
SVENSSON, EVERT, Ingenjör, Vänersborg	1916	86
SVENSSON, GÖRAN, Brandman, Vänersborg	1956	01
SVENSSON, JOHAN, Göteborg, <i>ständig medlem</i>	1975	76
SVENSSON, KENT, Vänersborg	1937	04
* SVENSSON, LARS, Civilingenjör, Barsebäck	1950	76
SVENSSON, LARS-GUNNAR, Vänersborg	1952	80
SVENSSON, LENNART, Vänersborg	1952	80
SVENSSON, OLLE, Vänersborg	1920	80
SVENSSON, PETER, Stockholm, <i>ständig medlem</i>	1972	72
SVENSSON, REINE, Vargön	1945	96
SVENSSON, SVEN EVERT, Driftsverkm. Eskilstuna	1942	92
** SVÄRD, TAGE, Helsingborg	1910	35
SÖDERBLOM, ALVIN, Vänersborg	2003	04
SÖDERBLOM, EMIL, Vänersborg	2003	04
SÖDERBOM, GUNNAR, Köpman, Mellerud	1927	01
SÖDERBOM, LARS-ÅKE, Målare, Vänersborg	1954	81
SÖDERKVIST, GUNNAR, Snickare, Vänersborg	1955	92
SÖDERQVIST, BIRGER, Högsäter	1947	95
SÖDERQVIST, NILS-ERIK, Riksdagsman, Brålanda	1948	95
SÖDERROS, STEN, Vice VD, Uddevalla	1951	04
SÖDERSTRÖM, GÖRAN, Fd skogsdirektör, Vänersborg	1916	91
SÖDERSTRÖM, LEIF, Vänersborg	1960	84
* SÖDERSTRÖM, PER ARNE, Kamrer, Vänersborg	1933	66
SÖDERSTRÖM, STIG, Vänersborg	1940	83
SÖDERSTRÖM, SVEN, Postmästare, Vänersborg	1933	83
TALLBO, BO, Sportchef, Nyköping	1952	95
** TAUBE, EDVARD, Greve, Länsombudsman, Ljungskile	1916	46
* TENGBERG, GUNNAR, Vänersborg	1944	69
TENGBLAD, SVANTE, Ekonomichef, Vänersborg	1953	87
* THERNQUIST, KJELL, Redovisn.konsult, Vänersborg, <i>Bisittare i styrelsen. Innehavare av Gillets medalj (1990)</i>	1939	50
THORELL, SUNE, Ekonomisekreterare, Båstad	1955	88
THORNELL, NILS, Bankdirektör, Vänersborg	1924	80

THORSSON, BRUNO, Rådman, Vänersborg	1941	01
THUNBERG, BO, Biolog, Kil	1952	02
* THUNBERG, SVEN, Kommunalarbetare, Brålanda	1935	79
THUNSTRÖM, SVEN, Marknadschef, Göteborg	1938	01
** TIBBLIN, ARNE, Posttjänsteman, Vänersborg	1925	51
* TIBBLIN, BERT, Direktör, Främmestad	1930	61
* TIBBLIN, LENNART, Arbetsledare, Lerum	1935	61
TIBBLIN, RONNY, Verkstadsarbetare, Vargön	1954	76
* TIDSTRAND, LENNART, Kamrer, Alingsås	1936	76
TIMMERFORS, STIG, Frändefors	1938	03
TOMELIUS, HALVARD, Vänersborg	1921	98
TORNBERG, LARS, Vänersborg	1934	03
TORRESTAD, JONAS, Vänersborg	1968	99
TROPP, INGVAR, Skattkärr	1949	02
TUFVESSON, ALLAN, Vänersborg	1922	83
TURTELL, LARS, Byggnadsingenjör, Vänersborg	1942	80
TVIKSTA, INGEMAR, Herr, Vänersborg	1933	85
TÖRNER, SVEN-OLOF, Vänersborg	1950	98
UGGLA, ARVID, Professor, Uppsala	1948	95
ULLDAHL, CONNY, Distributör, Vänersborg	1956	88
ULLGREN, SIXTEN, Konstruktionschef, Göteborg	1919	75
* ULVEGÄRDE, DAG, Pol.mag. Belgien	1941	69
UTTER, KARL ANDERS, Frändefors	1947	95
VILGEUS, JAN, Lagman, Saltsjö - Duvnäs	1939	98
VILGEUS, LARS-GUNNAR, Komminister, Vänersborg	1943	01
WADELL, LEIF, Köpman, Göteborg	1940	01
WADMAN, DAG, Bankdirektör, Vänersborg	1949	80
WAERN, FREDRIK, Lantmästare, Vargön	1943	89
WAHLIN, BJÖRN, Distr.överläk, Oslo	1942	85
** WAHLIN, CARL-VIKING, Köpman, Vänersborg <i>Hedersledamot</i> <i>Innehavare av Gillets medalj (1989)</i>	1932	51
WAHLIN, JACOB, Vänersborg	1960	71
WAHLIN, TORKEL, Docent, Vänersborg	1943	85
WALLENBERG, REINHOLD, Posttjänsteman, Vänersborg	1947	98
WALLIN, BJÖRN, Civilingenjör, Vänersborg	1939	94
WALLIN, KENNETH, Målare, Vänersborg	1964	92
WALLIN, ROLAND, Målare, Vänersborg	1930	82
WALLIN, HÅKAN, Sportchef, Vänersborg	1968	01
WALLIN, STENÅKE, O, Redaktör, Vargön	1937	90
* WASSENIUS, SVEN, Tandläkare, Vänersborg	1927	77
WEGRAEUS, BJÖRN, Stockholm	1969	82
WEGRAEUS, ERIK, Riksantikvarie, Stockholm	1940	83
WEGRAEUS, FREDRIK, Stockholm	1965	82
** WEINSTOCK, ERLING, Direktör, Farsta	1916	42
* WEISS, ANDERS, Byrådirektör, Karlstad	1940	66
* WELANDER, STEN, Kronofogde, Lund	1939	61
WELÉN, LARS, Vänersborg	1965	73
WELÉN, PER, Civ.Ingenjör, Göteborg	1960	73

WENNBERG, LENNART, Kontrollant, Vänersborg	1951	75
WENNBERG, MATS, Platschef, Vargön	1942	02
* WENNBERG, YNGVE, Telearbetare, Vänersborg	1934	79
WENNERBERG, HENRIK, Vänersborg	1948	85
WENNERBERG, LARS, Advokat, Vänersborg	1916	85
WENNHAGE, PER, Tekn. dr. Hägersten	1966	80
WENNHAGE, ÅKE, Revisor, Vänersborg	1923	80
* WERNER, SVEN, Tekn. Dr, Haverdal	1952	77
VESSBY, SVEN-OVE, Reparatör, Frändefors	1944	84
* WESTERBERG, BERTIL, Malmö	1917	76
* WESTERBERG, BO, Ingenjör, Vänersborg	1940	76
WESTERBERG, LARS, Vänersborg	1928	81
* WESTERBERG, PER-OLOF, Chaufför, Vänersborg	1923	77
WESTERLUND, JAN, Vänersborg	1944	01
WESTERLUND, ÅKE, Regionschef, Uddevalla	1950	80
* WESTHALL, HÅKAN, Kronofogde, Vänersborg	1938	74
WESTHALL, SVEN, Ingenjör, Vänersborg	1945	75
WIK, INGEMAR, Vänersborg	1940	96
* WULF, ERIK, Civilekonom, Lerum	1950	63
VÄNERLÖV, INGEMAR, Riksdagsledamot, Vänersborg	1944	94
** WÄRNE, ORVAR, Kontorist, Trollhättan	1928	53
ZETTERBERG, CHRISTER, Näringslivssekr., Vänersborg	1945	88
<i>Gilleskrivare</i>		
ZETTERBERG, CURT, Hamburgsund	1943	01
* ÅBERG, FOLKE, Vänersborg	1920	55
* ÅBERG, GERT-OLOF, Byggnadssnickare, Vänersborg	1958	74
ÅBERG, GUNNAR, Fritidschef, Vänersborg	1930	75
* ÅBERG, SVEN OLOF, Tjänsteman, Vänersborg	1923	61
ÅHLUND, BO, Ingenjör, Vänersborg	1944	95
ÅNGERMARK, WILHELM, Antikvarie, Uddevalla, <i>ständig medlem</i>	1924	85
ÖBORN, LENNART, Verkstadsarbetare, Vänersborg	1934	95
ÖHGREN, ANDREAS, Vänersborg	1972	01
ÖRTENBLAD, ROLF, Distriktschef, Vargön	1934	93
ÖSTERBERG, JAN, Inköpschef, Ljungskile	1937	90
* ÖSTLING, HARRY, Verkstadsarbetare, Vänersborg	1920	74

Antal medlemmar 925

*tilldelade 25-årsstecknet

Gillet's Postgironummer är 32 93 19-8

**tilldelade 50-årsstecknet

För att underlätta arbetet med medlemsförteckningen ombedes gillebröderna att till Gillet anmäla ev. ändring av adress, titel m.m. till

Vänersborgs Söners Gille
Göran Hagborg, Öxneredsvägen 117 B

Styrelseberättelse

Styrelsen för Vänersborgs Söners Gille får härmed avge följande berättelse verksamhetsåret 2003, Gillets 98:e.

Gillet har under året samlats till Årsstämma den 8 april och Högtidsstämma den 31 oktober 2003.

Vid Årsstämman utdelades 2003 års Ungdomsstipendium till Salemförsamlingen i Vargön som stöd till församlingens framgångsrika ungdomsarbete. Förste ålderman Stig Larsson gav sedan sig själv ordet för att berätta och informera om Gillets verksamhet från starten för 97 år sedan.

Vid Högtidsstämman utdelades tecknet för 50- årigt medlemskap till de närvarande Mauritz Björnberg och Rune Mollberg. Dessutom erhöll Gunnar Blomgren, Bengt R Jonsson och Sven Björnberg samma tecken.

Tecknet för 25- årigt medlemskap tilldelades de närvarande Eric Lundborg, Sven Erik Odelius, Christer Sjöstrand, Leif Sjöberg, Sven Olof Sunnerdahl och Yngve Wennberg. Dessutom erhöll Erik Odelius, Leif Hansson, Frank Hedberg, Arne Hertz, Bo Laurell, Lennart Roslin, Sven Thunberg och Gert Olof Åberg samma tecken.

Vid Högtidsstämman beslutades dessutom att göra vissa ändringar i Gillets stadgar. Gillebrodern, före Riksantikvarien Erik Wegraeus höll ett föredrag om ”vårt behov av historia och kulturarv”.

För 4:e gången överlämnades stipendier ur Elis Ullmans Minnesfond. Denna gång till Johanna Holmlund Lindfors och Peter Kubik för studier inom orgel respektive trumpet. Vid överlämnandet i kyrkan medverkade förutom dessa två även musikskolan i Vänersborg.

Vänersborgs Stadsmusikkår firade 75- årsjubileum. Tillsammans med ytterligare sex musikkårer firades detta vid Musikens Dag den 10 maj. Gillet medverkade genom att ordna en minnesplatta vid gamla regementet I 6, nuvarande Hagaparken. Gillets engagemang med att sätta upp informationsskyltar vid intressanta platser i staden fortsatte även detta år.

Tillsammans med Vänersborgs museum bjöd gillet in till en föredragskväll med Göran Söderström under rubriken ”Människor på Bergen”. Ett 40- tal personer strålade samman denna höstkväll.

Medlemmar ur Gillet medverkade på ett berömvärt sätt vid Bibliotekets utställning av våra fotobilder och vid visningen av stadsmodellen.

Under året har Gillet tecknat avtal med Regionmuseet innebärande att Vänersborgs museum tar hand om och förvarar gillet arkiv. Värdefulla handlingar har därigenom fått en säker förvaring.

Styrelsen har under året haft tio protokollförda sammanträden. Styrelsen, beredningsnämnd och tillsatta arbetsgrupper har dessutom samlats för att bereda olika frågor samt sköta hus och trädgård vid gilletts lokaler.

Gilletts årsskrift har utkommit med sin 72:a årgång.

Styrelsen har under året bestått av Stig Larsson, Förste ålderman, Göran Ahlin, Andre ålderman, Göran Hagborg, Kassafogde, John- Olov Ericsson, Gillevärd, Christer Zetterberg, Gilleskrivare, Gunnar Skoogh och Kjell Thernquist, Bisittare.

Vänersborg i april 2004

Stig Larsson

Göran Ahlin

Göran Hagborg

John- Olov Ericsson

Christer Zetterberg

Gunnar Skoogh

Kjell Thernquist

Årsboks slut 2003

Resultaträkning

Intäkter

Medlemsavgifter	125 170:-
Ränteintäkter Gillet	7 658:-
Ränteintäkter Fonder	16 920:-
Övriga intäkter, reavinst	1 150:-

Summa 150 898:-

Kostnader

Kostn årsskrift	67 910:-
Annonsintäkter	/- 31 650:-
Nettokostnad årsskrift	36 260:-
Lokalkostnader	29 251:-
Telefon porto	9 636:-
Sammanträdeskostn	5 036:-
Medlemsregistrering	11 247:-
Uppvaktningar	7 738:-
Annonsering	1 141:-
Övriga kostnader	7 573:-

Årets vinst 43 016:-

Summa 150 898:-

Balansräkning 2003 12 31

Tillgångar

Kassa bank postgiro	211 184:-
Fonder	882 485:-
Inventarier	45 000:-
Interima fordringar	6 600:-

1 145 269:-

Skulder, Eget kapital

Diverse skulder	2 995:-
Eget kapital Fonder	772 571:-
Eget kapital Gillet	369 703:-

1 145 269:-

GRANSKNINGSBERÄTTELSE

Undertecknade, som utsetts att granska Vänersborgs Söners Gilles räkenskaper och förvaltning för år 2003, får efter fullgjort uppdrag avgiva följande berättelse.

För uppdragets fullgörande har vi tagit del av Gillets samt dess fonders räkenskaper och styrelsens berättelse samt i övrigt företagit de granskningsåtgärder vi ansett nödvändiga. Någon anledning till anmärkning föreligger inte beträffande de till oss överlämnade handlingarna, bokföreningen, inventeringen av dess tillgångar eller eljest beträffande Gillets förvaltning.

Med anledning härav tillstyrker vi full ansvarsfrihet för den tid granskningen avser

Vänersborg den 24 mars 2004

Kent Lång
Granskningsman

Bengt Flink
Granskningsman

VÄNERSBORGS SÖNERS GILLE 2004

Styrelse

LARSSON, STIG, *Direktör, Förste Älderman 1990 (1974)*
AHLIN, GÖRAN, *Ingenjör, Andre Älderman 2003 (1990)*
ZETTERBERG, CHRISTER, *Näringslivssekretere, Gilleskrivare 2003 (2002)*
HAGBORG, GÖRAN, *Redov. konsult, Kassafogde 1993 (1980)*
ERICSSON, JOHN-OLOV, *Tandläkare, Gillevård 1993 (1980)*
THERNQUIST, KJELL, *Konsult, Bisittare 2003 (1974)*
SKOOGH, GUNNAR, *Fastighetsmäklare, Bisittare 2002 (1990)*
SALONEN, LARS, *Tandläkare, Ersättare 2003*
LIND, HÅKAN, *Jur.kand, Ersättare 2003*

Beredningsnämnd

GILLESKRIVAREN
ERICSSON, JOHN-OLOV, *Tandläkare*
BERGER, GUNNAR, *Ingenjör*
LUNDBORG, ERIC, *Köpman*
JOHANSSON, PETER, *1:e Antikvarie*
BOMAN, GÖRAN, *Regionchef*

Årsskriftsnämnd

LARSSON, STIG, *Direktör*
THERNQUIST, KJELL, *Konsult*
BJÖRNBERG, MAURITZ, *Kamrer*
GRANAT, STELLAN, *Antikvarie*
MALCOLM, KARL-ERIK, *Redaktör*
JOHANSSON, PETER, *1:e Antikvarie*

Granskningsmän

LÅNG, KENT, *Bankdirektör*
FLINK, BENGT, *Revisor*
BOMAN, GÖRAN, *Regionschef, Ersättare*

GILLETS ÄLDERMÄN

Stadskassören Ferdinand Hallberg	1905-1920
Direktören Edwin Andersson	1921-1935
fd. Färtläkaren Karl Gustaf Cedergren	1936-1941
Borgmästaren Bertel Hallberg	1942-1953
Landskamreraren Gunnar Hjort	1954-1964
Länspolischefen Erik Sahlén	1964-1973
Kamreraren Olov Jansson	1973-1979
fd. Disponenten Sven Lind	1980-1990
Direktören Stig Larsson	1991-

Gilletts styrelse leddes till 1933 av en ordförande, detta år infördes beteckningen Förste Älderman samtidigt som styrelsens övriga ledamöter fingo sina nuvarande titlar.

STYRELSE OCH FUNKTIONÄRER I VÄNERSBORGS DÖTTRARS GILLE

1:a åldermor:	Mary Janson
2:a åldermor:	Inga-Lisa Sundefors
1:a gilleskrivare:	Greta Brorson
2:a gilleskrivare:	Marianne Berntson
Krönikör:	Marianne Berntson
Kassafogde:	Annette Andeling-Malmberg
Värdinnor:	Eivor Sahlin, Anna-Lisa Lövgren, Eva-Lis Johansson och Gerd Wilhelmsson

MEDLEMSINFORMATION

Hemsida

Gillet finns numera, tack vare en förtjänstfull insats av Bertil Carlsson med firma Crebe Hemsidor och Reklamdesign, på det s k nätet. Vi har alltså en egen hemsida. Du finner oss lättast på Internetadress www.crebe.nu/gillet. Här kan Du finna, förutom allmän information om Gillet, aktuella uppgifter om vår- eller högtidsstämmor och ev andra aktiviteter. Vi anstränger oss verkligen för att hålla hemsidan aktuell.

Medlemsförteckningen

Vi vet att den medlemsförteckning, som Du finner i denna årsskrift inte i alla stycken är helt aktuell vad gäller ex titlar, bostadsort mm. Det kan under årens lopp blivit omkastade årtal ex. Gör så att Du tittar på Dina egna uppgifter och meddelar oss ev ändringarantingen via e-post: hagborg@swipnet.se eller via ett par rader per post till adress Göran Hagborg, Öxneredsvägen, 462 61 Vänersborg.

Gillemästerskap i golf

Första gången 1998 spelade vi det s k Gillemästerskapet i golf. Drabbningen gick av stapeln på Onsjö Golfklubbs vackra och krävande bana. Det var en liten, men tapper, skara som genomförde tävlingen dagen efter Högtidsstämman i början av november, alltså under ganska bistra förhållanden. Året efter blev inte mycket bättre vad gäller vädret. I hållande regn och inte många plusgrader genomförde ett 10-tal kämpar tävlingen. Golfare är ibland ett underligt släkte. De närmaste åren därefter inställdes tävlingen pga akuta väderproblem – något av åren låg det till och med snö på banan. Tanken med att genomföra tävlingen dagen efter Högtidsstämman var naturligtvis att möjliggöra för gillebröder från andra delar av vårt land att dels delta i stämman dels kunna ställa upp i golftävlingen. Nå, till slut tog styrelsen det kloka beslutet att flytta tävlingen till våren, närmare bestämt i maj eller början av juni månad, då således årets och fjolårets tävlingar har genomförts. Antalet deltagare har successivt ökat och årets tävling genomfördes med 18 anmälda. Vi har kunnat glädja oss åt ett flertal tillresande gillebröder såväl från Småland som Värmland och Göteborgsområdet. Förutom glädjen i att träffa andra gillebröder hägrar ju också ett pris till segraren, som ni kan skåda nedan. Vem skulle inte åka några mil för att få möjlighet till en inteckning i detta vackra pris, som hänger i Gillets lokaler på Kronogatan.

Segrare tidigare år har varit:

1998 Gunnar Jarhed

1999 Hans Ador

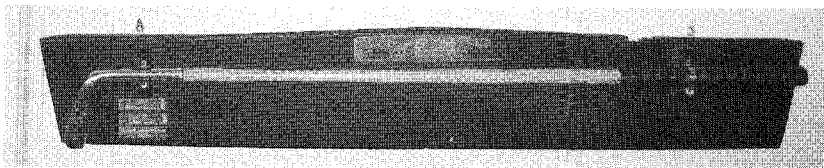
2003 Arne Ljungströmer

Resultatlista för året tävling, som genomfördes över 17 hål, då hål nr 15 var avstängt:

1. Leif Ericson	34 poäng
2. Bernt-Olof Norlin	33
3. Kent Andersson	32
4. Sixten Fasth	28
5. Gunnar Jarhed	27
6. Kjell Thernquist	26
7. Stig Larsson	24
8. Arne Ljungströmer	23

Övriga resultat redovisas ej med omtanke om deltagarnas familjer.

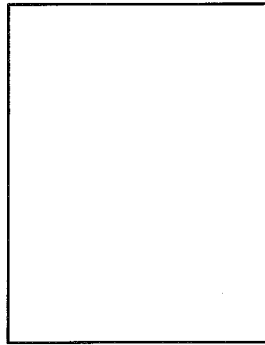
Vi återkommer under våren med inbjudan till 2005 års tävling, som blir jubileumstävling ur två synvinklar dels 5-årsjubileum för tävlingen i sig dels Gillets 100-årsjubileum. Detta kommer att bli ett tävlingstillfälle, som ingen vill missa. Vem vill inte ståta som segrare i gillemästerskapet i golf under året, när Gillet fyller 100 år.

*Bakre raden fr. vänster Christer Zetterberg, Gunnar Skoogh, John-Olof Ericsson, Kjell Thernquist.
Främre raden fr. vänster Göran Ahlin, Stig Larsson, Göran Hagborg.*

Gillebroder

Vi vill ha ett foto av Dig !

Om Du inte redan tidigare skickat in ett foto
ber vi Dig göra det nu.

Har Du en personlig Bankman?

Vill du ha en egen kontakt på banken?

Någon som sätter sig in i din och familjens ekonomi, ser helheten och kan hjälpa dig i frågor som har med sparande, finansiering, låneskydd, försäkringar m.m. att göra.

När du behöver hjälp eller funderar över någonting, vet du vem du ska kontakta. Du som har en Personlig Bankman, får också automatiskt del av en rad andra förmåner.

Hör av dig, så berättar vi mer om vad det betyder att ha en Personlig Bankman i Nordea

Välkommen!

Nordea

Köpmansgatan 6, Vänersborg • 0771-22 44 88 • vanersborg.3049@nordea.se • www.nordea.se

Sp Contract AB

Stig Persson

SP Contract AB
Nygatan 90
462 32 Vänersborg

Tel. 0521-610 90

Fax 0521-622 77

Mobil 070-586 10 90

E-mail: stig.persson@spcontract.se

www.spcontract.se

Ståhlbergs Plåtslageri

Tenggrenstorpsvägen 17

462 56 Vänersborg

Tel. 0521-194 16. Fax 0521-642 45

*Having a bad hairday??
Call 668 95 for instant help!*

*Prins frisersalong
Kungsgatan 17, Vänersborg*

Sture Carlssons Bil AB

Östra vägen 18, 462 32 Vänersborg

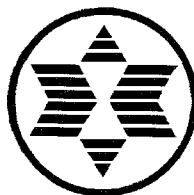
Telefon 0521-611 11

www.sturecarlssonbil.se

Öppet vardagar 9-18, lör 10-13.

expert

Vi är vad vi heter

Edsgatan 19 c Vänersborg. Tel 0521-147 00

SPAR

VÄLKOMMEN

*till en bra livsmedelsbutik
i centrum*

Sundsgatan 19 B, Vänersborg, tel. 0521-660 55

VÄNERSBORGS MÅLERI

Verkstaden Sundsgatan 37

Tel. 71 12 25, Fax 71 12 36

Vi utför under ansvar alla slag av
MÅLNINGSARBETEN

Nybyggnader Reparationer

**Även den tanklöse
får hjälp hos
Gropbrons servicestation**

Gropbrovägen

Tel. 0521-71 12 31

Allt i **TEGEL**
AB TENGGRENSTORPS
TEGEL

Tel. 71 10 11 – 165 50

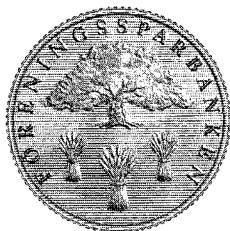
462 01 Vänersborg

Vem har inte drömt om att bli banktjänsteman?

Skaffa Banken via Internet och få full överblick över din vardagsekonomi.

Det du behöver är en dator med Internetanslutning och en säkerhetsdosa från banken.

Läs mer på www.foreningssparbanken.se

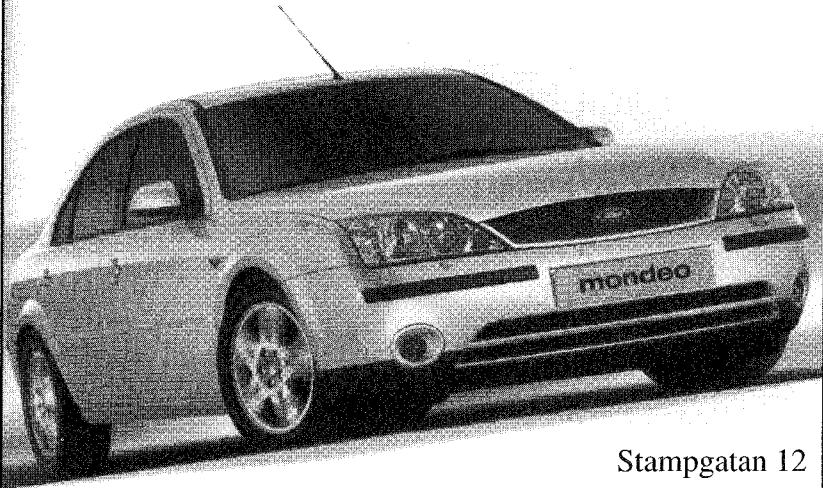
Föreningssparbanken
Vänern

Vanern@foreningssparbanken.se

BRANDT

**Höjd till skyarna
av pressen
NYA MONDEO**

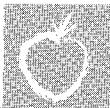
Stampgatan 12
Trestad Center
462 73 Vänersborg
Tel: 0521-26 53 00
www.brandtbil.se

En stark förbindelse världen över

VBG, världens ledande tillverkare av släpvagnskopplingar för tunga fordon. Koncernen har idag dotterbolag i Sverige, Tyskland, USA, Norge och Danmark. Släpvagnskopplingar var VBG:s första produkt och lade grunden för företagets framgångsrika utveckling, där numera också Ringfeder ingår. Produktprogrammet består även av vändskivor, Onspot automatiska snökedjor, Armaton flakstolpar samt Ringfederal axelkopplingar och ringfjädrar – alla produkter med kvalitet och egenskaper utöver det vanliga, som uppskattas av miljontals användare världen över.

VBG AB (publ), Box 1216, 462 28 Vänersborg
Telefon 0521-27 77 00, telefax 0521-27 77 99
www.vbgab.com

Kalas boden

Nyttigare Godare Roligare

Sallader • Luncher • Catering

Öppet mån-fre 8-18

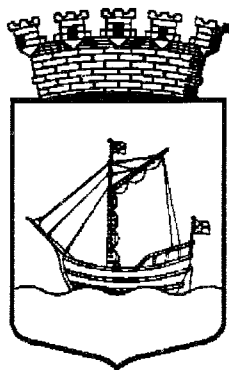
Kungsgatan 21, 462 33 VÄNERSBORG

Telefon 0521-154 45, fax 0521-101 68

Rör-Anders
VVS &
ENERGI AB
VÄNERSBORG • TROLLHÄTTAN

Skyttegatan 12, 0521-657 00, Vänersborg
Butik 0521-657 00

**VÄNERSBORG
EN MÖTESPLATS
I VÄSTRA GÖTALAND**

Succé för nya Opel Astra!

Opel. Fresh thinking – better cars.

Nya Opel Astra. Tro dina ögon.

Opel Astra är en storsäljare. Dess design, prestanda och dynamik har hyllats av motorjournalister runt om Europa. Och som om det inte var nog, har Astra just fått fem stjärnor för sin säkerhet av Euro NCAP och är därmed klassledande*. Det är kanske inte så konstigt att vårt lager börjar ta slut. **Välkommen och provkör.**

Beställ Astra idag och få en ny Opel direkt!

Rekordförsäljningen har tömt våra lager! Därför lovar vi dig som beställer nu, att få nästa årsmodell till årets garanterat låga pris. Självklart får du då också låna en ny Opel av oss tills du får din nya Astra.

Nya Opel Astra. Pris från ca 139.500 kr.

*Safest sedan in compact class.

Välj mellan motorerna 1.4 Twinport (90 hk), 1.6 Twinport (105 hk), 1.8 Ecotec (125 hk), 2.0 Turbo Ecotec (170 hk), 1.7 CDTi Ecotec (80 hk), 1.7 CDTi Ecotec (100 hk), 2.0 Turbo Ecotec (200 hk), 1.9 CDTi Ecotec (150 hk). Bränsleförbrukning bl körning 4,9–9,4, co₂ 132–226. Bilen på bilden är extrautrustad. www.opel.se

Mer än bara bilar

STIGLARSSONSBIL

OPEL **CHEVROLET** VÄNERSBORG, TORPA • 0521-26 27 00
Öppet: Bilförsäljning Vard 9-18. Verkstad/Reservdelar Vard 7-17

Ny lokal, nytt företagsnamn, samme gamle Håkan!

Journalistik

Broschyrer och foldrar

Hemsidor

Evenemang

Bokproduktion mm

Håkan **Lind**
Information

Sundsgatan 16, 462 33 Vänersborg • Tel. 0521-621 95 • E-post: lind@hardies.se

**VÄNERSBORGS
BOSTÄDER**

GILLEBRÖDER
bor gärna hos
Vänersborgsbostäder

0521 - 260 260

www.intersport.se
INTERSPORT®

100% SPORT / 2 PLAN

Kungsgatan 7 • Tel 0521-190 06
Vänersborg

Först äter du, sen sover du,
sen är du nästan framme

Med våra bekväma sovbusar kommer du fram utvilad.

Vi kör sovbus till Spanien, Istrien, Toscana och Paris.

På vintern rullar våra sovbusar till Alperna!

Spanien från 2 590,-

Alperna från 2 990,-

ReseMakar'n

www.resemakarn.nu

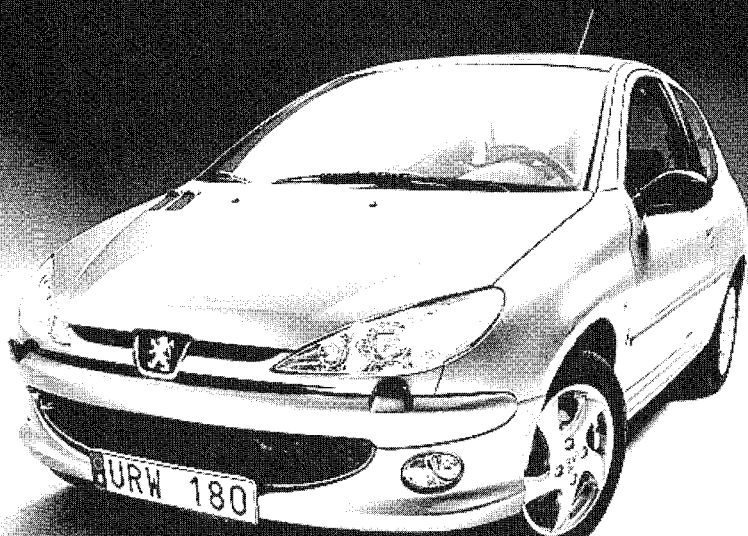
Gillebröder ekiperar sig bäst hos

Lundborgs
HERREKIPERING

EDSGATAN 14 VÄNERSBORG TEL 104 14

Nya Peugeot 206 Griffé.

Välkommen in på en rolig lyxresa.

Gillar du att köra bil och dessutom är svag för lyx kommer du att uppskatta nya lyxiga Peugeot 206 Griffé. Bilen är utrustad med det mesta. Till exempel läderinredning, sportstolar, cd-radio, metalliclack (i svart eller grått), färganpassade skyddslister, aluminiumfälgar, läderklädd sportratt och detaljer i borstad aluminium. Bland annat.

Det enda som inte känns lyxigt är prislappen. Från 140.900 kr ingår dessutom en pigg motor på 110 hk, automatisk klimatanläggning (ACC), regnsensor, ABS-bromsar med nödbromsassistans m m.

Välkommen in på en riktigt rolig lyxresa!

Från **140.900:-**

Öppet:

Måndag-torsdag 9.00–18.00

Fredag 9.00–17.00

Lördag 10.00–13.00

PEUGEOT

www.peugeotsvetige.com

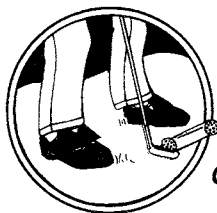
LARS HANSSON BIL AB
Vänersborg

PEUGEOT - center

Östra vägen 12, Vänersborg - 0521-68 887
www.larshanssonbil.se

Garantier: 2 års nybilsgaranti utan milbegränsning med Peugeot Assistance, 3 års vagnskadedgaranti, 12 års rostskyddsgaranti och 3 års tidgaranti. Försäkring: 50:-/km i 6 månader, öreffer individuell premiesättning. Ränta: 6,65 % via Peugeot Finans. Miljöklass: 2000/2005. Bränsledeklaration: 5,0-10,2 l/100 km vid bl. körn. CO₂: 136-245 g/km (206 HDi-607 V6 Aut).

**En köpupplevelse!
Allt en golfspelare kan önska sig**

NEIL'S GOLF SHOP

Onsjö • Vänersborg Tel 0521-688 75

ALMHAGES

Lövvägen 4
Vargön

Telefon
0521-22 07 00

*Vi har svarat för trycket av årsskriften
(72:a året i följd)*

CARLSSONS TRYCKERI

*Kyrkogatan 21 • Box 134 • 462 22 Vänersborg
Telefon 0521-620 25 • Telefax 0521-191 19*

Den stora fullutrustade småbilen i Miljöklass 1!

Vassbottens Bil

KIA MOTORS

Östra vägen 28, VÄNERSBORG
tel. 0521-192 22

Vi förmedlar alla typer av fastigheter!

Välkomna att kontakta oss på

MÄKLARHUSET

— Johansson & Kling AB —

Bo-Göran, Sven-Erik, Daniel

- Vi har spekulanterna
- Vi kan marknaden
- Vi säljer med hjärtat
- Vi erbjuder fri värdering

Vi finns på Hamngatan 9 i VÄNERSBORG och nås på telefon 0521-680 85
www.maklarhuset.se

Frejdade Söner och Döttrar
i Vänersborg med omnejd
vänder sig med förtroende
till

crebe reklam

Bertil Carlsson
Trestads mest anlitade Internetbyrå

Skansgatan 8 - 462 31 Vänersborg
Tel 0521-679 31. Mobil 0709-20 89 70
Fax 0521-679 31. Mail: info@crebe.nu
www.crebe.nu

Knutssons

Antik- och Konsthandel AB
Bo Knutsson

Kungsgatan 3

Vänersborg

0521-660 77

en modern järn- o. maskinaffär

0521-621 50

Vänersborg

Svarvaregatan 2, Torpa industriområde

interflora®

Thernquist
Blomsterhandel

Box 1, Edsgatan 16, 462 21 Vänersborg

Telefon 0521-100 63, 622 20

Lägg alla ägg i en korg!

**Ta ett samlat grepp över dina bankaffärer
– allt från betalningar till sparande.**

Vi törs lova att du får en bank som
ska sköta och utveckla alla
dina ägg.

Vem vet, det kan
födas något nytt!

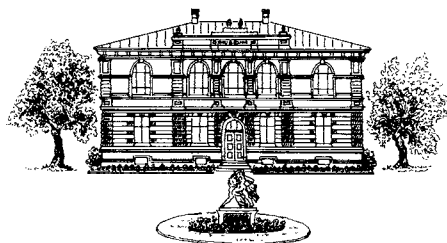

Börja med att boka en tid.
Du slipper stå i kö, du spar
din tid och du kommer
till rätt person.

Boka en tid
– för bättre service!

Handelsbanken

Edsgatan 27, Box 116, 462 22 Vänersborg
Tel 0521-28 28 00, fax 0521-646 76
www.handelsbanken.se/vanersborg

VÄNERSBORGS MUSEUM

– Det museihistoriska museet –

Upplev världen på 1880-talsvis i Sveriges äldsta bevarade museimiljö. Världsberömd afrikansk fågelsamling. Andra unika samlingar. Museibutik.

Öppet: sept - maj: tisd, torsd, lörd, sönd. 12-16, juni - aug: tisd, onsd, torsd, lörd, sönd. 12-16

Entré: Vuxna 20:-, Barn t o m 17 år: **Fri entré**

Telefon: 0521-600 62, 26 41 00

MEDICINHISTORISKA
MUSEET
VÄNERSBORG

Medicinhistoriska museet visar förändringen inom sjukvården såväl den somatiska som psykiatriska som veterinärmedicinen.

Museet är öppet:

Onsdagar 13-16, sista söndagen varje månad 13-16.

Övriga tider efter överenskomelse, tel. 0521-276307.

REGIONMUSEUM
VÄSTRA GÖTALAND

BJÖRNRESOR
DIN RESEBYRÅ

När det gäller RESOR!

Sundsgatan 9 • 462 21 Vänersborg
Tel. 0521 - 138 75

Storgatan 10 • 464 30 Mellerud
Tel. 0530 - 131 75

Hemsida: www.bjornresor.se

**Vi ses varje
lördag...***

* start 4/12 2004

ICA

KVANTUM

Vänersborg

Öppet Alla Dagar
8-22

Även Lördag-Söndag

matglädje för alla, även för dig som inte tål

SVENSKA SPEL

ircon EFFICIENT INFRARED
PAPER DRYING

***Torkutrustning för
pappersindustrin***

Box 59, S-462 21 VÄNERSBORG
Tel. 0521-676 20

MÄKLARKONSULT

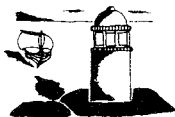
Lennart Hansson

Kyrkogatan 15, 462 33 Vänersborg,
Tel 0521 - 197 40, Fax 0521 - 71 14 11

Förmedling och värdering av fastigheter

**BOUPPTECKNINGAR • ARVSKIFTEN • TESTAMENTEN
REDOVISNING • BOKSLUT • DEKLARATIONER**

STRAND HOTELL

VÄNERSBORG

Tel. 0521-138 50

Fax 0521-159 00

Hamngatan 7

462 33 VÄNERSBORG

- *Konditori*
- *Bageri*
- *Cafeteria*
- *Uteservering*
- *Smörgåstårter*
- *Landgångar*
- *Smörgåsar*

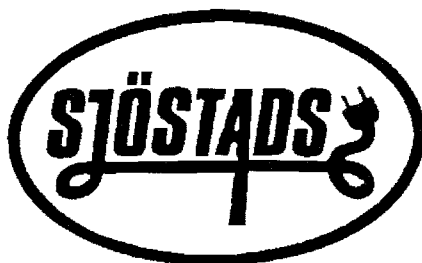

Skorstensproblem?

Ring: 0521-65 999

Nordiska
Skorstensprodukter AB

SVARVAREGATAN 4, VÄNERSBORG • TEL 0521-120 00

TAXI VÄNERSBORG

Länsförsäkringar
Älvsborg – *nu också bank*

Vallgatan 21, Box 1107, 462 28 VÄNERSBORG
Tel. 0521-27 30 00

Fredmans
BILSERVICE

DAG STRÖM
PETER LIDHOLM

Marierovägen 25, 462 37 VÄNERSBORG
Tel. 0521-622 22, Bostad 0521-174 79

Yngves
ELEKTRONIK AB

Dialect

Försäljning och service av:
Mobiltelefoner, bilstereo, kom. radio, jaktradio, VHF-radio
Service på radio, TV, video, videokameror
Installation och service av villaantennar, parabolantennar
och kabel-TV-anläggningar

Onsjö Företagsby, Box 1620, 462 28 Vänersborg, Tel. 0521-665 00

SPECIALRESOR ÄR VÅR SPECIALITET!

BEKVÄMA TURISTBUSSAR MED AIRCONDITION TOALETT o. VIDEO

Vi "skräddarsyr" resor för grupper mellan 10-71 personer efter behov och önskemål t.ex.

- FÖRETAGSRESOR
- FÖRENINGRESOR
- GRUPPRESOR

0521-

666 66

- SPORT-
OCH
IDROTTSRESOR

Du är alltid välkommen att prata bussresor med oss!

VL

**VÄNERSBORGS
LINJETRAFIK**
Box 3020, 462 03 VÄNERSBORG

Telefax 651 30

Svetsargatan 5, Torpa ind.område

PHILIPS TV - VIDEO

Fri hemkörning och installation

**När Du skall köpa nästan ny bil
köp den hos**

NYMANS BIL

**Tenggrenstorpsvägen 10 Vänersborg
0521 - 670 04 • www.nymansbil.se**

Bokia

Vänersborg, Uddevalla, Överby

Kungsgatan 5, Box 88, 462 21 Vänersborg
Telefon 0521-28 28 40. Telefax 0521-28 28 41

KYL – FRYS – TVÄTT – DISK – SMÅEL

SYMASKINER – BÅTAR – MOTORER

Skyttegatan 3 – Tel. 0521-613 50, 172 16 – Vänersborg

*Välkommen
på en nostalgitripp
tillbaka till 60-talet*

RESTAURANG
KOPPAR *Grillen*
Sundsgatan 11 B Källarm. Gerhard Hagemann
Box 140
462 22 Vänersborg

LK:s Tandtekniska AB

Tel 0521 - 66228, 18905

**Modern tandteknik i
kombination med gediget hantverk**

**Med hjälp av lasersvets lagar vi även glasögonbågar i titan
samt guldsmycken (Östra vägen 8, Vänersborg)**

***Love me
tänder...***

 ***Team*
SALONEN**

Modern munvård inom

Edsgatan 23 • tel 0521-71 18 88

PRAKTIKERTJÄNST

Trestad Center – Vänersborg – 0521-25 53 30

— VÄNERSBORGS —
SVETS & MEK. VERKSTAD AB

TORE GRANQVIST

Utför:

plåtarbeten
maskinmontage
industri- och kontorsbyggnader
industrireparationer, stålkonstruktioner
maskinbearbetning

Verkstad och Kontor
Regementsgatan 36
Postadress Box 256
462 23 VÄNERSBORG

Telefon 0521-620 20 - MBS nr 0047-406 25
MOBIL 010-237 27 73, 237 39 17

Vesna
Hårvård

Edsgatan 20
462 33 Vänersborg
0521-668 30

Torrestad

EVENEMANG & NÖJE

Jonas Torrestad

Postadress:

Box 31, 462 21 Vänersborg

Besöksadress:

Residensgatan 7

Tel 0521 - 154 81

Fax 0521 - 154 80

Hem 0521 - 688 97

Mobil 070 - 636 49 88

E-mail evenemang@torrestad.se

Sandbergs Ur & Optik

Box 148, 462 22 Vänersborg
Tel. 0521-107 62 Fax 0521-691 20

Välkommen till fackhandeln med kvalitet,
service och fackkunskap

Måndag – fredag 9.00 - 18.00, Lördagar 09.00 - 13.00

FÄRG & TAPETLAGRET

Vårt rabattsystem gynnar Dig

Östra vägen 16 • 462 32 VÄNERSBORG. **Tel 0521-109 64**

**Bäst
när det gäller
transporter av
alla slag**

 SCHENKER
Stinnes Logistics

DISTRIKT VÄNERSBORG 0521-26 05 00

BRUNNSBORRNING

Geologisk och geofysisk undersökning före borrhstart, VLF-metoden.

Samtliga i branschen förekommande garantier. Paketpris.

**Kompletta Energibrunnar. Försäljning av värmepumpar.
Högtrycksinjektering av djupborrade brunnar för ökad vattenmängd.**

Förmånliga Borrlån

Ring och prata brunn med

Forsane Brunnservice

FRÄNDEFORS Tel. 0521-405 11

Mobiltn 070-590 36 87, 010-287 36 87

*Senapen som
Vänersborgs Söner Gille*

Box 2056, 462 02 VÄNERSBORG
SVERIGE, Tel. 0521-123 90

Edsgatan 27 VÄNERSBORG 0521-17300

GODISBANKEN

Med stora möjligheter – 130 sorters lösgodis

• Kylta drycker	• Glass	• Tobak
• Tips on line	• Lotter	• Tidningar

City
Tobak

Sundsgatan 10

Vi har allt i spel
Trav • Tips • Lotter
Välkommen till din Tur butik
i centrum

– Säljande samarbete på 190 orter –

Svensk Fastighetsförmedling

Edsgatan 6 VÄNERSBORG Tel. 0521-655 50

ENDA FRISTÅENDE RIKSOMFATTANDE MÄKLARFÖRETAG

Att välja rätt
FASTIGHETSBYRÅ
är början till en bra affär

V Vänersborgs
MÄKLAREN

Sundsgatan 25 – Vänersborg
0521 - 128 00

BLENNERMARKS Europcar

SCANIA

Välj din bil hos **BLENNERMARKS!**

TROLLHÄTTAN
0520-48 92 00

Kronogatan 42 • Vänersborg
Tel. 0521-107 97 • Fax 0521-107 24
• Mobil 0708-37 35 37

AFFÄRSJURIDIK

FAMILJERÄTT • SKADESTÅND • BROTTMÅL

KONKURSER • FÖRSÄKRINGSÄRENDEN • FASTIGHETSRETT

HYRES- O ARRENDERÄTT • BOUTREDNINGAR • TRAFIKRÄTT

ALLMÄN RÄTTSHJÄLP • RÄTTSSKYDD

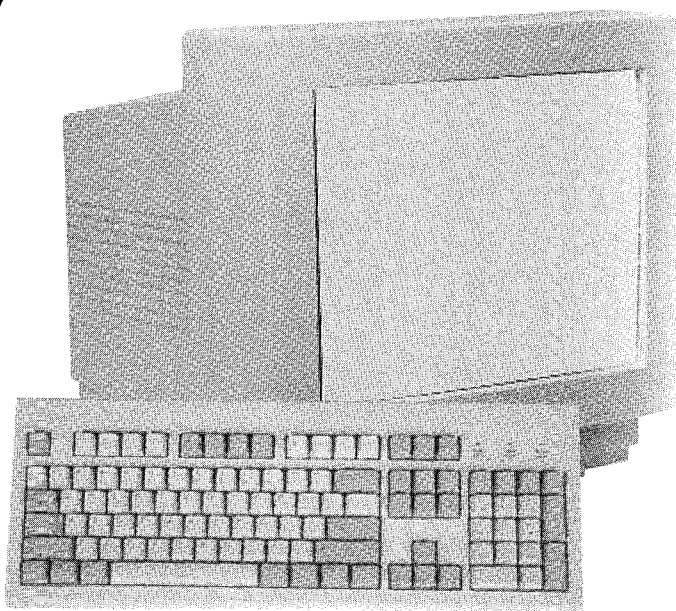
A D V O K A T E R N A

BERNLING • BOBERG • CEDER

BOX 12 • KUNGSGATAN 9 • 462 21 VÄNERSBORG

TEL 0521-66200 • TELEFAX 0521-66229

Vi finns i din närhet

Beg. bilar på nätet

logga in:

www.brandtbil.se

BRANDT

Bostadsrättsföreningen Borgen

2-4 rum och kök Inflyttning våren 2004

Vänersborgs gamla fängelse håller nu på att byggas om till lägenheter. Det centrala läget och den fantastiska utsikten över Väneren gör boendet unikt. Från entrén till Torget är det 280 meter och till tågstationen och bussterminalen 150 meter. Den gamla fängelsegården blir trädgård i söderläge. Butiker, service och vårdcentral ligger inom några minuters promenadavstånd. Du kan påverka material, färger, inredning, tapeter och kakel om du är med från början. Framåt sommaren 2004 kan du flytta in.

Ring eller besök oss, så kan vi berätta mera!

*Sven-Eriks Affärs &
Fastighetskonsult*

Daniel Johansson Sven-Erik Johansson
Edsgatan 6 tel 0521-680 85

Svensk Fastighetsförmedling

Sune Arvidsson
Edsgatan 6 tel 0521-655 50